

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 06275

VEGN DEM DREYSTN KEMFER
BERELE UN ZAYN VOYLE
KHAVE

Mikhas Linkov

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-06275-8

9780657062750T.PS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

מיכאם לינקאוו

וועגן דרייַסטן קעמפער בערעלע
אזן זיינע ווילע כאוויירימ

ז.פ.וו. מינסק 1938

מיכאס לינקאָוו

וועגן דעם דרייַסטן קעמפער בערעלע
און זײַנע ווילע כאַוויירימ

א דערציילונג פאר קינדער

יידיש-5. קאצאָוויטש

מעלונקע-פארלאג פון וויסרוסלאנד
מינסק - 1938

וועגן בערעלעס קינדהייט און וועגן דעם, ווי ער האָט ליב געהאט מאַלינעס

ווען עמעצער וואָרט א פרעג געטאָגן בערעלען:

— וואָס האָסטו ליב בעסער פונ אַלץ אפ דער וועלט?

וואָרט ער גלייב געענטפערט, ווען ער וואָרט נאָר געקענט ריידן:

— וואָס האָב איך ליב? מאַלינעס האָב איך ליב... האָניק האָב איך ליב... פויגלשע

אייער האָב איך ליב...

און וואָס נאָכ?

— און ווידער מאַלינעס...

בערעלע האָט זייער ליב געהאט מאַלינעס און צוליב די דאָזיקע מאַלינעס האָט ער

גרויסע אומאַנגענעמעלעכקייטן און אלערליי אומגליקן געהאט אויסצושטיין צוליב דעם.

נאָר ער האָט געליבט, א באַליידיקטער און א דערנידעריקטער.

אַט אזוי איז אויך היינט אפ אימ אָנגעקומען דער שלימאזל. ער איז געגאנגען מיט אַן

אַראָפּגעלאָזטן קאַפּ, וואַקלענדיק זיך פון איינ זייט אפן צווייטן און אונטערבורטשענדיק

אַפּט שטילערהייט אונטערן נאָז. דעמלס פלעגט זיך אָפּשטעלן אפ א רעגע די מוטער און,

קאָסיענדיק שטרענג מיט אַן אויג, האָט זי געשטשירעט די ציינ. בערעלע פלעגט אויך

בלייבן שטיין, אופגעהערט בורטשען און, אַראָפּלאָזנדיק ביו דער סאַמע ערד דעם קאַפּ,

האַט ער כּיטרע געקוקט אפ דער מוטער, צי קלייבט זי זיך גיט אימ דערלאנגען א זעצ

איבערן הארק. ער האט געקוקט און איז גרייט געווען גלייך לאזן זיך לויפן אפ אלע פיר, וואָס ווייטער פון דער מאמעס מאטאָנע. נו, איז ווי זאָל ער טאקע נים זיין אזוי דערשלאָגן און מאָרעשכוירעדיק?

און אָנגעהויבן האָט זיך עס אלץ פארטאָג. ס'האָט זיך נאָך נישט אופגעהויבן די זון, ס'האָט זיך נאָך געקנוילט דער געפּל איבער די פעלדער, נאָר בערעלעס מאמע האָט זיך א ריר געטאָן פון אָרט, שווער א שטעל געטאָן זיך אפ די פאָדערשטע לאפעס, נאָכדעם האָט זי א גענעצ געטאָן און האָט זיך געשטעלט אפ אלע פיר. זי האָט הילכיק אָפגע-טרייסלט זיך פונעם מאַך, פון די טרוקענע בלעטער און איז ארויס פון דער פינצטערער נאָרע. בערעלע האָט געזען, ווי זי איז געשטאנען אפן ברעג פון דער בערנ-נאָרע און, אויסציענדיק דעם קאָפּ, האָט זי מיט די הייסע נאָלעכער אריינגעשטעמט פרישע פאר-טאָניקע לופט. דערנאָך האָט זי א דריי געטאָן דעם קאָפּ אפ ארום און איז א פארשטיי-נערטע געבליבן שטיין אפ א רעגע-צוגעהערט זיך. פונג ערגעץ ווייט האָבן זיך דערטראַגן טויבע קלאנגען פון פענטעס-ווייזט אויס, אפ דער בלאָטע האָבן זיך געפאשעט פערד. שטיל האָבן זיך דורכגעטראַגן ענטלעך איבער דער לאַנקע, א פויגל האָט געפאשט מיט די פליגלען-ס'האָט זיך די מאמע אויף באלעקט און האָט אָפגעזיפצט. דעמלט איז בערעלען געוואָרן אומעטיק. עפּשער דערפאר, ווייל איז דער בערנ-נאָרע, אונטער דער גרויסער אויסגעקאָרטשעוועסער יאָדלע, איז געווען פינצטערלעך, און עפּשער דערפאר, ווייל אָן דער מוטער איז אימ געווען נישט היימלעך און קאלט. בערעלע האָט זיך שטיל צעסקאווייעט. די מוטער האָט זיך אומגעקערט צוריק, אָנגענומען בערעלען מיט די ציינ פארן קארק און האָט אימ א שטעל געטאָן אפ די פיס. און בערעלע האָט געוויסט, וואָס דאָס באַטייט: "שטיי אופ, פוילער, טויגעניכצ איינער, ס'איז שוין צייט צו גיין אָנבײַסנ!" ער האָט זיך געפרוווט כאַכמענען, איינשפארן זיך, פארקראַכן אפ די וואָרצלען פונעם קאָרשש אויף אינדערהויך פון בערנ-נאָרע. נאָר באַקומענדיק עטלעכע ליכטע שטויסן, האָט ער גענומען פאָלגן און איז האַכנאָעדיק ארויס פון בערנ-נאָרע.

אינדערהויך איז געווען קאלטלעך. ס'איז נאָך געלעגן דער טוי, און בערעלע האָט פאָמעלעך געטראַכטן פון איינ פוס אפ דער צווייטער, ציטעריק אָפטרייסלענדיק די לאפעס פון די קאלטע טראָפּנס וואסער, זיך געסטארעט נאָכגיין נאָך דער מוטערס טריט, קעדיי נישט איינצען איבעריק די לאפעס. אָבסיר סאָפּקאָלסאָפּ האָט עס אימ דערעסן, און ער האָט זיך א לאָז געטאָן אפ אלע פיר. ער האָט איבערגעיאָגט די מוטער און האָט זיך געלאָזט לויפן מיט די לעצטע קויכעס איבער די קוסטעס, איבערן אָלכע-וועלדל, איבערשרעקנדיק עטלעכע פויגלען, וואָס זיינען ארויסגעפלוויגן ערגעץ פון די גראָזן, פארביי בערעלעס נאָו. בערעלע האָט זיך געוואָלט אָנווארעמען און א שטיפ טאָן. אָבער צי פארשטייט עס

די מוטער? זי איז ווי שטענדיק. אָט האָט זי אים דעריאָגט, א קאעסדיקע אונג אונג אונג
 גערעגטע, אונג האָט אים מעכאבעד געווען אזוי שטארק איבער דער פאטיליצע, אז בע-
 רעלען איז גרינג געוואָרן איז די אוינג אונג ער איז צוגעפאלן מיטן נאָז צו דער ערד,
 צעשטענדיק זיך ווייטעקדיק אָן א כוואָיע-שישקע. ער איז אזוי אינקאעס געוואָרן, אז
 ער האָט נישט געוואָס, אפּ וואָסער וועלס ער איז. זייער פלינג אונג אומבאמערסט האָט ער
 מיט די צייט א כאפּ געטאָן דער מאמעס פוס אזוי, אז די אלטע בעריכע האָט איימעדיק
 אויסגעשרינגען פונג ווייטעק. אונג בערעלע האָט זיך געלאָזט לויפן מיט די גאנצע קויכעס
 א פארטאָפעטער. אָבער ווהינג וועט ער אנטלויפן? בערעלע הערט, ווי ס'טריימלט זיך
 אונטער אים די ערד-ראָס לויפט אונג יאָגט אים אָן די מוטער. ס'האָט אים באדעקט א
 קאלטער שווייס. אונג אָט האָט זי אים אָנגעיאָגט אונג האָט אים דערלאנגט אזא שטויס,
 אז ער האָט א צייט נישט געקענט קומען צו זיך. אונג צום סאָף האָט נאָך די מוטער אים
 דערלאנגט מיטן פוס אזא קלאפּ אינגווייך, אז בערעלע האָט זיך אראָפּגעקניקלט פונג
 בערגל אונג האָט זיך בעשומויפן נישט געקענט אָן עפעס פארהאלטן. ער האָט זיך געקניקלט,
 געקניקלט אונג האָט פלוצלינג א פליאַשקע געטאָן זיך אינגאנאוע, ער איז אריינגעשפרונגען
 אינג בלאָטע איבער די אויערנג-נישט אהער אונג נישט אהינג. ער קען פונג קאנאוע נישט ארויס.
 ס'טארטשעט ארויס פונג וואסער זיינ פיסק, די אויגעלעכ זיינען צעשראָקן, אונג בערעלע סקא-
 ווייעט טיילערהייט-פונג שרעק אונג פונג ווייטעק. די אלטע מוטער איז צוגעגאנגען רויק,
 אָפּגעשטעלט זיך געבן בארעלענג, א לעק געטאָן מיטן צונג זיינ קאלטע נאָז-בערעלע האָט
 אפילע די אויגעלעכ פארמאכט פונג שרעק, ווייל ווער ווייס, טאָמער ווייס ער הידער
 באַרד כאפן פאר זיינע קונצ-שטיק. נאָך די בעריכע האָט אים פאָרויכטיק אָנגענומען פארן
 קארק, פארטשעפעט מיטן פוס אונג האָט אים ארויסגעשלעפט פונג דער קאנאוע. אָנעמענג-
 דיק אים מיט די פאָרערשטע פיס, האָט זי אים הויכ אופגעהויבן אונג א טרייסל געטאָן,
 עס זאָל זיך פונג אים אָפּשיטן די קלעפיקע בלאָטע. נאָכדעם האָט זי אים אוועקגעשטעלט
 אפּ די פיס-גיי, האָט זי געוואָגט, אזעספאָנעם, אונג זאָלסט זיך מער נישט נאריש מאכנג...
 אונג בערעלע איז אוועק-א נאסער, אונג איינגעברודיקטער, געדולדיק טאָפּטשענדיק
 נאָך דער מוטערס טרייס, נישט אָפּטרעטנדיק פונג איר אפּ א רעגע. ער איז געגאנגען פאר-
 מעלעכ, טראָט בא טראָט, מיט אונג אראָפּגעלאָזטן קאָפּ. אָט פארוואָס ס'איז געווען אזוי אונג-
 מעטיק אונדזער בערעלענג, אונג ער האָט פונג צייט צו צייט שטיל געבורטשעט, בייזערנדיק
 זיך אפּ דער מוטערס באפעלנג.

זיי זיינען געגאנגען לאנג. דורכגעגאנגען פארביי דער לאָנקע, ווי ס'איז געווען
 אָנגעלייגט בערווענענעס אונג האָלצ. די מוטער האָט איבערגעקערט עטלעכע קלעצער, גע-
 פונען אונטער זיי אסאך אלערלייקע ווערעם אונג, פארגעסנדיק אט בערעלעס שטייפערני,

הָאָט זי אימ אויך מעכאבעד געווען און געלעט. אינ א שטיק הָאָלץ הָאָט זי אויסגע-
קאלופעט א קליין נעסטעלע. אינ אימ איז געלעגן בא א האלבן צענדליק קליינע בלוילעכע
אייעלעכ. זיי זיינען געווען זייער געשמאקע, און בערעלע הָאָט אזש פאריסן דעם פיסק
אינדערהויך און, צונויפדרייענדיק אינ א טריבל דעם צונג, הָאָט ער זיי געסמאָקטשעט.
און פארגעסנדיק הָאָט ער עס אראָפגעשלונגען מיט די שאַלעכצ צוואמען.

דערנאָך איז מען אוועק איבער דער בלאָטע, פאָרזיכטיק ארומגעגאנגען דאָס אָרט,
ווי עס הָאָט זיך געהערט דער געקלאנג פון פערדישע פענטעס—און מיט דעם געקלאנג
פון די פענטעס הָאָבן זיך אויך דערטראַנג מענטשישע שטימען. און כאָטש בערעלע הָאָט
קיינמאָל ניט געזען א מענטשן, איז אָבער, קוקנדיק אפ דעם, ווי די אלטע מוטער פלעגט
אויסמיינד צו טרעפן זיך מיט א מענטשן, הָאָט ער געפילט, אז דאָס איז ניט אנדערש,
ווי דער סאמע כיטרער סוינע. מעגלעכ, אז דער סוינע איז נאָך אפילע ערגער פון א
זשאבע אָדער פון אן ערד-בין, אָדער, לאָמיר זאָגן, פון א יאָזשיק. מיט אָט די אלע הָאָט
זיך בערעלע שוינ באקאנט, און די באקאנטשאפט הָאָט אימ ניט פארשאפט קיין איבעריקן
פארגעניגן. איינמאָל הָאָט ער געפרוווט א לעק טאָגן מיטן צונג א זשאבע—הָאָט ער דער-
לאָך לאנג געשפינג און א טאָג דריי נאָכאנאנד הָאָט—אימ געברענט דער צונג. און די
ערד-בין וועט בערעלע געדענקען. ער הָאָט זיך נאָך איר לאנג געיאָגט, די ערד-בין איז
געווען א שיינע, א פריילעכע אזא, א גילדערנע. אליין ניט קיין גרויסע, אָבער א קאָל
הָאָט זי געהאט שנייע צו זאָגן, הודיעט, אזש די גראָזן באוועגן זיך. בערעלע הָאָט זיך
געיאָגט נאָך דער ערד-בין און הָאָט דערזען, ווי זי הָאָט זיך באהאלטן אינ א קליינער
קופקע. דאָ הָאָט בערעלע א ריע געטאָגן מיטן נאָז. געריעט, געריעט און פלוצלינג אזא
רעווע געטאָגן, אז די מוטער הָאָט זיך איבערגעשראָקן און איז ארויסגעלאָפן פון בערנ-
נאָרע. א טאָג צוויי הָאָט אימ געברענט די נאָז און איז געווען געשוואָלן. בערעלע
הָאָט געשווענקט די נאָז אינ וואסער, געריבן זי אָן דער מוטערס זינג און הָאָט צוגע-
לייגט צו דער רויער ערד. קוימ מיט צאָרעס הָאָט ער אָפגעראטעוועט די נאָז. און איצט,
אז ער באמערקט נאָר אן ערד-בין, אנטלויפט ער פון איר ווי דער שווארצער פעפער
וואקסט—וואָס ווייטער פון דער פאטקורנער פליג. אָט הָאָט איר איינ אן ערד-בין.

וועגן יאָזשיק איז פארשפאָרט צו ריידן, דאָס, וויזט אויס, איז שוינ אזא כניע, וואָס
קיינ שרעקלעכערע פון איר איז אפ דער וועלט ניכאָ. אויך פון בינען הָאָט בערעלע גע-
האט איינמאָל אויסצושטיין. ער איז איינמאָל געגאנגען מיט דער מוטער אינ טיפן וואלד.
די מוטער הָאָט ארופגעקלעטערט זייער הויך, הויך אפ א בוימ, אז מע הָאָט זי קוימ גע-
קענט דערזען פון דער ערד, פון הינטערן קוסט, ווי בערעלע הָאָט זיך צוגעלייגט. און
אָט גיט עס די מוטער פלוצלינג א רעווע, עס הייבט אָן טרעשטשען עפעם אינדערהויך,

טרוקענע צווייגלעך פליען, צעשיטן זיך, און ס'איז אוועק א הודיער'יג איבער דער גאנצער
לאַנקע. די מוטער איז ניט אראָפּגעקראַכן, נאָר איז אראָפּגעשפרונגען און איז אנטלאָפּן;
בערעלע נאָך איר. ער לויפט, און די בינען נאָך אימ-און אפּן קאָפּ, און אפּן עק, און
אפּן בויך האָבן זיך די בינען איינגעגעסן, געקראַכן גלייך אינ גאָז און אינ די אויגן.
וואָס האָט בערעלע ניט געטאָן? געריבן זיך ארום די קוסטעס, געקליקט זיך איבער דער
ערד-ס'האַט גאַרנישט געהאַלפּן. ביזוואנען ער איז מיט דער מוטער אינ וואסער אריינ-
געפּלויגן, אינ טיכל-דעמלט האָבן זיי זיך ערשט אָפּגעטשוכעט. אָפּגעטרייסלט זיך פּונ
די בינען. דריי טעג איז בערעלע ארוםגעגאנגען צעטומלט. געווען אפּילע א ביסל ניט
געזונט, געלעגן אינ בערן-נאָרע. די אויגלעך זיינען בא אימ אזוי פארשוואַלן געוואָרן,
אז ער האָט גאַרנישט ניט געזען. די ליפּן און די נאָז זיינען אויך געווען געשוואַלן-ניט
צושטעקן זיך מאמעש צו קיינ אייווער. אָבער מיט וואָס פאר א האָניק ס'האַט אימ נאָך-
דעם מעכאבעד געווען די מוטער-ער וואָלט עס, דאכט זיך, געגעסן און געגעסן יעדן
טאָג און וואָלט זיך אלץ באַלעקט, אָט וואָס פארא בינען זיי זיינען געווען!
און האגאם בערעלע האָט מוירע געהאט פאר א פראַש, פאר אן ערד-בינ, פאר בינען
און פאר א יאָזשיק, אָבער דער מוטער, האָט ער געזען, ארט עס ניט. זי האָט פאר דעם
ניט מוירע. נאָר א מענטשנס קאָל, אז זי דערהערט, האָט זי יאָ מוירע. ווייזט אויס, אז
דער בענטש איז שרעקלעכער פונ אן ערד-בינ און פונ א פראַש. אויך איצט שמעקט
ארום די מוטער די לופט און זי גייט אינ א צווייטן זייט איבער די פארוואַרפעגע בלאַך-
טיקע וועגעלעך. מיסטאַמע אינ די האַבער-טראכט בערעלע. און זיי זיינען טאקע באלד
ארויסגעגאנגען אפ א גרויס פעלדל אינ וואַלד. אפ איר האָט זיך צעוואָרפּן אינדער-
ברייט א יונגער האַבער. ער איז נאָך ניט געווען צייטיק, נאָך גרינלעך געווען, און נאָר
ווייניג-ווי האָבן זיך געטראָפּן געלע, צייטיקע זאנגען. פונ א לייכט וויינט האָבן זיך
געקליקט איבערן האַבער ציטערנדיקע כוואליעס און האָבן פארפולט דאָס פעלדל מיט א
שטילן, רויקן שאַרכ. פונקט ווי די זאנגען וואַלטן זיך געסוידעט צווישן זיך-שור-...
שור-ו-... בערעלע האָט ליב געהאט אָט די שושקער'יג, אָט די שטילע, גאָר שטילע
שטימען פונ די האַבער-זאנגען. ער לייגט זיך צו אינ בעריאָוע-וועלדל און הערט זיך
צו. איבער אימ איז א טיפער בלויער הימל, הויך, זייער הויך שווימען אומ דורכזיכטיקע
כמארעלעך, אונטער זיי שוועבט דורכ א רויב-פויגל, פליט דורכ א קראַ, ס'טראַגט זיך
דורכ א סטייע ענטלעך. זייערע פליגלען זיינען פייכטלעך, און נאָר עס הערט זיך: פיו...
פיו... און דער האַבער שושקעט זיך-שור-ו-... שור-ו-...
בערעלע הערט זיך איינ און דרעמלט. עס דערמאָנט זיך אימ ווינטערצייט, ווען די
ביימער האָבן געטומלט, אָט ווי דער האַבער. עמעס, יענער טומל איז געווען א פיל

שטארקערער און שטרענגערער, כאָטש בערעלע האָט אים געהערט דורכן שלאַפֿ-דורכ זײַן
ווינטערדיקן שלאַפֿ. ס'האָט ניט געטומלט, נאָר געהוּדעט אַנבער די שפיצן סונ די ביימער,
איבער די פארשנייטע לאַפּעס פון די יאָדלעס—אוהרוֹרוֹ... ארוֹרוֹ... און ס'איז גע-
ווען דעמלט שרעקלעך קאלט. בערעלע געדענקט, ווי ס'האָט זיך גערויכערט א פארע אי-
בער דער בערנ-נאָרע, און פונ דער פארע זײַנען אראָפּגעהאנגען דורכזיכטיקע אייז-צעפֿ-
לעך, בערעלע האָט אָן זיי ניט איינמאַל צעשטאַכט די נאָז, ווען ער האָט געוואָלט אינ-
אַנהייב פּרילינגצײט ארויסקריכן פון דער בערנ-נאָרע.

בערעלע האָט לײב צו הערן די שושקערײַ פונעם האָבער. און נאָך מער פון אלץ
זײַנען אים געפּעלן די זאנגען פונעם האָבער. זיי זײַנען זיסע און שמעקן ווי דער מו-
טערס מילך. ער פליקט אָפּ דעם האָבער. גאנצע הויפּנס שפארט ער אינ מויל ארײַן.
ווען ער האָט זיך איינגעמאטערט גיין אפּ די הינטערשטע לאַפּעס, ווען ער האָט זיך אָנ-
געגעסן צו זאט, האָט ער זיך צוגעלייגט און, צוהאלטנדיק מיט דער לאַפּע עטלעכע זאנ-
גען, האָט ער זיי איבערגעקליבן פוילערהייט מיט די לײפּן, באלעקנדיק זיך נאָך יעדער זאנג.
אפּ דעם פּעלדל זײַנען זיי געווען ניט אליין. ס'איז געקומען נאָך איין אלטער בער.
ער איז געווען מאָדנע אָנגעבלאָזן און בײַז. אָן קײן שום סיבע האָט ער זיך ארוּפּגע-
וואָרפּן אפּ בערעלען און האָט אים אזוי א בײס געטאָן מיט די צײַן, אז יענער איז זיך
פארגאנגען פון געוויין. דעמלט האָט זיך פאר אים אָנגענומען די מוטער. זי איז מיט
קאעס צוגעלאָפּן צום בער און האָט אים אזא שטארקן קלאפּ געטאָן מיט דער פּאָדערשטער
לאַפּע, אז דער אלטער בער האָט זיך געלאָזט לויפּן אפּ אלע פיר אינ וואלד ארײַן, ס'האָט
זיך נאָר געהערט, ווי ס'טרעשטשען די כרוקענע צווייגן און די קוטטעס פון די נײַס-בײַמ-
לעך. נאָך דעם געלן פלעק אפּן זײַט בא דעם בער האָט בערעלע דערקענט אינ אים זײַן
טאטן און האָט זיך פארווונדערט: אָט איז דיר א פּאָטער, אָט ווי גוט ער דערציט עס זײַן
זון, שטשירענדיק אפּ אים די צײַן...

אָן קײנע שום געשעענישן זײַנען זיי אוועק צוריק. די בעריכע אינ געגאנגען נעבן
בערעלען, געלעקט אים מיט כײשעק זײַן האלדז, ווועס זײַנען פארבליבן סימאָנים פונעם
טאטנס צײַן, און האָט שטילערהייט געבורטשעט אונטערן נאָז, וויזט אויס, וועגן עפּעס
א בערישן אינען. ווען זיי זײַנען דורכגעגאנגען איבערן טײַכל, האָט די בעריכע גענו-
מען בערעלען אינ די פּאָדערשטע לאַפּעס און האָט אים גענומען באָדן. בערעלע האָט
ניט שטארק לײב געהאט די דאָזיקע אָפּעראַציע. שטענדיק פלעגט ער זיך סטארען אנט-
לויפּן פון דעם און פלעגט זיך בײַסן. אָכער איצט, נעמענדיק אינ אכט דער מאמעס פאר
טיידיקונג און לײבע צו אים, האָט ער געפּאָלגט און האָט זיך געפּאָליושקעט אינעם וואסער,
אונטערשטעלנדיק אונטער דער מאמעס לאַפּעס פּרײַער איין זײַט און דערנאָך דעם צווייטן

זינט. נאָכ דעם, ווי ער האָט זיך אויסגעבאָדן, איז ער ארומגעלאָפֿן א פריילעכער איבערן וואַלד, געיאָגט זיך נאָך ווייטע באבעלעך, געקליקלט זיך איבערן גרינעם גראָן, קעדי זיך גיכער אויסטריקענען.

ווען זיי זינען געקומען אין בערן-נאָרע, האָט זיך די מוטער געלייגט שלאָפֿן. די בערן-נאָרע איז געווען א געראמע און א היימלעכע. ווארעמער מאַך און טרוקענע בלעטער זינען געווען גענוג. אינדערהויכ איז געווען אסאך איבערגעפלאַכטענע וואַרצלען פונעם איינגעפאלענעם בוימ, אזוי, אז די סטעליע איז געווען א גוטע און האָט קיינמאָל נישט דורכגעלאָזן קיין רעגן. די בערן-נאָרע איז געווען אין א ווילדן טיפן נאָדל-וואַלד, קיינער האָט נישט געשטערט די רויקייט, כאָטש נישט ווייט איז וואַלד איז געווען א וועג, אָבער קיינער פלעגט דאָ קיינמאָל נישט דורכפאַרן. נישט איינמאָל פלעגט די בעריכע מיט בערעלען ארויסגיין אפ דעם וועג, קעדיי אָנצווארעמען זיך אפ דער זון, און קיינמאָל האָבן זיי דאָ קיין מענטשן נישט געטראָפֿן.

די מוטער איז איינגעשלאָפֿן, אָבער בערעלע האָט גאָר קיין כיישעק נישט געהאט לייגן זיך שלאָפֿן. זי האָט שוין צום וויפֿלטן מאָל ארומגעקוקט די בערן-נאָרע, ארומגע-שמעקט יעדן שטענדיג, יעדן וואַרצל. עמעס, קיין גרויסער אינטערעס איז אין דעם נישט געווען. און אז בערעלען האָט עס אלץ דערעסן, איז ער ארויסגעקראָכט פֿון דער בערן-נאָרע אפדערפֿי. דאָרט איז געווען פריילעכער. ס'איז גוט געווען צו קמקלען זיך אין די גראָזן, ארומלויפֿן ארום די קוסטעס, שטיין א היילע נעבן מוראשניק און מיט דער לאפע צעווארושען אים, אפגיכ אָפּשפרינגען אָן א זינט און קוקן, ווי ס'לויפֿן ארום די מוראשקעס, ווי זיי שלעפֿן שטרויעלעך, ווי זיי פעקלען איבער ווייטע אייעלעך. ס'איז אסאך פֿאראן אין וואַלד אפ וואָס א קוק צו טאָן און וואָס צו הערן. אָן דויבעס א פיק-האַלץ און אלטן בוימ. ער האָט זיך געזעצט, איינגעשטשעמעט זיך מיט די לאפעס פֿאר דער קאָרע און קלאפט זיך, דויבעט מיט דער נאָז-טוק-טוק, טוק-טוק... בערעלע האָט איינמאָל געפרוּחט א קלאפֿ טאָן מיטן נאָז א בוימ, אָבער קיין טוק-טוק האָט זיך בעשומיפֿט נישט באקומען, ער האָט נאָר געהאט אומאָנגענעמעלעכקייטן-צעריסן די נאָז און מער גאַרנישט...

און אָן דאָרט שפרינגט ארום פֿון צווייגל אפ צווייגל א וועווערקע. האָט זיך אוועק-געזעצט און פֿראוועט שטיק בערעלען אפ צולאָכעס. ער איז אויסער זיך-קלאפט מיט די ציינ, רימסט שטיקער ערד מיט די לאפעס, הייבט אופ דעם קאָל-און דער וועווערקע וואַלט עס ארן אהאַר. זי וויל אפילע נישט א קוק טאָן אין זיין זינט, דרייט-נאָר אומ מיטן עק, ווי מיט א בעזעמל. בערעלע איז אינקאעס געוואָרן. ער איז צוגעלאָפֿן צום בוימ און האָט א קלאפֿ געטאָן איבער אים מיט דער לאפע. די וועווערקע איז איבערגעשפּרונגען

אפּ אַן אַנדער בױם, פֿון צװײטן אפּן דרײטן. בערעלע נאָכ איר. ער האָט געפרוּווט ארום-
קלעטערן אפּן בױם, און אָט-אָט, דאכט זיך, כאפּט ער די װעווערקע, נאָר װוּ האָסטו גע-
זען, יענע שפּרינגט ארום װי א פֿלייעלע. מיטאמאָל האָט בערעלע אויך א שפּרונג געטאָן
פֿון בױם, ער האָט געמײנט—ער װעט א פֿלי טאָן, װי א באבעלע, נאָכ דער װעווערקע.
און אָט-אָט, דאכט זיך, כאפּט ער זיך מיט די צײַן אָן איר עק. ער צעעמנט גאָך ברייטער
דעם מױל, נאָר װוּ האָסטו געזען! א רעגע-צװײ, און דער מױל איז פֿול מיט ערד, די פֿוס
צעקלאפט, אָט װי ער האָט זיך צעקלאפט אָן דער ערד. נאָכ גוט, װאָס דער בױם איז גע-
זען א נידעריקער, ס'האָט געקענט זײַן נאָך ערגער. פארשטייט זיך, אז בערעלע האָט
שױן גאנצ גענוג געכאַפּט פֿון דער מוטער אויך, און ס'איז אים שױן אויסגעקומען אפּ
שטענדיק אוועקצװאָרפֿן זײַנע פֿלי-איבונגען. זאָלן ארומפֿליען די װעווערקעס און די
באבעלעך, פֿאַר בערעלע וועט קלעקן ארומצװײגן אפּ דער ערד און קלעטערן אפּ די
בײַמלעך.

בערעלע איז ארומגעלאָפֿן ארום דער בערן-נאָרע און האָט זיך דערטאָנט, אז ער
האָט נאָך הײַנט גאָר קײן מאַלינעס נײַט פֿאַרזוכט. דאָס דאַרם מען דאָך טאַקע קענען.
װײנען געבן די מאַלינעס-געװיקסן און נײַט פֿאַרזוכן קײן מאַלינעס. ער האָט זיך דער-
מאָנט אויך װעגן דער מוטערס באפעלן—אָן איר זאָל ער ערגעצ נײַט גײן. „אָבער דאָס
איז דאָך אזױ נאָענט, נײַט װײַט פֿון װעג, איך װעל זיך פֿאַרבֿלאַנדזשען צי װאָס? און
די מוטער שלאָפּט אײַצט אלצײנס, זי װעט אפֿילע נײַט באַמערקן...“ האָט בערעלע א
טראכט געטאָן און איז שטילערהײַט אוועקגעגאַנגען צו די מאַלינעס-געװיקסן, נײַט פֿאַרויס-
זענדיק אײַנגאַנצן די געשעענישן, װאָס זײַנען מיט אים שפּעטער אײַן דעם טאָג פֿאַר-
געקומען.

נאָר װעגן די געשעענישן װעלן מיר דערצײלן שפּעטער.

וועגן דער פריילעכער באַרד און דעם שווארצן זטוק

ביזזאמען בערענע וועט נאָשן די טעלענט, וועט אונז אונס קומען מי וועגן געלעבן ווערטער וועגן דער פריילעכער באַרד. אַזוי די סע האָט וועט אונזערע געוועזענע בערדיקן, און וועגן שווארצן זטוק. אונס מיר וועגן וועגן, און די האָט צווישן זיך זען לעבט גוט, וועט זיין נישט ריכטיק, דער בערדיקער פלעגט טענהן אונדזערע די גאָל האָט זשוקן, גרויסארטיק שפאצירונגן בארען אים אין צושאָרענדיק געוועזן מיט דער פּאַרד אַדער, אָנעמענדיק זיך מיט אונטערגעוויינלעכער פּרעסירן, פלעגט ער זיין א וועגן טען אים אים, קערן א טאפ צו טען אים אפ די הערענדיק, וועגן האָט געטעשטענע די צוויי היגענדיק געבורטשעט, אים און דער בערדיקער פלעגט זיך אונטערזען זיך געוועזענע שטיק, פלעגט זשוק אונטערזיין ערלעצ הינטער א קיסט, וועגן וועט ער דער געוועזענע נישט היינדיק דאָרט זיין טען און אונטערזענדיק פאזערענדיק די פלעגן, האָט זשוק טען געקוקט מיט פארוואונדערטע אויגן גאָל דעם בערדיקן, גאָל וועג קענען שטיק דער בערדיק קער האָט געקערט העלעט, אָס קלעמערט ער ארום אפן סאניע שפּיץ זיין און אונטערזען פאלענעם נויט, שפּינגט זיין אים אפ אַזע מיר קאַפּיטקעס אפ דער ערד, קלויבנדיק זיין א ווענערקע אַדער א באבעלע. אָס האָט ער דערזען א הויכן פּינאַק, ער איז פאָרען אים אדורכגעגאנגען, א שטעק געטאַן, א לעק געטאַן, דערנאָך איז ער אָפּגעגאנגען אפ הינטער און א קער טאַנדיק זיך איז ער איבערגעשפרונגען איבער אים מיט און אים פּעט, און די קאַפּיטקעס האָבן און א כרוסטשע געטאַן איבער דער ערד, אופהייבנדיק א שטוב איבערן פעלדל.

און דאָס איז נישט אלץ.

אַט גייט אַ רויטאַרמייער. דער בערדיקער איז שוין דאָ. די הערנער פאַרויס, און
לאָזט נישט דורכגיין נישט רעכטס, נישט לינקס. ער טרעט נישט אָפּ פונעם וועג און באוועגט
דראָענדיק מיטן קאַפּ.

נו, וואָס וועסטו מיט אים מאכנ?

דער רויטאַרמייער נעמט ארויס פונעם קעשענע מאכאַרקע, שיט אָן אפּן דלאַניע און איז
מעכאבער דעם בערדיקן.

נא, טשעפע זיך אָפּ, אַנשיקעניש, איך האָב דאָ קיין צייט נישט מיט דיר צו פאַר-
ברענגען...

און יענער דארף מער נישט. האָט אָפּגעלעקט דעם טאבעק, פאַרלייגט הינטערן לויף און
קומט. זיכער צושטורענדיק די אויגן. דער בערדיקער האָט אויף לויב מאכאַרקע, אז ער
פאַרנעמט דעמלט וועגן אלע הינצושטיקן. ער רירט זיך דעמלט נישט פונעם אָרט, בלויז די
באַרד טרויסט זיך בא אים, און פונעם גרויס צופרידנקייט קענט ער פאַנאנדער דעם מויל
איז זינט זיך פאַנאנדער איבער דער גאַנצער פאַליאנע!
-- בערדיקער... בערדיקער...

דעמלט קוקט און אים זשוק, קוקט און זיכער אָפּ. אים געפעלט זייער נישט דעם בער-
דיקן טאבעק איבערזעצן. נו, וואָס פאַר אַ טאמ האָט טאבעק, פונעם דעם טאבעק-רויך
וואָלט ער אנטלאָפּן דער שווארצער פעפער וואקסט, ער קוקט, קוקט, און פלוצלינג
גלייבט נאָך דעם בערדיקן צעבייט ער זיך איבערן גאַנצן פעלדל, איבערן גאַנצן וואלד:
-- האראדן... האראדן... האראדן... האראדן.

ער פאַרבריינגט זיך מיט זיינע בילדער, און פונעם גרויס קאעס אפּן בערדיקן קלאפט ער
מיטן עק איבער דער ערד.
דעמלט לויפן זיך צוגויס די פריילעכע רויטאַרמייער. א געלעכטער. מע וויצלט זיך.
מע האבט פונעם דעם בערדיקן און פונעם זשוקן.
-- וואָס טענט איר זיך נישט צעטיילן?

מע קען נאָך מיינען, אז דער בערדיקער און זשוק זיינען פונעם אייביק אָן סאַנימ,
אכטן נישט איינער דעם צווייטן. דאָס איז ווידעראכאַל נישט ריכטיק. ווען מיר וועלן זיך
באַקענען מיט זיי נעענטער, וועלן מיר זען, אז זיי זיינען די בעסטע כאוויירים. און אז
דער בערדיקער האָט זיך געפּינט עטוואָס פאַר זשוקן, איז עס אויך נישט מער ווי אַן אַנ-
טער, און זיך פרייבירט נאָר באלידיקן עמעצן פונעם זי, נו, כאָטשבי דעם בערדיקן, וועט אים
זשוק פאַרנעבן און נאָך, אז איר וועט שוין פאַרזאָגן א צענטן צו באלידיקן זיין כאווער.
און דער בערדיקער וועט אויך נישט אָפּשטיין איז דער פלינקער פאַרטידיקונג פונעם זיינ פריינט.

אַבער ווער זײַנען עס זשוק און דער בערדיקער? פונדאנען האָבן זיי זיך גענומען?
וויאזוי האָבן זיי זיך געטראַפֿן צוזאַמען און וואָס פאר א שייַכעס האָבן דאָ די רויט-
אַרמײַער?

זשוק איז געווען א געוויינלעכער הונט-פונ א געוויינלעכע מינ. ער האָט זיך נישט
געקענט באַרימען נישט מיט באַזונדערע אויסצייכענונגען, נישט מיט א באַזונדער טאַלאַנט.
א הונט ווי אלע הינט. מערנישט א זײַט איז באַ אים עטוואָס געווען אַפּגעברענט, איז
דאָס שוין געקומען פונ וואַנדער-לעבן — צוגעברענט, וואַרעמענדיק זיך באַם פּײַער איז
א קאַלטער האַרבסטיקער נאַכט. דער בערדיקער איז אויך נישט גאָר קיין גרויסע שייַנהײַט
זײַן צעשוּבערטע גראַע פעל איז שטענדיק איז שטעלעקעס און איז שטרוי. דער לײַד
קער האָרן איז אַפּגעהאַקט אפ א העלפּט-פאַרלאָרן אים ערגעץ איז א הייסן געשלעג.
דאָס קורצע עקל איז נאָר געבליבן אפ א סיכען. אַבער דערפאַר איז די באַרד דעם בער-
דיקנס עמעסע שייַנהײַט און שטאַלצ. און האַנאַם זי איז געווען עטוואָס אַפּגעצופּט, און
די הערלעכ זײַנען באַ איר געווען נישט גלײַכ און קאַלטענעוואַסע, דאָך איז זי געווען א
באַרד, ווי עס דאַרף זײַן באַ א באַק, וואָס אכטעט זיך. פאַר דער באַרד, און נישט פאַר
קיין אַנדער זאַך האָט מען דעם באַק א נאָמען געגעבן דער בערדיקער... דער בערדי-
קער גײַט און שאַקלט מיט דער באַרד. ער לײַפט שפּרינגט אונטער די באַרד. ער נעמט
עסן-באוועגט זיך די באַרד. א שײַנדיגע באַרד!

זשוק און דער בערדיקער זײַנען איז א געוויסער סאַס געווען ביליטערלעכט. זשוק
איז געווען איז ערשטן באַטאַליאַן, דער בערדיקער-איז צווייטן. אזוי זײַנען זיי געגאַנגן
גען יעדן טאַג מיטן פּאַק איז די גרויסע מאַרשן. קעלט, צי היצ, צי שניי, צי רעגן-
סייַען קעמפּערישע באַטאַליאַנען רויטאַרמײַער. און כאָטש סײַזן שווער איז וועג-עס
ברעכט די פּיס, עס פּוּלען די אַקסלען-נאָר די קריגער דײַגענען נישט, זיי זײַנען לידער,
שפּאַסן, שפּילן אפּן האַרמאָניק. איז ווען סײַווערט אַפּסטאַל אײַנגעשטילט דער האַרמאָניק,
דעמלעט טרעטן ארויס די באַטאַליאַנע פּרילעכע-מאַכער-זשוק איז דער בערדיקער. איז
וואָס טוען זיי דעמלעט נישט אַפּ. דער בערדיקער שפּרינגט איבער איבער זשוקן. זשוק
סטאַרעט זיך אַנכאַפּן דעם בערדיקן פאַר זײַן באַרד, אַבער, טרעפּנדיק אפּ די הערנער,
אַנטלויפּט ער פּלינק איז די קוסטעס און פונ דאָרטן פּרוּוט ער פּלוצלינג ווידער אטאַ
קירן זײַן כאַווער. אַפּט הייבט זיי אופּ אזא טומל, אזא געשלעג, כאָטש נעם און גיס זיי
אַפּ מיט וואַסער. אן עמעסער ספּעקטאַקל. און ווען זיי ענדיקט דעם ספּעקטאַקל, גײַען
זיי דורכ די שערענגעס און קוקן זיך אײַן די רויטאַרמײַער איז די אויגן פאַרשטייט זיך,
אז מע דאַרף זיי געבן א פאַרדאַרט שטיקל ברויט, מעכאַבעד זײַן זיי מיט א שטיקל
צוקער. און מע האָט זיי געגעבן, און מע האָט זיי מעכאַבעד געווען. די רויטאַרמײַער

האָבן לייב געהאט די פריילעכע פאָר און האָבן זיי ניט אָפגעלאָזט פון באטאליאָן. זיי
האָבן זיי אזוי שטארק לייב געהאט, אז מע פלעגט זיך פאָשעט בארימען מיט זיי און
פאריסן די נאָז פארן דרייטן באטאליאָן, וועלכער האָט קיינעם ניט געהאט—ניט קיינ באַק
און ניט זשוקן.

אן אנדערשמאָל, ווען דער בערדיקער פלעגט צוליב זיינ אויבאווסטויניקייט צוגיין
עפעס נעמען איין דרייטן באטאליאָן, פלעגט מען אים גלייב געפינען און ארויספירן פון
דאָרט. די רויטארמייער פון צווייטן באטאליאָן פלעגן מירע האָבן, אז דער דריטער
באטאליאָן זאָל בא זיי ניט אָפנעמען זייער העצ, זייער בערדיקן אקטיאָר. אָפנעמען
ווי אָפנעמען, נאָר אונטערקויפן האָבן זיי געקענט—דער בערדיקער וואָס לייב געהאט
צו נאשן און האָט לייב געהאט צוקער און פאכאַרקע. זשוק איז געווען מער באווסטויניק
און האָט ניט געקענט פאראסן זיינ באטאליאָן—קיינ שום זאך האָט אים ניט געוויקט.
אז מע פלעגט אים וועלן אונטערקויפן, פלעגט ער זיך בייזערן און מע פלעגט אים פונג
לאָזן צורן ער איז, אגעווי, אויך געווען מער געוואגט פון זיינ כאווער. אים האָט ניט
געשראָקן דאָס שייסערן איך די שלאכטן. צוזאמען מיט די רויטארמייער פלעגט ער גיין
איין אטאקע, באנאכט איז ער געשטאנען אפ דער וואך און האָט פלייטיק אויסגעפילט
די וועכטערדינסטן קיינ שום פיינט האָט זיך ניט געקענט צוגאנווענען אומבאמערקט באַר
נאכט צו אַנדזערע טיילן. דער בערדיקער אָבער פלעגט שוין באמ ערשטן שאָס פארלירן
זיינ שטאַלצקייט און לאָזן זיך לויפן אפ אלע פיר צוויק אום אָבאָן, דערפאר פלעגט מען
איים אָפשמאַל רופן דערזערטיר און אָפלאכטן פון אים. אָבער צו האָט עס דעם בערדיקן
געארט? ניינ. ער שטייט זיך מיט אן אראָפגעלאָזטן קאפ און ניט אפילו ניט א פינטל
מיט אן אויג. ער שאַקלט נאָר צו מיטן בערדל און פארצייט זיינ אויסשטיק לויטל.

בערדיקער.

און טו מיט אים עפעס!

איז אָס וואָס ס'האָבן מיט זיך פאָרגעשטעלט זשוק און דער בערדיקער. און ס'איז
קיינ ווונדער ניט, וואָס די רויטארמייער האָבן זיך מיט זיי גערויסט און געהאָדעוועט
זיי, זייערע אקטיאָרן לייעצאָנימ, און האָבן פאריסן די נאָז פארן דרייטן באטאליאָן. אָבער
גאָר אינגיכט האָבן פאסירט די געשעענישן, וועגן וועלכע מיר האָבן צוגעזאָגט צו דער
ציילן נאָך צום ענדע פונעם ערשטן קאפיטל. אָס די געשעענישן האָבן אָפגערוקט אפן
צווייטן פלאַן סײַ זשוקן און סײַ דעם באַק דעם בערדיקן, און דער דריטער באטאליאָן
האָט גענומען פארייסן די נאָז סײַ פאר דעם ערשטן און סײַ פאר דעם צווייטן באטא-
ליאָן. וועגן דעם וועלן מיר עס דערציילן שפעטער.

וויאזוי בערעלע קומט אין מיליטער-דינסט

ס'איז געווען א שטייער ווערדיקער פרימאָרגן. די זון האָט נאָך נישט באוויזן אופֿ-
צוהויבן זיך הויך, איז האָט זיך געשפּילט מיט מיליאָנען פּייערלעך אפּ די טויזע גרעזלעך,
אפּ די וואַלד־לאַנקעס, געלאַנצט אפּ א פּיכטן בלאַט פּונ א בעריאָזע, צעשאַטן זיך מיט
גאַלדענע פּלעקן דורכ די צווינגל־לאַפּעס פּונ די יאָדלעס, דורכ די גרינע היטלען אפּ די
שפיצן ביימער. און אזוי זיך פּלעגט באַליכטן די ציטיקע־מאַלינעס, האָבן זיי געברענגט,
ווי טייערע שטיינער. און א רייע האָט זיך פּונ זיי געטראָגן ווייט־ווייט דורכ וואַלד,
דורכ דער בלאַטע, ביזן סאַמע וואַלד־וועג. די מאַלינעס האָבן געשמעקט מיט זומער, מיט
זון, מיט גרינעם גראָז, און מיט וואָס האָבן זיי דען נישט געשמעקט! דארפסט וויסן
זיין נאָר איינ זאך: פּויל זיך נישט אונ עס! און בערעלע האָט זיך טאַקע געסטאַרעט.
ערשטנס, האָט ער אָפּגעקניפּט די מאַלינעס מיט דער לאַפּע, געגעסן, געכאַפּט אלץ, געעסעמט
שטאַרק, אַנטשאַפּנדיק א פּויל מיט מאַלינעס, צוזאַמען מיט די בלעטער, מיט קליינע
מוראַשקעס, מיט קיינ ציטיקע יאָגעדעס. ווען ער האָט זיך שוין אָנגעגעסן, איז ער
געוואָרן פּער אויסקלייבער: ער שטייט, קוקט זיך צו, קלייבט אויס די סאַמע ציטיקע
מאַלינעס. ער קלייבט אויס א מאַלינע, אפּ וועלכער די זון שפּיגלט זיך פּער אָפּ. ער צי-
לעוועט זיך צו מיטן צונג, פאַמעלעך און זייער געהיט לעקט ער אראָפּ די מאַלינע און
פּונ גרויס צופּרידנקייט פאַרזשמורעט ער די אויגן.

בערעלע איז געווען א גרויסער נאשער!

און אין דער צייט איז אפן וועג געגאנגען דער פאלק. איינער נאָכנ צווייטן זיינען געגאנגען באטאליאָנען. נאָכ די באטאליאָנען האָט זיך געצויגן דער אָבאָז, ס'קריפענדיק מיט די רעדער און קלאפנדיק איבער די וואַרצלען טונ די בימער. ווערניט-ווען האָבן געהירושעט די פערד. בערעלע האָט געהערט דאָס הירושען, נאָר ער איז געווען פאר-נומען מיט די מאלניעס און האָט אפילע גיט א טראכט געטאָן, וואָס דאָס זאָל באטמטן. ווייניק טערד הירושען דעג אפ דער בלאָטע און קלינגען נאָכ צו מיט די פענטעס, ווען זיי זיינען אפ דער נאכט-פאשע. וועמעס דינגע איז עס, און וואָס גייט עס אָן בערעלענ? און דער פאלק האָט דערחייל זיך אָפגעשטעלט אפ אַפּרו נעבן וועג. די רויטארמייער זינען זיך סאנאנדערגעגאנגען איבערן וואלד: ווער נאָכ וואסער, ווער נאָכ טרוקענע צווייגלעך אפ צו סאנאנדערלייגן א פייער און ווער נאָכ שווימען און יאגעדעס. צוואר בען מיט זיי זיינען אויך אוועקגעגאנגען זשוק און דער בערדיקער. כאָטש זיי האָבן זיך גיט אינטערעסירט שטארק מיט די יאגעדעס, אָבער אָפּשטייג טונ דער קאָמפאניע האָבן זיי גיט געוואָלט. אזא געוויינטשאס האָבן זיי טויג געהאט פאר דער צייט פון זייער מארש-לעבן.

און בערעלע האָט טויג דערוויילע געטראכט, וויאזוי אימקערן זיך צוריק צו זיך אהיים. ער האָט אָבער אביסל מוירע געהאט פאר דער טיטער—זי וועט אים געוויס דער-לאנגען קלעפ איבערן קארק דערפאר, וואָס ער איז אוועק אָן איר דערלויבעניש. אנעו איז דער אָרט געווען זייער א פּינער, די וונ האָט געווארעמט, די מאלניעס האָבן גע-שמעקט, אונטער די טיס האָט זיך געשפרייט א פוכקער סאָכ—א ווייכער און א ווארע-בער. די גרינע ברוסניק-בלעטער האָבן העל אָפגעשניטט אפ דער וונ. איז ווי זאָל ער דאָ גיט א שפרונג טאָן, א שטיס טאָן, איבערקוליען זיך עטלעכע מאָל איבערן קאָפ און אוועקלייגן זיך אפן פלייצע, אופהייבן אינדערהויכ די האַריקע לאפעס און אימקען זיך אין בלויען טיפן הימל, וועלכער איז געווען, ווי ס'האָט זיך בערעלען געדאכט, א גרויסע-גרויסע וואלד-אָזערע. ס'איז גאָר א חונדער—אפ דער אָזערע שווימט די וונ, קיקט זיך איינ פונדערהויכ אזוי העל, און בערעלע מוז פארושמורען די אויגן. סארא כּיָעס עס איז צו לעבן אפ דער וועלט, ווען ס'איז דאָ א בוטער, ווען ס'איז דאָ מאלניעס און קליינע פּייגעלעך—מאלינאָוקעס זינגען לידלעך און די יאגעדעס בעטן זיך אליין אין די לאפעס. ס'איז פאר בערעלען גיט א לעבן, ווי מע זאָגט עס, נאָר א מאלניע!

ער האָט זיך נאָר געפרוּווט שטעלן אפ די לאפעס און אָפּטרייסלען פון זיך די טור-קענע נאָדעלעך, ערשט ער האָט שיר נישט געכאלעשט אפן אָרט. ס'איז אים מאמעש קאלט געוואָרן אין די פיאטקעס. פאָשעט אנטקעגן אים איז פון הינטער די קוסטעס

ארויסגעשפרונגען א כײַע, וועלכע ער האָט פּרײַער קײַנמאָל נײַט געווען די כײַע איז
 געווען אינגאנצן א וײַסע, אפּ סײַר פײַס, ווי יעדער כײַע, נאָר צו דעם אלעמען האָט זי
 נאָכ געהאט אויב הערנער. און די סאַמע שרעקלעכסטע איז דאָס, וואָס די כײַע האָט געהאט
 א מאָדנע באָרד, וואָס האָט זיך ארומגעשאַקלט אפּ אלע זײַטן, אָנפּילנדיק בערעלעס הארצ
 מיט נאָכ מער שרעק. קײַנמאָל און אינעם ערגעץ האָט בערעלע אַזא באָרד נײַט געווען—נײַט
 בא זײַן פּאַסער, נײַט בא די גרויע וועלס, וואָס פּלעגן זיך אָפּט טרעפּן אפּ די וועגעלעך
 פונעם וואַלד, נײַט בא אלע אנדערע כײַעס און כײַעלעך, מיט וועלכע סײַזו אים אויסגעקײַ
 מען ווען נײַט איז צו טרעפּן זיך. נײַט בא האָזן, נײַט בא פּוקסן, נײַט בא די גראַבע באר-
 סוקן, נײַט באַם שטעכיקן יאָזשיק.

— ווייזט אויס, אז אינעם באָרד לײַגט דער גאַנצער טויעכ... האָט בערעלע דערשראַקן
 א טראַכט געטאָן, מערקירנדיק, וויאזוי וואָס גיכער צו אנטלויפּן אונטער דער מאַמעס שוב.

און די כײַע האָט זיך אלץ אײַנגעקוקט אינעם בערעלע מיט גרויסע גלעזערנע אויגן,
 איבערטערענדיק פונעם אײַן פּוס אפּ דער צווייטער. בערעלע האָט זיך א וואַרשע געטאָן, קעדי
 א קער טאָן זיך צוריק און אָנמערקן א וועג אפּ צו אנטלויפּן, נאָר פּלוצלינג זעט ער—
 די בערדיקע כײַע, דאַכט זיך, ווייזט אויב ארויס א ווילן צו אָפּטרעטן. האָט זיך אָפּגע-
 דוקט אפּ א גאַנצן טראַט צוריק. בערעלע האָט זיך דערפּרייט.

— נו, הייסט עס, וועל איך בלײַבן לעבן, און וועל נאָכ עסן מאַלינעס...

און סײַ האָט זיך אים פּאַרוואַלט אזוי לעבן, אז ער האָט זיך אפּילע געפרוווט אָנעמען
 מיט מוט, געוואָרן געוואַגטער און האָט זיך צוגערוקט צו דער ווייטער כײַע אפּ א גאַנצן
 טראַט. ער האָט אלץ געטראַכט:

— אַט ווען עס גײַט זיך אַזײַן א כאַפּ צו טאָן זי פּאַרן באָרד און א פּרוּוו טאָן איר
 קויעכ... כײַענע נײַט זײַן, אז די באָרד זאָל זײַן שטאַרקער פונעם מיר...

ער האָט זיך דערטאָנט אפּילע אָנ דער מאַמעס ווערטער, אז סײַזו אינעם גאַנצן
 וואַלד נײַט קײַן שטאַרקערע און דרייטערע כײַע, ווי זײ, בערן. און ער האָט זיך אפּ
 א ווײַלע פּאַרטראַכט:

— און טאַמער איז עס גאָר א מענטש? און א מענטש איז דאָך שרעקלעכער פונעם אלץ,
 שרעקלעכער פונעם אַן ערד-בײַן און פונעם יאָזשיק...

ער האָט זיך אָבער באַלד דערמאָנט דער מאַמעס ווערטער וועגן מענטשן, וועלכער
 גײַט נאָר אפּ צוויי פײַס, און די אנדערע צוויי טראַנט ער נאָר פונעם שײַנקײַט וועגן, זײַ
 זאָלן זיך באַמבלענן גלאַט אזוי אינעם דער וועלט ארײַן.

— היינט עס, אז דאָס איז נײַט קײַן מענטש...

און שײַל, פּאַמעלעך. האָט ער א טראַט געטאָן פּאַרויס. ער האָט זיך שוין אָנגעצילט

מיט דער לאפע, קעדיי א כאפ צו טאָן פארן באָרד ווי עס באדארף צו זיין, האָט זיך
דאָ אָפגעטאָן כוישעכ. בערעלע האָט נאָך ניט באוויזן, אופצוהייבן די לאפע, האָט זיך די
בערדיקע כײַע ווי א בליצ א הייב געטאָן אינדערהויכ און האָט זיך אויך צעשפרונגען
איבער די קוסטעס, אז די מאלינעס האָבן זיך צעשפריצט אפ אלע זיטן און נאָר א
טרעשטשערין איז אוועק איבערן וואלד און צוזאמען מיט אימ אן אומגעלומפערטער קאָל.
— בערעלע... —

דאָס האָט די בערדיקע כײַע ארויסגעראטעוועט איר סעל, אנטלויפנדיק אפ אלע פיר
און ניט אט צוקלוימערשט אַנשרעקנדיק בערעלען, וועלכער האָט ביכלאל ניט געוואסט,
וואָס ער זאָל ווייטער טאָן נאָך אזא באגעגעניש מיט דער אומבאקאנטער באָרד. ער האָט
נאָך ניט באוויזן קומען צו זיך, ווי א נײַע אַנשיקעניש איז אפ אים אַנגעקומען, א פיל
שרעקלעכערע, וואָס האָט געהאט אן אומדערווארטן רעזולטאט אפ זײַן גאנצן לעבן.
סײַזן נאָך ניט פארשמונדן די טרעשטשערין פון די טרוקענע צווייגלעך, דאָס איז דער
בערדיקער אנטלאָפן, ארויסראטעווענדיק זײַן באָרד, ווי פלוצלינג איז אפ בערעלען אַנד
געפאלן א נײַע כײַע און האָט א כאפ געטאָן אים מיט די ציינער פארן פוס. די נײַע
כײַע איז געווען ענלעך אפ א גרויסן וואָלפ. זי האָט זיך נאָר אונטערגעשיידט פון א
וואָלפ לויטן קאָליר זי איז געווען א צו שווארצע. דאָס איז, פארשטייט זיך, געווען אונד
דער זשוק, וואָס איז געקומען צולויפן, קעדיי ארויסציראטעווען דעם בערדיקן. בערעלע
האָט שײַן געהאט אַנגעגרייט זיך א בייס צו טאָן זשוקן פארן ער. איז זשוק אַפגעשפרונד
גען ווי אן אַפגעברייטער און האָט אַכער באלד מיט נאָך מער קאעס א וואָרפ געטאָן זיך
אפ בערעלען. בייסנדיק איינער דעם צווייטן, האָבן זיי זיך געקניקלט איבער דער ערד,
אופהייבנדיק גאנצע וואָלקנס שטויב און צעווארפנדיק פארגעלטע בלעטער. זיי האָבן אײַפ
געהויבן אזא קוויטשערין און אזא טומל, אז מע האָט זיי באלד טאקע באמערקט, און א
צענדליק דויטארבייער האָבן זיי ארומגערינגלט און האָבן אַפגעשרעפט דעם צעוושעטן
זשוקן פון בערעלען. בערעלע איז געזעסן אפ די הינטערשטע לאפעס און האָט טרויעריק
געסקאווייעט. צידעקנדיק ביי די פאָדערשטע לאפעס דעם קאָל, זיי ער וואָלט זיך פארן
שיידיקט פון פיל פינגט.

אכ, ווער ווייס, צי סײַנעט שײַן אויסקומען איצט עסן מאלינעס! האָט בערעלע גער
טראכט, קאַסיענדיק די אויגן פון הינטער די לאפעס אפ די מענטשן. וואָס האָבן אים
ארומגערינגלט. אַכער אומקומען איז אים ניט אויסגעקומען. די רויטארבייער האָבן אים
אַנגעטאָן א האלרודציימל און האָבן אים פינערלעך אוועקגעפירט צום וועג, ווי סײַזן
געשטאנען דער פאָק אפ אַפּר. די רויטארבייער זינגען געווען פון דריטן באטאליאָן.
זיי זינגען געווען זייער ציפרידן, וואָס סאָפאָאָסאָפ האָבן זיי געפינען אזא פינגע כײַעלע,

אונ טאקע ניט אבי וואָס פאר א כײַלע, נאָר אן עמעסן, לעבעדיקן בער. עמעס, זייער
בער איז נאָך געווען ניט גאָר קיין גרויסער, אָבער דערפאר איז ער דאָך געווען אסאך
אינטערעסאנטער פון זשוקן און דעם בערדיקן, וואָס זײַנען געווען אינעם ערשטן און
צווייטן באטאליאָן. און דער גאנצער פאָלק האָט זיך בעעמעס פארינטערעסירט מיט בער-
רעלען. עס זײַנען אָנגעלאָפן אויפֿיל מענטשן א קוק צו טאָן אפּ אימ, אז בערעלע האָט
נאָר מיט די אויגן געלאָצט און האָט בא זיך געטראכט:

— אוי, וואָס מענטשן! און בא יעדערן פון זיי, וויזט אויס, איז פאראן א מוסער...

ער האָט זיך דערמאָנט אפּ זײַן מאמען אין האָט זיך טרויעריק צעטקאווייעט.

— ווייני ניט, ווייני ניט! האָבן אימ די רויטארמייער געוואָלט פריילעך מאכנ, אימ
אײַנגערעדט און געלעט איבער דער ווארעמער, גראָער פעל, אויט דאָס הארץ האָט פון
שרעק בא בערעלען גענומען קלאַנג, ווי אן אונטערגעטאָסן פויגל. פון אָנהייב האָט ער
געטראכט צו מאכנ א שטרענג אויסוועג, ער האָט אָנגעבערשטלט דעם רוקן, צעשטשירעט
די צייג, אָבער, דערזענדיק, אז קיינער כאפט אימ ניט מיט א צאָן, שלאָגט ניט מיט
א לאפע, האָט ער זיך בארוקט און האָט אָנגעהויבן מילד צו קוקן אפּ אלעמען.

— דו, ברודער לעבן, האָסט שוין לאנג אוי געדארפט, נארעלע איינער, האָט גע-
זאָגט איינער פון די רויטארמייער, האָסט ניט, ברודער לעבן, וואָס צו קאעסן...

און האָט באלד טאקע געבראכט א שטיקל צוקער און האָט עס אוועקגעלייגט נעבן
בערעלען. אלע האָבן זיך געשטעלט קוקן, וואָס וועט בערעלע טאָן מיטן צוקער. און
בערעלע האָט א קוק געטאָן אפּן צוקער. אָנגעוירט עס מיטן פוט: נישקאָשע, עס גײַסט
זיך ניט! דעמלט האָט ער פאָרויכטיק א שמעק געטאָן זײַן, מיט קיין באזונדערן רייעכ
שמעקס עס ניט. האָט ער זיך אָנגענומען מיט פוט און האָט א לעק געטאָן מיטן צונג.
ס'איז אים געפערט געוואָרן. ער האָט גענומען מיט דער לאפע דאָס שטיקל צוקער און
האָט עס אוועקגעלייגט אפּן צינג. אוי, סארא גוטסקיט! ער האָט אויט די אויגן צוגעווארעט.
לאנג האָט ער געטאָקטשעט דאָס שטיקל צוקער, גענאשט, ארוםקוקנדיק זיך אין די זײַטן,
צי קלייבט מען זיך אים ניט געבן נאָך א שטיקל. איז ווען מע האָט אים געגעבן א צווייטן
שטיקל צוקער, איז ער שוין געוואָרן אוי דרייטס, אז ער האָט אפילע מיט גרויס געפיל
ארויסגעוויזן זײַן בערישן דאנק און האָט א לעק געטאָן דעם רויטארמייערס האנט.

— נו, איצט זײַנען מיר שוין מיט דיר עמעסע פריינט, האָבן זיך געוויצלט די רויט-
ארמייער און האָבן געפעסטעט בערעלען, געלעט און געקראצט אים הינטערן אויער.
בערעלע האָט אופגעהערט צו קאעסן און שטשירען די צייג. ער האָט נאָר געשמאק גע-
זשפורעט די אויגלעך פונעם גרויסן כיעס, וואָס ער האָט געפילט. מע האָט בערעלען גע-
געבן נאָך ברויט, פישקאָנטערוון, דער קאפטענארמוס האָט אויסגעמאָקן די בעהיימע

פון אַבאָז און האָט פאר אימ געבראכט א קעסעלע מילכ. בערעלע האָט זיך אָנגעגעסן און אָנגעטרונקען און פון גרויס באַפרידיקונג זיך גענומען קיךלעך איבערן זאמד, ארומגיין אפ די הינטערשטע לאפעס און ווייזן אלערליי קונצן: איבערקוליען זיך איבערן קאַפ און זיי אַ געניטער גימנאַסט, שטעלן זיך אפ די פּאָדערשטע לאפעס.

— אַני, בערעלע, נאָך! דערלאנג סכּוירע, דערלאנג!— האָבן אונטערגעהעצט די רויט־אַרמיער דעם נייעם לעצ, זיי האָבן זיך געהאלטן בא די זייטן פון געלעכטער. דעם דריטן באַטאליאָן האָט מען באַגריסט מיטן דערפּאָלג.

— אוא ארטיסט האָט איר געקראָגן!

מיט איין וואָרט, דער גאַנצער פּאָלק האָט לויב באַקומען בערעלען פאר זיינן פריילעכ־קייט, פאר זיינן פלינגקייט און פאר אלע זיינע בערישע גענג. מערניט זשוק פלעגט קוקן פארדעכטיק אפ בערעלען און האָט ארויסגעוויזן אַ געוויסע גרייטקייט א כאס צו סאָגן אימ פארן אויער. ער פלעגט רוגועדיק בורטשען, ווען בערעלע פלעגט צו אים צוגיין געענטער. אָבער די רויטאַרמיער האָבן זיך געסטאַרעט שאפן פריינטשאפט צווישן זיי. אויך דער בערדיקער האָט מוירע געהאַט צוגיין נאָענט צו בערעלען, ער האָט אלץ געקוקט פונדערווייטן און האָט געבעכדיק געשרייען:

— בערעלע...!

ווייזט אויס, ער האָט מוירע געהאַט פאר זיינן באַרד. מיט וועלכער ער האָט זיך באַרדמט און האָט זי שוין צופיל געאַכטעט. די רויטאַרמיער האָבן פון אים געלאכט: — וואָס יאָמערסטו, בערדיקער, האָסטו— דאכט זיך, הערנער, און קאַפּיטקעס האָסטו, און דו האָסט גאָר מוירע... גיי צו געענטער, קיב צו, וועסטו באַרימען מאַכאַרקע...

אָבער דער בערדיקער האָט ניט געוואנט צוגיין, ניט געקוקט אפילע אפ דעם געשמאַקן רייכע פון מאַכאַרקע. ווי די מיטע זאָל ניט זיינן, האָט ער פאָרט מוירע געהאַט איינצור שטעלן אים סאַקאַנע זיינן באַרד. בערעלע קען נאָך פּרוּצוינגן זי א ריט טאָג, און דעכאַלס לעב אָן א באַרד. וואָס האָט עס פאר א פאָנעם— א באַק און אָן א באַרד. ס'איז ניט געד הערט. און עפּטער האָט דער בערדיקער געוויינט פון פארדראָם. מע האָט זיך פארנומען מיט דעם פאַסקודניאַקל, און אָן אימ האָט מען איינגאַנצן פאַרגעסן. עס האָט טאַקע צוגעד נומען פיל צייט, ביי מע האָט באַפריינדעט בערעלען מיט דעם בערדיקן און מיט זשוקן— געמאַכט זיי פאר עמעסע פריינט און כאַוירימ.

אזוי איו בערעלע אָנגעקומען אינ מיליטערי־דינסט.

ווען ס'האָט זיך געענדיקט דער אָפּרו, האָט דער פּאָלק זיך געלאָזט ווייטער אינ וועג. בערעלען האָט מען אָנגעטאָגן א שטאַרקן האַלדז־ציימל און צוגעבונדן אפ א שטריקל צום וואָגן. פון אָנהייב האָט ער זיך איינגעשפאַרט, ניט געוואָלט גיין, געשלעפט זיך מיט

גוואלד גאָבן וואָגן. וועמען ווילט זיך עס גיין א צוגעבונדענער? ווער רעדט נאָך, אז
בערעלע איז ביז איצט געגאנגען אומעטום לויט זיין אייגענעם ווילן, ווהינ ער האָט נאָר
געוואָלט. האָט מען טאקע גענומען און אוועקגעזעצט בערעלען אפן וואָגן. דאָס איז אים
בעסער געפעלן געוואָרן. דאָ איז ער רויקער. ער קוקט זיך ארום אפ די מענטשן, אפ די
פערד, אפ די הויכע ביימער, וואָס ציען זיך פאזע דעם וועג. ער זעט פיל טשיקאווע
זאכן, וועלכע יך האָט פריער, וווינענדיק אין וואלד, קיינמאָל נישט געזען. און פון וואָגן
איז טאקע פיל באקוועמער צו באטראכטן זשוקן און דעם ציטעריקן בערדיקן-אָס די
טאבעק-באָרד, וואָס איז אינגאנצן פארשמעקט געוואָרן מיט מאכאָרקע.

— אָט דאָס איז געלעבט!— האָט בערעלע געוואָלט זאָגן, און באטראכטנדיק דעם וואָגן,
באשמעקנדיק אלע זאכן אפ אים, האָט זיך בערעלע אויסגעקליבן א בעסערן אָרט, איינ-
געקאָטן אונטער זיך די שטרוי און זיך גוט צעלייגט אפ איר.

— וואָס זשע, אויב פאָרן, איז געפאָרן!

האָט ער א טראכט געטאָן און האָט איינגעדערעמלט.

אזוי איז בערעלע ארויס אין אן אומדערווארטן וועג. געפאָרן אפן וואָגן, געפאָרן א
טאָג, געפאָרן א נאכט. געשלאַפן, געדערעמלט. ס'האָבן זיך אים געכאַלעמט כאַלוימעס וואלדיקע,
בערישע. ס'האָט זיך אים אלע געדרייט אין שלאָפן פאר די אויגן און אויסטערלישע
מאלינע-יאַגעדע, א גוואלדיק גרויסע: פונקט אַנצונעמען מיט ביידע לאַפּעס און מיטן מויל
אויסזופן דעם מאלינע-זאפט. נאָר ווו נעמט מען זי, אז מע קען נישט דערלאנגען מיט דער
לאַפּע. אָט-אָט, דאכט זיך, כאפסטו זי אָן, די נאָז דערשמעקט דעם רייכע, איבער דער
דער טאכע נאָז קלאפט זי זיך אָפ, די יאנעדע, און שפרינגט אונטער אינדערהויב-זייער
הויב, אויב אונטער דער זילבערנער לעוואָנע, אונטער די בלויע שטערן. בערעלע איז אויב
אונטערגעשפרונגען. א שפרונג געטאָן און האָט זיך אפגעכאפט. ס'איז געווען האַלבע נאכט,
שטיל האָבן געסקריפעט די רעדער פון וואָגן, און דער וואָגן אליין האָט זיך ווייב געהוידעט
איבערגן וועג. און דער וועג אליין האָט געשווימען, פונקט ווי דורכ א נעפֿל, איז שיינ
פון דער לעוואָנע. פון פאָרנט האָבן די פערד געכראָפּעט און האָבן צעשראָקן באוועגט
מיט די אויגן, דערפילנדיק בערעלעס נאָענטקייט. נאָענט פון וואָגן איז שווינגנדיק גע-
גאנגען זשוק, נאָך אים— א פארשלאָפּענער, דער בערדיקער. און איבערן וועג, איבערן
וואלד, איבער די שווינגנדיקע גרופעס מענטשן, איבער די וועגענער האָט זיך צעשפרייט
א טיפער הימל, פונקט ווי א גרויסע וואלד-אָזערע. און אפ דעם הימל איז ארומגעשווי-
מען א זילבערנע לעוואָנע, און ס'האָבן געפינקלט אזוינע העלע און פילפארביקע שטערן.
ס'איז געווען לופטיק. בערעלע האָט זיך ארומגעקוקט, אָפגעויפצט, באהאלטן די נאָז אין
די חארעמע לאַפּעס און האָט ווידער איינגעדערעמלט.

א מאָדנער כוילע, צוקער און דעם באַקס טאבעק

א טאָג נאָך א טאָג האָט זיך בערעלע ציגעווינט צו דעם מיליטערישן איניענ. עמעס,
ער איניענ אין גאַרניט געווען אזא שווערער, ווייל געלערנט האָט מען אים ביס-
לעכווייז, און ספעציעל פאר אים איז די וויסנשאפט גאַרניט געווען אזא טיפע. מע האָט
געדארפט בערעלען דיסציפלינירן, צוגעווינען אים צו אַרדעטינג, ער זאָל וויסן זײַן אָרט
און זאָל קענען אויספירן גאָר גרינגע פליכטן פון א לעב פארן באַלק. מיט די דאָזיקע
פליכטן פלעגט ער זיך ספראווען גאנצ ערנסט און עסעסדיק, און דערובער האָט מען אים
ליב געהאט און געאכט מיט יעדן טאָג אלץ מער און מער.

בערעלע האָט געהאט אפ זיך א פאָר אויזרעס ציליב זײַן שטארקן יאָנג זיך אפ עפעס
א נאש צו טאָן. ויצנדיק אפן קאפטענארמוטעס וואָנג, ווו עס איז געווען צונויפגעלמיגט
אלערליי עסנווארג פארן באטאליאָן, האָט בערעלע דערשמעקט א זעקל מיט צוקער. שטילער-
הייב, אז קיינער זאָל נישט זען, האָט בערעלע דורכגעריסן דעם זעקל און האָט אפן פולן
מײל גענומען נאשן דעם צוקער. ער האָט זיך געסטארעט עסן וואָס מער, סײַ באטאָג,
סײַ באנאכט. ער ויצט זיך און שלעפט צוקער, כראַמסקעט זיך אונטער, קאַסיענדיק א
בליק אפ דעם בערזיקן, העלכער איז אפילע אפ א טראָט נישט אָפגעשטאנען פונעם וואָנג,
ווייל אים פלעגט אויך אַפּטמאָל צופאלן עפעס פון וואָנג: א לוסטע ברויט, א לעפל
קאַשע, אָדער עפעס אנדערש וואָס לויט זײַן געשמאַק. כראַמסקעט זיך בערעלע דעם

צוקער און טראכט אמילע ניט וועגן עפעס אנדערש וואָס. ער נעמט גאַרנישט אינ מויל.
כּוּצ עפּשער מילכ און ריינע וואסער. די רויטארמייער האָבן זיך באומרויקט, געדינגעט.
אזעקגעלאָפּן גאָכן דאָקטער-וועטערינאַר:

— שלעכט, כאווער דאָקטער, א גרויסער אומגליק האָט אונדז געטראָפּן.

— וואָס האָט פּאסירט?

— בערעלע איז קראנק געוואָרן: נעמט ניט אינ מויל וואָס א האָר איז ווערט. פאר-

לאָרן אינגאנצן דעם אפעטיט. וואָלט ער פרווונ וועלן עסנ...

— וואָס קען עס זיינ?

מע איז געקומען צו בערעלע. ער האָט זיך באלעבאטיש צעלייגט אפּן וואָגן, ארויס-
שטעלנדיק דעם רוקן אפּ דער זון, און האָט גאָר מיט איינ אויגל געקוקט טאמעוואסע
אפּ די מענטשן.

— זיי ווארטן, ווייזט אויס, אפּ קונצן!—האָט בערעלע א טראכט געטאָן און האָט זיך
טאקע פלינק איבערגעקערט, גאָכדעם האָט ער זיך א קייל געטאָן איבערן קאָפּ, גאָר צום
סאָפּ איז ער גאָר געבליבן שטיין אפּ די פּאָדערשטע לאפעס, אופהייבנדיק הויך די הינד-
טערשטע פיס און באלאנסירנדיק מיט זיי אינדערלופטן.

— בערעלע, מע דארפּ ניט! באמי זיך ניט, בערעלע, דו ביסט דאָך אזוי קראנק, אזוי
שוואַכ...—האָבן די רויטארמייער גענומען איינריידן זייער ארטיסט, ער זאָל אופהערן
מיט זיינע קונצן.—דו דארפט דאָך אָפרוען, אָט האָבן מיר געבראכט אפּילע א דאָקטערן!
מיט גרויס מי האָט מען בערעלען איינגערעדט, ער זאָל איצט אָפרוען.

— ס'איז פּאָשעט מאָדנע!—האָט געזאָגט דער דאָקטער, באטראכטנדיק דעם כוילע,

ער איז ניט געזונט און מאכט אזוינע קונצן! וואָס האָט איר געזאָגט, ער עסט ניט?

— נעמט ניט אינ מויל... אכוצ וואסער, נעמט ער גאַרנישט צו די ליפּן! איר זעט

דאָך, אז ער איז כוילעלעך געוואָרן, איינגעפאלן די זייטן...

— הממ... כוילעלעך... אלץ הייסט כוילעלעך, אז דער רוקן גלאנצט אפּ דער זון,

זיי מע וואָלט אימ באשמירט מיט בוימל... גאָר מיר וועלן א קוק געבן...

דער דאָקטער האָט גרויסארטיק אָנגעטאָן די ברילן, ארויסגענומען דאָס טרייבל.

— נו, מילע, דערלויבט אייך צו באטראכטן!—האָט ער זיך העפלעך געווענדט צום

כוילע און האָט זיך גענומען אימ אויסהערן. אלע האָבן אוממערקזאם גאָכגעקוקט גאָך

זיינ יעדער באוועגונג און מיט אומגעדולד געווארט אפּ זיינע אויספירן. בערעלע האָט

בערן אונטערגעשטעלט זיינע גראָע זייטן, פאריסן די לאפעס אינדערהויך און האָט זיך

אלץ געסטארעט פון גרויס פרייד א קוש צו טאָן דעם דאָקטער. ס'האָט זיך אימ אויסגע-

חיונו, אז מע פעסטעט אימ, מע וויצלט זיך מיט אימ. דעריבער האָט ער מיט פארגעניג
איבערגעקערט זיך פון איינ-זייט אפן צווייטן, אונטערגעשטעלט דעם בויב, איינגעבויגן
דעם קאָפּ—ער האָט זייער לייב געהאט, ווען עמעצער פלעגט אימ א קראצ טאָן הינטערן
אויער. סאָפּקאָלסאָפּ האָט ער זיך זייניקע דערשלאָגן. ער האָט זיך אָנגעצילט און האָט
טאקע געטראַפּן א לעק צו טאָן מיטן צונג דעם דאָקטערס נאָז.

— מאַדנע, מאַדנע!—האָט ווידער געוואָגט דער דאָקטער, אויסווישנדיק די נאָז מיט
א טיכל. — א נאָרמאלע הארצ, ארבעט ווי א מאָטאָר, אָן קיינע טומלענישן און איבערזייטן...
זאָגט איר, אז ער עסט ניט?

— קיין סקאָרינקע ניט אפילע... דעם דריטן טאָג, אז ער הונגערט...

— הממ... א זעלטענער צופאל... אינטערעסאנט... די טעמפעראטור איז נאָרמאל, דער
אויסזען איז א פריילעכער... מע קען זאָגן, אז דער כוילע איז פולשטענדיק געזונט...
— וואָס הייסט, דאָקטער, געזונט... שטענדיק האָט איר אוי לייב צו ריינדן, וואָס
זשאלעוועט איר א ביסל מיקסטורע?—האָבן ניט אפ צוקלוימערשט גענומען קאעסן די
רויטארמייער, אומצופרידענע מיטן מעדיצינישן דורכקוק פונעם כוילע.

— וואָס רעדט איר, וואָס רעדט איר! דאָ גייט ניט אינ דער מיקסטורע...—האָט דער
דאָקטער געזאָגט. —ווייזט אויס, אז אייער כוילע לייזט פון עפעס אן אנדער סיבע... מעגלעך,
די נייע פראָפעסיע אָדער אנדערע ענדערונגען אינ לעבן... און מעגלעך, אז אזא גרויסער
וועג האָט אפ אימ געווירקט... עס זיינען מעגלעך אלערליי סיבעס, וואָס זיינען נאָך
גרונטלעך ניט דערלערנט געוואָרן דורך דער וויסנשאפט...

און דער דאָקטער האָט גענומען דערציילן וועגן א גאנצער ריי פאלן אינ דער מעדי-
צינישער פראקטיק, וואָס האָבן געקלונגען ווי א רעטעניש. די פענעמער בא די רויטארמייער
האָבן זיך אויסגעצויגן, זיינען געוואָרן אומעטיק, און יעדערער פון זיי האָט גלייך א
טראכט געטאָן:

— נו, בערעלע, ניט אנדערש, אז דו ביסט שוין א פארטיקער, וויבאלד אז די קרענק
איז שוין אזוי ווייט פארגאנגען...

און אלע זיינען מיטאמאָל אָנגעפאלן אפן דאָקטער.

— דאָקטער, טייערער, ראטעווע בערעלענ! מיר קענען דאָך אָן אימ ניט אויסקומען...

— נו, וואָס זאָל איך מיט אייך טאָן,—האָט זיך דער דאָקטער פארטראכט, צוקלייבן-
דיק די בעסטע הייל-מיטלעך פאר בערעלעס קרענק. —ס'איז אפ דער וועלט גיטאָ אזא
קרענק, קעגן וועלכער עס זאָל זיך ניט געפינען די געהעריקע רעפוע... אלנפאלס קען
מען פרובירן... נו, גיט אימ כאָטשבי ריצנאיי... מען קען אויך א קאנע... נאָר איילט
זיך אונטער... און איבערהויפט רויקייט, אבסאָליוטע רויקייט מאַרן כוילע...

ווי נאָר בערעלע האָט דערהערט וועגן רויקייט, איז אמ אים אָנגעפאלן א מיני ביי-
סעניש. ער האָט גענומען פראווען אזוינע קונצן, אז פון וואָגן איז ארויס א שטויב,
און זשוק, וואָס איז נאָכגעלאָפּן פאזע דעם וואָגן, האָט אזוי אָנגעהויבן בילן, אז דעם
דאָקטער איז אויסגעקומען אזש צו פארשטעלן די אויערן. און וואָס האָט בערעלע ניט
אָפּגעטאָן: ער האָט זיך געשטעלט אפּן קאָפּ, געטאנצט אפּ די הינטערשטע לאפּעס, גע-
קוליעט זיך אפּן וואָגן אינדערלענג און אינדערברייט, אָנווארפּנדיק א שרעק אפּ די
פערד, וועלכע האָבן זיך נאָר קוימ צוגעווינגט צו בערעלען.

— ה... מאָדנע... מאָדנע... האָט זיך אלץ געוונדערט דער דאָקטער. — איז איבער-
הויפט רויקייט און אבסאָליוטע שטילקייט פארג כוילע, האָט ער געוואָגט, קוקנדיק מיט
א פינגערלעכע בליק אפּ זשוקן, וואָס האָט געבילט.

אָבער בערעלען, אפּ זיינ גליק, און עפּשער אפּ זיינ אומגליק, איז ניט אויסגעקומען
צו באקאנען זיך ניט מיט דער קאנע און ניט מיט די ריצנ-איייל. ער האָט זיך אָקאָרשט
געקליבן אוועקווארפּן זיינ קייקלען זיך אפּן וואָגן, איז גראָד צוגעגאנגען דער קאפּטע-
נארמוס, וועלכער איז א פאָר טעג ניט געווען נעבן וואָגן, ער האָט א קוק געטאָן פון
אָנדערויט און האָט זיך געכאפּט פארג קאָפּ.

— אוי, וואָס ער האָט אָנגעטאָן, דער וואַלד-גאנעה! וווּ וועל איך איצט נעמען,
האָ? פונתאנען וועל איך איצט נעמען?.. אראָפּ פון וואָגן, גאזלען, אראָפּ, סימוליאנט,
אראָפּ, רויבער!

— שטילער, שטילער, דו, דער כוילע דארפּ האָבן רויקייט, ער הונגערט שוין דעם
דריטן טאָג...

— א כוילע? הור-נגע-ע-ערט! צעמאָלט א האַלבן זאק מיט צוקער... ס'איז דאָך ניט
קיינ געלעכטער, ס'איז געווען א גאנצער זאק, און ס'איז איצט נאָר אפּן דעק געבליבן...
קריכ אראָפּ פון וואָגן, סוילער, סימוליאנט!

און בערעלע-עס זאָל אים כאָטש ארן. ווי אפּ צולאָכעס, גענומען נאָך א שטיקל
צוקער, אוועקגעלייגט עס הינטערן באק און גענומען בייסן און קנאקן ווי ניט.

וויפּל געלעכטער און כויעקערני עס איז דאָ געווען. מע האָט געלאכט פון בערעלעס
קרענק, פון זיינ הונגער-שטרייק. מע האָט מיטגעפילט דעם קאפּטענארמוס און סאקע דאָ
האָט מען אים אָנגערופן פארשלאָפענע בויע. ס'איז אויך א ביסל געווען ניט אָנגענעם דעם
דאָקטער. ער איז געשטאנען, געשטאנען, אויילע א טראכט געטאָן און האָט נאָר געקענט
זאָגן:

— מאָדנע... מאָדנע... ממ... די קרענק, אזוי צו זאָגן, נעמט אָן א פּסיכאָלאָגישן

כאראקטער... סיי-מור-ליאציע... און דאָס געהערט ניט צו מיין ספעציאליטעט, אפ
 וויפל צו מינע פאזיציענטן האָט די דאָזיקע קרענק קיין שייכעס ניט...
 — און ווי וועט זיין פונדעסטוועג מיט די הייל-מיטלען, וואָס איר האָט צוגע-
 שריבן?—האָבן די רויטארמייער שיר ניט אויסגעשאַסן א געלעכטער.
 — אַפּשאַטן? דאָס, וואָס איך האָב צוגעשריבן... גיט אים פולע פרייהייט און מער
 זאָלט איר נאָענט פון אים ניט שטעלן קיין ועקלעכ צוקער...
 דער גאנצער פאָלק האָט געלאכט סונ בערעלעס, סימוליאציע, פון דעם קאפטע-
 נארמוס, פון די רעפועס. אפילע זשוק, דערווענדיק אן אלגעמיינע פריילעכקייט און גע-
 לעכטער, האָט אויך גענומען באוויזן א פאָר נומערן. און נאָר דער בערדיקער האָט לויט
 זיין אומבאוויסטיגקייט אלץ ניט געקענט טארשטיין, וואָס דאָ איז געשען, ער איז
 נאָר צוגעגאנגען פאָרויכטיק צום וואָגן און האָט פארצויגן זיין אומעטיקע ליד:
 — בע-ע-ע...
 אפ אים האָט דער ברויגעזער קאפטענארמוס זיך פארמאָסטן מיט א ליידיקן זאק.
 — אוועק פונדאנען, בערדיקע פודעלע, דו קריכסט נאָך אויך, שלימאזל!
 מע האָט אים איינגעשטילט, באַרויקט.
 — וואָס באלידיקסטו די באַרד, וואָס האָסטו צו איר?
 מיט איין וואָרט, איך דעם טאָג האָט דער קאפטענארמוס צעריסן אלע דיפלאַמאטישע
 באַציונגען ביים בערעלען, מיט זשוקן און מיט דעם בערדיקן און איז געוואָרן זייער
 פאַרביטענער סוינע. און האַנאם דאָ איז געווען גענוג געלעכטער און שפּאט, דאָך האָט
 זיך עס פאַר בערעלען געענדיקט גאנצ טרויעריק און מיט א גרויסן קאָנפּוּז. וויפל ער
 האָט זיך ניט איינגעשפּאַרט, ניט וועלנדיק פאַרלאָזן דעם איינגעזעסענעם פלאַצ אפּן
 וואָגן, דאָך האָט ער געמוזט זיך איבערקלייבן אפּ אן אנדער דירע, אפּ אן אנדער וואָגן.
 בערעלע איז א ביסל געווען אינקאעס פאַר אלע אומאַנגענעמלעכקייטן באַם אריבער-
 קלייבן זיך, איין אומאַנגענעמלעכקייט האָט שוין געשטויסן צו אן אנדער אומאַנגענעם-
 לעכקייט. ווען ס'האָט זיך אפּ א ווילע אלץ איינגעשטילט און איינגעאַרדנט, האָט בע-
 דעלע באַטראַכט זיין נייע דירע, ארומגעשמעקט יעדן ועקל, ארומגעטאַפּט יעדעס קעסטל,
 נאָר קיין רעכטס און אינטערעסאַנטעס האָט ער פאַר זיך ניט געפונען. האָט דען עפעס
 א הערט פאַר אים א פעקל מאַכאַרקע, וואָס ער האָט אָנגעטאַפּט איין איינער פון די
 קעסטלעך. א ביסל ביסערניש און גאָר. און קעדי א ביסל איינצושטילן דעם קאעס פאַר
 אלץ, וואָס האָט אים ניט געגליקט, האָט זיך בערעלע גענומען פאַנאנדערלאָדן דעם וואָגן,
 קעדי בעסער איינמאַשטשען זיך אפּ באַנאַכט. אָט די דאָזיקע אויסלאָדונג האָט ער בא-
 שטימט אָנהייבן פונעם טאַבעק. ניט לאַנג טראַכטנדיק, האָט ער גענומען א פעקל מא-

כאַרקע און באז אפ דער ערד. און אָט דאָ האָבן פאסירט ניט-פאָרויסגעזעענע געשעע-
נישן, וועלכע האָבן געהאט א גרויסע ווירקונג אפ דער עמעסער פריינטשאפט פון אונ-
דזערע ארטיסטן: פון בערעלענע, דעם בערדיקן און זשוקן. בערעלע האָט א וואָרפ געמאָג
א פעקל מאכאַרקע אפּן וועג און האָט זיך פארווונדערט: פונדאנען האָט זיך גענומען
דער בערדיקער, יענער האָט צוגעכאפט די מאכאַרקע, גייט נאָך נאָכן וואָגן, מאלענדי-
רעט עס און טרייטלט נאָך צו מיט דער גראָער באָרד. און וואָס מער בערעלע האָט גע-
קוקט, האָט ער זיך אלץ מער געוונדערט: פון דעם פעקל מאכאַרקע איז שוין געבליבן
פערניט ווי דער באנדעראַל און אויב דאָס האָט דער בערדיקער נאשער ארום-
געלעקט.

— דערפילט א טאמ! ווייזט אויס, פון אומבאווסטזיניקייט... נאָר וואָס קען מען
וועלן פונעם בערדיקן...— האָט בערעלע א טראכט געטאָגן וועגן אים.

און יענער (ווי האָט זיך גענומען אזא האָזע) איז צוגעגאנגען הארט צום וואָגן און
האָט פאָשעט א זאָג געטאָגן בערעלען אינ פאָנעם אריין:
— בע-ע-ע...

— אָט א נאר, — האָט בערעלע א טראכט געטאָגן, — ער קען נאָך מיינען, אז איך זשא-
לעווע אים די דאָזיקע גוטס... און ער האָט א וואָרפ געטאָגן אפּן וועג נאָך א פעקל
מאכאַרקע. ער האָט אזוי לאנג געוואָרפן, ביז ער האָט דערזען, אז מיט דעם בערדיקן
טוט זיך עפעס ניט גוטעס. דער בערדיקער האָט אָנגעהויבן קערן מיט דער באָרד דעם
שטויב פון וועג, ווארפנדיק זיך אפ אלע זיטן, ווי א פארסאמטע פליג. און דער קאָל
איז גאָר אָפגעשוואכט געוואָרן. דער בערדיקער ציטערט און פארכלינעט זיך:
— בע-ע-ע...

דאָ האָט זיך נאָך אריינגעמישט זשוק. דערזען, אז מיטן כאווער טוט זיך עמעס, איז
ער צוגעלאָפן צו אים, א שמעק געטאָגן און א לעק געטאָגן פון באָרד און איז אָפגע-
שפרונגען ניסנדיק. פון דער באָרד האָט אזוי שטארק געשמעקט מיט טאבעק, ווי ניט
געגלייבן פון דער פיפקע, וועלכע דער נאטשאלניק פון דער פאָלק-ווירטשאפט האלט
שטענדיק אינ מויל.

און דער בערדיקער איז דערוויל גאָר געבליבן אָן קויכעס, פארלאָרן די שטימ, גע-
בלאָצט מיט די אויגן און האָט זיך אלץ געסטארעט לייגן אפ דער ערד. זשוק האָט זיך
געוואָרפן אים ראטעווען—געטרייטלט דעם באָק אינ אלע זיטן, אונטערגעשפארט אים
מיט זיין רוקן, געשלעפט אים פאר די הערנער—ס'האָט גאָרנישט געהאָלפן. דער בערדי-
קער איז זיך געלעגן אפּן וועג, און ער האָט מיט אים גאָרנישט ניט געקענט מאכן.

זשוק האָט דערזענ, אז עס האלט שמאָל מיט דעם בערדיקן, האָט ער אָנגעהויבן שרייעב
 „גוואַלד!“ ער האָט אופגעהויבן אזא טומל און בילערני, אז עס זיינען אלע מענטשן
 אָנגעלאָפן. מע האָט געוויסט, אז זשוק וועט גלאט אין דער וועלט אריין ניט בילן. און
 בערעלע, זיצנדיק אפן וואָגן, האָט זיך צוגעקוקט צו דאָס אלץ, וואָס איז געשען, און
 האָט פארשטאנען, אז דאָ קומט פאָר עפעס ניט גוטעס. און ווען מענטשן זיינען אָנגע-
 לאָפן, האָט ער איבערגעלאָזט זיינע עקספערימענטן איבער די קעסטלעך און האָט זיך
 באהאלטן אין זעקל. דאָרט איז ער געבליבן ליגן שטיל, ווי א טויטער.
 דערווייל האָט מען זיך גענומען פארן בערדיקן. באגאָסן אימ מיט וואסער, אָנגע-
 טרונקען אימ מיט סראָוועטקע, אטכניעט ווי ס'איז ביז פרימאָרגן די באָרד, געשטעלט
 אפ די פיס.

— ס'איז א קלייניקייט, אזויפיל אָנעסן זיך מיט טאבעק... שיר ניט פארסאמט זיך...
 און ווער האָט עס אימ אזוי מעכאבעד געווענ?

מע האָט געזוכט דעם שולדיקן, און בערעלע האָט אראָפגעקוקט פון וואָגן ווי ניט
 אימ מיינט מען. צי זיינ געוויסן האָט זיך אין אימ צערעדט, צי עס זיינען דערעסן גע-
 וואָרן בערעלען די אלע ניט-אינטערעסאנטע זעקלעך, ווו ס'איז קיין ברעקל צוקער ניט
 געווען, נאָר ער האָט געוואָרפן די אָפּעראציע פון אויסלאָדן דעם וואָגן.
 דער בערדיקער אָבער, ניט געקוקט אפ די איבערגעלעבטע אופרעגונגען, האָט דער-
 פילט צו בערעלען גרויס אכטונג און ליבשאפט—קיינער האָט אימ קיינמאָל אזויפיל ניט
 מעכאבעד געווען מיט מאכאָרקע. ס'האָט זיך גלייך ארויסגעוויזן, פארשטייט זיך, אז עס
 פעלט מאכאָרקע. אָבער קיינער האָט ניט געקענט אין דעם באשולדיקן בערעלען. וואָס
 טויג אימ אזא ביטערניש. נו, און דער בערדיקער האָט ניט געהאט קיין סיבע אויסצו-
 זאָגן דעם סאָד, מעגלעך פון אומבאוויסונדיקייט און עפשער טאקע צוליב כאווערישע
 באציונגען. די געשעעניש מיט די טאבעק איז פארגעסן געוואָרן, און בערעלע אליין איז
 אויך געוואָרן מער פינקטלעכער און דיסציפלינירטער.

כוצ דעם, עס זאָל בא בערעלען ניט זיינ קיין איבעריקע נויגונג צו נאשן—האָט מען
 אימ איבערגעפירט אפן דריטן וואָגן, אינעם פארק פון ביקסן און קוילגווארפערס. ער
 האָט זייער אופמערקזאם באטראכט דעם וואָגן און האָט גאָרנישט געפונען, עס זאָל עפעס
 זיינ ענלעך צו נאשעריי. ער האָט גענומען אפן צאָן א פאטרעָן—האָט ער קיין שום טאם
 ניט דערפילט, כוצ דעם האָט ער נאָך געקענט צעברעכן די ציינער. ער האָט אריינגע-
 רוקט די לאפע אין די בוימל, מיט וועלכע מע שמירט די ביקסן, א לעק געטאָן, און
 האָט נאָכדעם לאנג געקרימט זיך און גענאָסן, פלייסיק אָפּווישנדיק דעם צונג אָן די
 זעקלעך און אָן די שטרוי. אפ דעם האָט ער פארענדיקט זיינע אויספאָרשונגען און איז

שוין געווען צוטרדין פון דעם פאיאָק, וועלכע ער פלעגט יעדן טאָג באקומען פּינקטלעך
און צודערציט.

בערעלע העט ניט געהונגערט. דער פאיאָק פלעגט אים קלעקן. און כּוּצנ פּאיאָק
פלעגט ער נאָך אויך וואָס ניט איז באקומען. קימאט אלע פלעגן מעכאבעד זיין דעם
ליבלינג פון פּאָלק: מיט ברויט, מיט א שטיקל צוקער, מיט א גוטן שטיקל שעפּטנ־פלייש,
מיט א קוואַרט פּרישע מילך. אלע האָבן אים ליב געהאט, אלע פלעגן זאָרן פאר אים—די
קאָמאנדירן און די רויטארמייער.

ס'איז נאָר פארבליבן ניט דערליידיקט די פראגע מיט זיין אָנצוג, מיט בערעלעס
אמוניציע, נאָר וועגן דעם שפעטער.

דער איניענ מיטן גענעראלישן מונדיר

איינמאָל, ווען מע האָט זיך צעלייגט אפ אָפּרו און די רויטארמייער האָבן זיך פריי-
לעך געמאכט, האָט בערערע באוויזן זיינע אָרדנטלעכע נומערן. ווי אן אקטיאָר פלעגט
ער פון יעדן טאָג אלץ מער און מער באקומען א גרעסערע קוואליפיקאציע און זיינע
„ספעקטאקלענ“ זיינען געוואָרן אלץ מער פארשיידנארטיקער און אינטערעסאנטער. אויב
אינ די ערשטע טעג פלעגט בערערע קענען אויספירן פאָשעטע קונצן, שטעלן זיך אפן
קאָפּ, גיין אפ די פאָדערשטע לאפעס, האָט שוין איצט בערערע געקענט ווייזן, ווי עס
באלעקט זיך די אנטאנטע, קוקנדיק אפ אונדזער סאָוועטישער ערד, ווי עס בלאָזט פון
זיך דער פוילישער פאָרעצ און שארפט די ציינער אפ אונדז, וויאזוי די פריצים זיינען
מעכאבעד די פויערימ מיט שמיצ, וויאזוי דער ארבעטער האָט דעם פאָרעצ אראָפגע-
דרייט דעם קאָפּ. בערערע האָט זיך אויסגעלערנט צו ווייזן פיל זאכן, און אינ זיינ אק-
טיאָרישער ארבעט האָבן אימ אקטיוו מיטגעהאָלפן דער בערדיקער און זשוק. זשוק פלעגט
געחיינלעך צוטראָגן אינ די ציינ פאר בערערענ אוינע אקטיאָרישע כפייצים: א שטעקל,
א קאפעליוש, אָדער א פויק. ער פלעגט צוטראָגן און, מיט אכטונג א דריי טאָנדיק מיטן
עק, פלעגט ער אָפגיין אָנאזייט און באשיידן קוקן אפ דער „פאָרשטעלונג“, אוסהייבנדיק
אינ דער נייטיקער רעגע א הילכיקע אָדער שטילע בילער. דאָס זיינען געווען זשוקס
אייגנארטיקע אפלאָדיסמענטן. דער בערדיקער אָבער האָט אליין געדארפט אויספירן מיט

בערעלען אייניקע נומערן. באזונדערס איז אים ניט געפעלן געווען איינ סצענקע, וווּ ס'האָט געהאט אויסצושטיין זיין באָרד. און ווי נאָר דער בערדיקער פלעגט דערהערן די קאָמאנדע „אנו, בערעלע, גיב נאָר א טרייסל דעם אלוועלטלעכע ברוזשוי, די אלוועלטלעכע לעכע שלאנג פאר דער באָרד-פלעגט ער זיך גלייך לאָזן פליען אפ אלע פיר. נאָר אנטלויפן פלעגט ער גלאט לעפאָנעם וועגן. גיך פלעגט מען אים כאפן און מע פלעגט אים ברענגען מיט גוואלד צו בערעלען. מע פלעגט ווידעראמאָל געבן די קאָמאנדע, און בערעלע פלעגט פעסט א נעם טאָן מיט ביידע לאפעס דעם בערדיקנס באָרד און פלעגט גאנצ ענערגיש טרייסלען זי פון לינקס אפ רעכטס, שלעפנדיק זי אפ אראָפ און איינ-בויגנדיק רעם בערדיקן צו דער סאמע ערד, ביז יענער פלעגט זיך שטעלן אפ די קני. ער פלעגט טרייסלען אזוי לאנג זיין באָרד, ביז די אלוועלטלעכע שלאנג פלעגט ניט אָנהייבן בעטן ראכמיס, ניט גאָר צארט ארויסשרייענדיק אפ אלע קוילעס דעם שטענדיקן:

— בע-ע-ע...

— פאָרויכטיק, בערעלע, פאָרויכטיק! טרייסל, נאָר צעטרייסל ניט! דו לעבסט צו שטארק איבער דיין ראָל! פלעגט מען וואָרענען בערעלען. און ער פלעגט א היב טאָן דעם באַק פאר די הערנער, לאָזן אים צורו און זייער אָנשטענדיק פארנויגן זיך פאר דעם אוילעם. דער בערדיקער, אָפטרייסלענדיק זיך פון שטויב, פלעגט גיך לויפן צו די רויטארמייער, קעדיי פרייער פון בערעלען באקומען די געהעריקע באַלוינונג פאר דער פאָרשטעלונג.

— אָט איז א זשענער, קיינמאָל וועט ער זיך ניט אָנפרעסן, האָט בערעלע גע-טראכט וועגן דעם בערדיקן און האָט אים דערפאר ניט גאָר שטארק ליב געהאט. דעם לעצטן נומער פלעגט בערעלע אליין ווייזן. איינער פון די רויטארמייער פלעגט פייערלעך אָפגעבן די קאָמאנדע:

— אנו, בערעלע, ווילער אקטיאָר פון זיין מאיעסטעט, פון די פעלקער פונעם גאנצן דריטן באַטאליאָן און פונעם גאנצן אומבאזיגבארן שיטער-פאָלק, באַחזיגן אונדז אפ שרעק אונדזערע פינט א פארוויילונג, וויאזוי עס שטארבט אונטער דער רויטער פיקע די אלוועלטלעכע שלאנג-די קאָנטר-רעוואָלוציע!

בערעלע פלעגט זיך שטעלן אפ די הינטערשטע לאפעס, פלעגט זיך אָנכאפן מיט שרעק פאר די זייטן און זיך א וואָרפ טאָן אפ דער ערד, איבערקערן זיך אפן פלייצע און ווארפן מיט די קורצע פיסלעך אינדערלופטן, ארויסשטעקנדיק דערביי דעם צונג פון מויל. בערעלע פלעגט מיט אזא דיסציפלינירטקייט אויספילן דעם נומער, אז אלע פלעגן זיך האלטן פאר די בייכער פון געלעכטער. און אפילע דער באשיידענער און שטילער

זשוק פלעגט זיך אויך אונטערזעבן דער אלגעמינער סריילעכקייט און זיך לאָזן לויפן אפ אלע פיר-רייזן זיך מיט דעם בערדיקן און בילן אפ אלעמען. אויך דער בערדיקער פלעגט אופהערן צו מאלעגירען-שטענדיק פלעגט בא אים עפעס מוזן זיין אינ מויל, א זאג, צי א שטרויעלע-און ער פלעגט קוקן מיט צענלאָצטע אויגן אפ בערעלען, גע-שאַקלט גוטמוטיק מיט דער באַרד און קוים ארויסגעזיט דורכ די ציינער:

— בע-ע-ע-ע...

און אָט, אז בערעלע האָט פארענדיקט זיין אָרדנטלעכע פאַרשטעלונג, איז ארויסגע-טראָטן איינער פון די יונגע קאָמאנדירן.

— ברידער, האָט ער געזאָגט, מיר האָבן ליב דעם אקטיאָר, אָבער מיר זאָרגן ניט וועגן אים ווי ס'דארף צו זיין. וווּ איז עס געהערט געווען, אז אן אקטיאָר זאָל ארום-גיין באַרוועס? וווּ איז עס געווען געווען, אז אן אקטיאָר, זאָלט איר מיר מויכל זיין, זאָל ארוםגיין אָן הויז? ווי ניט ווי, איז שוין נאָענט צו הארבסט... ווי ניט ווי, קען זיך די כייעלע נאָך פארקילן.

— בערעלען אמוניציע! הויז גיט אימ!-האָבן אינ איין קאָל געטריען די רויטאר-מייער, און אָן קיין שום איבעריקער אָפּשטימונג האָט מען באשטימט אָנטאָן בערעלען, ער זאָל באקומען א קעמפּערישן אויסזען. בערעלע האָט, פארשטייט זיך, גאַרנישט ניט געהאט קעגן דער באשטימונג, ווייל ער האָט זיך ביכלאָל ניט פאנאנדערגעקליבן אינ אזוינע מאָדנע איניאַנימ, ווי אמוניציע.

לאנג האָט מען געטראכט, וואָס פאר א פאַרמ אָנצוטאָן דעם אקטיאָר: אינ א פוס-גייערישער, רייטערישער, אָדער פליערישער. אָבער וואָס קען זיין פון בערעלען פאר א פליערישער? און פרוו אים נאָר אָנטאָן אינ א פליערישער פאַרמ, וועט זיך נאָך אן אער-פלאן אויך סארוועלן. וווּ וועסטו זיך אָנעמען איבעריקע אערפלאנען אפן פראַנט? אָנ-טאָן אים פאר א רייטער? דארף מען דאָך האָבן א פערד. און וואָס פאר א רייטער איז בערעלע? האָט מען זיך אָפגעשטעלט אפ דער פוסגייערישער פאַרמ. ווייל אפ גיין צופוס איז בערעלע געווען זייער פייק. זיינע גאנצע יונגע יאָרן איז ער אָפגעגאנגען צופוס. און קעדיי אָפצומערקן בערעלעס אלע פארדינסטן פארן פאָלק, האָט מען אים באשטימט אָנצוטאָן פאר א גענעראל: געבן אים שטיוול, א שווערד, אן אולאנישן מונדיר, הויזן מיט גאָלדענע לאַמפּאסן. אזא מונדירל האָט זיך איינגעהיט אינ די רעזערוו פון פאָלק-פון די פוילישע געפאנגענע, וועלכע מע האָט גענומען אפן פראַנט געבן באראנאוויטש. און האגאם דער אולאנישער מונדיר איז געווען א רייטער-פאַרמ, נאָר כעוורע האָט זיך אָבער לאנג ניט געאמפּערט-ווייל ס'קען א רייטער-פאַרמ אָנטאָן אויך א פוסגייער, בא-זונדערס ווען די פאַרמ איז א פיינטלעכע.

און מע איז צוגעטרעטן צו דער ארבעט.

אַבער דאָ האָבן זיך ארויסגעוויזן אייניקע שוועריקייטן. אויב בערעלע האָט אופגע-
נומען גלייכגילטיק די באשטימונג וועגן זיין אמוניציע, איז אָבער ווען מע האָט עס גע-
דארפט פראקטיש דורכפירן אינ לעבן, האָט ער זיך געשטעלט קעגן. און דאָ האָבן אלע
דערזענ, אז בערעלע, וועלכער האָט געהאט א געוויסע פלינקייט צו דער אכילע, האָט
גאַרנישט ניט פארשטאנען אינ בנאָדימ און איז נאָך גאנצ שארף ארויסגעטרעטן
קעגן דעם.

פון אָנהייב איז אלץ געגאנגען שטיל און בעשאַלעם. בערעלע האָט זיך זייער איינ-
געשפארט, געסאָפּעט, געקרעכצט, געגלאַצט מיט די אויגן און האָט זיך אפילו געמטא-
רעט לייגן אפן פלייצע, ווען עטלעכע רויטארמייער האָבן זיך גענומען ברענגען אים
אינ א קריגערישן אויסזען—אַננעטאַן אים דעם מונדיר און די הויזן. ער האָט זיך אפילו
געכאַפּט בייסן, ווען מע האָט אים געוואָלט אָנטאָן די שטיחל. נאָר אז מע האָט אים
דערלאנגט איבערן קארק, האָט זיך דער אקטיאָר בארויקט און זיך געלאָזן צובינדן דעם
שווערד און אָנטאָן דאָס היטל. בערעלע האָט בעעמעס באקומען א גענעראלישן אויס-
זען—דער מונדיר האָט געבלישטשעט, די לאמפאסן האָבן געלאנגט, און דער צעקאעס-
טער בערעלע האָט אוי רוגזעדיק און שטרענג געקוקט אינ אלע זייטן, אז די רויטאר-
מייער, וואָס זיינען געשטאנען דערנעבן, האָבן צוגעשטעלט די האנט צום בריליק.

— מיר הינטשן געזונט, אַייער עקסעלענצ!

בערעלען האָט זיך אויסגעוויזן, אז מע לאכט פון אים. ער האָט אוי קאעסדיק א
קוק געטאָן, אז דער בערדיקער, וואָס איז געשטאנען דערנעבן, האָט ווי א בליץ א
שפרונג געטאָן אינ די קוסטעס. אויך זשוק האָט באשטימט בעסער אָפּגיין עטוואָס וויי-
טער פונעם גענעראל. און דאָ האָט זיך ערשט אָנגעהויבן א פאַרשטעלונג, וואָס די רויט-
ארמייער האָבן נאָך קיינמאָל ניט געזען. בערעלע האָט א שמעק געטאָן די לאכפאסן,
איינגעגעסן זיך אינ זיי מיט די ציינ און האָט זיי אינ איינ רעגע אראָפּגעריסן, ווי מע
רייסט אראָפּ ווייכע קאָרע פינ א בוים. די בייזענדע האָבן מאמעש א קרעכצ געטאָן
פון דעם, וויאזוי בערעלע האָט זיך אומדערווארט איזדעקעוועט איבער דעם גענעראלס
גאליפע. אייניקע האָבן זיך עמעס צעלאכט, אונטערהעצנדיק נאָך בערעלען.

— אוי בערעלע, אוי! נידער מיט דער גענעראלישער פאַרם...

אַבער בערעלע האָט גאַרנישט געהערט און, ניט לאנג סראכטנדיק, זיך געשטעלט
אפן קאָפּ און האָט אוי שטארק גענומען בריקען זיך מיט די הינטערשטע פיס אינדער-
לופטן, אז די שטיחל האָבן איינער נאָכן צווייטן מיט א סחישטשערין גענומען פליען
אינ אלע זייטן. איינער האָט אָנגעטראָפּן אינ א בוים, דער צווייטער—אינ בלאַסע. ס'איז

צוגעגאנגענ די ריי אויך צו די הויז. אינ א רעגע ארום איז שוין איינ קאלאָשע גע-
פלוגנ אינ איינ זייט, די צווייטע—אינעם צווייטן זייט.

דאָ האָבנ זיך שוין אייניקע צעקאעסט, באזונדערס דער קאפטענארמוס, וועלכער האָט
זייער געזשאלעוועט די הויז, ווייל זיי זיינענ אימ זייער אונ זייער געזעלנ געווענ. ער
האָט אוש אופגעהויבנ א געשריי:

— וואָס טוסטו, אויסוורפ, האָסט געפאטערט אזא אַנצוג!

אונ בערעלע האָט זיך דערווייל אופגעהויבנ, געשטעלט זיך אפ די הינטערשטע פיס,
אַפגעטרייטלט די אָנעטשעס, אראָפגעוואָרפנ דעם שווערד, א קלאפ טאַנדיק מיט אימ
איבער א בוימ, אונ איז א :אליידיקטער אָפגעגאנגענ אָנאזייט פונ דער רויטארמיישער
מאסע. אפ אימ איז נאָר פארבליבנ דער מונדיר, א מונדיר אָן הויז. צום מונדיר האָט
בערעלע, ווייזט אויס, גאָרנישט געהאט. מעגלעך דערפאר, וואָס דער מונדיר האָט אימ
ניט געשטערט באזונדערס אינ גאנג. אונ ווייל די יאטג האָבנ זיך נאָכדעם ניט געסטא-
רעט אַנצוטאָן בערעלענ די הויז—האָט גאָרנישט ניט געהאַלפנ. וואָס האָט ער נאָר ניט
אַפגעטאָן מיט די הויז. געטונקט זיי אינ בלאָטע, באהאלטנ זיי אונטער א קאַרטש, אונ
ווענ די יאטג האָבנ זיך געסטארעט שוין דעם פערטן מאָל אַנצוטאָן דעם אקטיאָר, האָט
ער זיי ווידעראמאָל פֿייערלעך אראָפגעוואָרפנ, צערייסנדיק זיי אפ צוויי העלפט. נאָר דאָס
מאָל האָט ער זיי שוין ניט באהאלטנ ווי פריער הינטער א קאַרטש אָדער פארטרונקענ
אינ בלאָטע. מיט א שטרענג אויסזען, האַלטנדיק די הויז אינ די ציינ, איז בערעלע
ארופגעקראָכנ אפ דער סאמע העכסטער יאָדלע, אונ, אינמאָשטשענדיק זיך אפ דער
סאמע העכסטער צווייג, האָט ער אינמאָל פאר אלעמאָל זיך אָפגערעכנט מיט דעם בע-
געד, וואָס איז אימ אזוי דערעסנ. ער האָט אפ שטיקלעך צעריסנ די הויז אונ האָט זיי
מיט א פארביטערטקייט אראָפגעוואָרפנ אפ אראָפ. נאָכדעם איז ער אראָפגעקראָכנ אונ
שווייגנדיק צוגעטראָטנ אויסצופילנ זיינע אָרדנטלעכע ארטיסטישע פליכטנ.

— ה... בערעלע איז מיט א כאראקטער!—האָבנ מיט אכטונג אָפגערופנ זיך וועג
אימ די רויטארמייער אונ זיינענ צו אימ מער ניט צוגעשטאנענ מיט דער אמוניציע. אזוי
איז בערעלע ארומגעגאנגענ אינ א מונדיר אָן הויז, אָן שטיחל אונ אָן א היטל. עמעס,
אויך דער מונדיר איז גאָר אינגיכט געוואָרנ ענלעך אפ וואָס איר ווילט, נאָר ניט אפ
א מונדיר, ווייל פונ אַמטן ארומקלעטערנ איבער די ביימער זיינענ פונ מונדיר פאר-
בליבנ נאָר א פאָר לאצנ. בערעלענ איז עס אָבער געזעלנ געווענ, ווייל אינ זייג נאטור
איז געלעבנ פאָשעסקייט אונ באשיידנקייט.

אזוי האָבנ זיך פארענדיקט אלע פרוזונ אַנצוטאָן בערעלענ.

דער אויסערגעוויינלעכער קוילנווארפלער

דער פאלק איז געגאנגען אלץ ווייטער און ווייטער. עס זיינען געווען טעג, ווען מע פלעגט דורכגיין מער ווי צו פופציק וויאָרטס. די פאָליאקן האָבן אָפּגעטראָטן. אַפּטמאָל פלעגן זיך פאנאנדערוויקלען אקשאַנעסדיקע שלאכטן, און דעמלט פלעגט בערעלעס אָבאָז אָפרוען. דאָרט פלעגט מען איבערלאָזן בערעלען מיט זיינע אַרטיסטן. בערעלע פלעגט זיך ארוםדרייען מיט זיינע כאוויירים אָן אַרבעט. ער איז געווען א פארזייגעטער—ניט געווען ווען וועמען פריילעך צו מאכן. וואָס פאר א פריילעכקייט קען שוין זיין מיט די קאפּטער נארמוסן און מיט די אָבאָזניקעס. דעריבער איז בערעלע אַרומגעגאַנגען א פארלאָרענער, געסשעפעט זיך צו דעם בערדיקן און אָן קיין שום סיבע האָט ער געוואָלט באַליידיקן זשוקן, געסטארעט זיך אַרומצוטרעטן אימ מיט דער לאַפע אַפּן עק, קעדיי כאָטש מיט וואָס ניט איז אויסצודריקן זיין אומצופרידנקייט. די רויטאַרמייער האָבן דערזען, אז בערעלע איז אינא אַ שלעכטער שטימונג, האָבן זיי אָנגענומען אַלע מיטלען פריילעך צו מאכן דעם אַרטיסט.

— וואָס וועט ער זיך דאָ אַרומדרייען אינא אָבאָז? ער איז א קריגער, נישקאַשע, מע דארף אים נאָר אויסלערנען שיסן...— און מע האָט אים גענומען לערנען. עמעס, עס האָט זיך נאָך דערוואַלע ניט געקלעפט, חמיל, אויב בערעלע פלעגט נאָך מיט דערפאלג און אַפּטמאָל מיט היספּילעס אויסחילן עטלעכע נומערן מיט דער ביקס:

גענומען אפ קאראול, געשטעלט צום פוס, אָנגעטאָן אפן רימען, גענומען אפ ורימקייט, — איז, זענען ס'איז דערגאנגען צו שיסן, האָט בערעלע שטארק גענומען פראָטעסטירן. ניט נאָר וואָס ער האָט אליינ ניט געוואָלט שיסן, — זענען דעם האָט קיין רייד ניט געקענט זיין, ער האָט אפילו דעם קלאפ פון דעם שאָס ניט געקענט ליידן. און זענען מע האָט געבן אים אויסגעשאַסן פון א ביקס, האָט זיך בערעלע געלאָזט לויפן אפ אלע פיר און האָט זיך באהאלטן אין א פטויג שטרוי, וואָס איז געשטאנען באמ זעג. עס האָבן נאָר ארויסגעסטארטעט פונעם שטרוי זינע הינטערשטע פיס און זיין קורציגקער עקל האָט געציטערט פון שרעק. מיט מאסערניש האָט מען בערעלען ארויסגעשלעפט פונעם שטויג פאר די פיס.

— אַך ביסטו א העלד! שעם זיך, בערעלע, דו דארפסט זיך שעמען פאר דעם בערדיקן!

און דער באַך האָט טאקע בעמעס זיך אזוי צוגעווינגט צו דער שיסעריי, אז ער האָט קיין שום אכט ניט געלייגט אפ גאַרנישט און האָט נאָר געקייט א ביסל שמעקע-דיקע היי, וואָס ער האָט אראָפגעגאנזעט פון א פרעמדן וואָג. דער דרימלענדיקער זשוק האָט, דעהערנדיק דעם שאָס, זיך געפולט אפילו צו עסענען די אויגן. ער האָט נאָר עסחאָס א ריר געטאָן מיט די אויערן, אָפטרעייבנדיק מיט זיי די אינגעגעסענע פליגן. אפ בערעלען אָבער האָט דער שאָס שטארק געוירקט, ער האָט אלץ ניט געקענט קומען צו זיך, געקוקט מיט שרעק אפ דער ביקס און, בעסאָד זאָל עס בלייבן, ער איז קראַנק געוואָרן מיטן בויך און דער דאָקטער האָט אים א ביסל צייט געפאָיעט מיט דאָס אָפ-געזיטע פון שווארצע יאגעדעס. אזוי האָבן זיך אָנגעהויבן פאר בערעלען די לימודים פון שיסן.

מע דארף אָבער זאָגן, אז נאָר אינגיכט האָט זיך בערעלע אומגעביטן און איז גע-וואָרן אזא געוואנטער קריגער, אז דער בערדיקער און זשוק האָבן זיך פאָשעט געוואונ-דערט. מעגלעך, אז ער איז געוואָרן באווסטזיניקער, און עפשער האָט ער זיך ניט גע-וואָלט שלעפן איין עק באמ בערדיקן. איין מעשעך פון דריי-פיר טעג, וואָס מע האָט אים געלערנט, האָט בערעלע רויק אופגענומען ניט נאָר דאָס שיסן פון א ביקס, נאָר אויך, ניט זשמורענדיק קיין אויג, האָט ער געקענט שטיין און ליגן געבן קוילנווארפער און רויק זיך צוהערן צו דער הייסער שיסעריי. ער האָט זיך אפילו אויסגעלערנט צו טראָגן קוילן. די קוילנווארפער שיסן, און בערעלע לויפט אומ צום וואָגן און טראָגט אונטער קעסטלעך מיט קוילנווארפער-סטענגעס. ער טוט עס אזוי: נעמט אָן א גאנצן פאק אונטערן פאכווע און טראָגט עס, קוילענדיק זיך פון איין פוס אפ דער צווייטער, קרעכצנדיק און סאָפענדיק.

אינ א ביסל צײַט ארום איז בערעלע אוועק אפן סראָנט אינ דער קוילנוואַרפער־
 קאַמאנדע אונ האָט גענומען אַן אַקטיוון אָנטייל אינ אלע שלאכטן אפ דער פּאָדערשטער
 ליניע. אָפּט האָבן זיך די פּאָליאַקן געוונדערט, דערזענדיק דעם אויסערגעוויינלעכע
 קריגער־דעם קוילנוואַרפער. זיי האָבן געוואוסט, אַז הינטערן בערגל שטייט א קוילנוואַר־
 סער סונ די רויטע, אָבער אראַפּשיסן אים האָבן זיי בעשומיפּט ניט געקענט. אָפּטמאָל
 האָט געטראָפּט, אַז דער קוילנוואַרפער פּלעגט אַנשווינג ווערן, פּלעגט זיך ניט אָפרופּן
 מיט קיינ איינ שאָס. אָבער ווי נאָר די פּאָליאַקן פּלעגן זיך וועלן לאָזן אינ אַטאַקע,
 קעדיי צו פּאַרכאַפּן דאָס בערגל, אַזוי פּלעגן זיי גלייך דערזען איבערן טאָל, פּאָדע דעם
 בערגל, לויפט דורכ גיבניכ א מאַדנער קריגער־א שווערפּיסיקער, דאַכט זיך, א האַרן
 קער, א שווערלייביקער. פּונ בערגל לויפט ער אפ אלע פיר, אונ אפ צוריק אפ צוויי
 מיט איינגעבויגן צו דער ערד. אונ אונטער די אָרעפּט גאַנצע פּעק מיט טויט. אונ ווי
 נאָר ער לויפט דורכ דעם טאָל, איז דעבלט גיי בעסער ניט אינ אַטאַקע דער רויטער
 קוילנוואַרפער פּאַרכלינעט זיך אונ שטעפּט מיט דעם בליינעם פּאָדעם אפ טויט. פּרוביר
 זיך צורוק צום מאַדעם! בערעלע פּלעגט גיך לויפּן נאָך די קוילנוואַרפער־שטענגעס צום
 צווייטערדיקן וואָגן, אפ וועלכע עס זיינען געלעגן די קוילנ. דער וואָגן איז געשטאַן
 נען הינטערן טאָל באהאַלטן אינ די קוסטעס. איז ווי נאָר ער פּלעגט ברענגען א גייעם
 רעזערוו, פּלעגט דער קוילנוואַרפער אָנהייבן שיסן אַזוי, אַז די פּאָליאַקן פּלעגן זיך פּונ
 גלייך שיידן מיטן געדאַנק צו גיין אינ אַטאַקע. לאנג האָבן זיי זיך געסטאַרעט געפינען
 די פּאַסיקע מינוט, קעדיי צו דערשיסן בערעלען אינ טאָל. ס'האַט אָבער גאַרנישט גע־
 אָלפּט. דער קריגער, וואָס האָט זיך, דאַכט זיך, אויסגעוויזן א שווערפּיסיקער, איז אַזוי
 פּלינק געלאָפּט, אַזוי קונציק צונויפּגעגאַסן זיינ פּאַרב מיט דעם גרויען פּאַרב מיט
 דער ערד, אַז ניט נאָר שיסן, נאָר אפּילע גאַכשפּירן אים איז געווען זייער
 שווער.

אַזוי איז בערעלע געוואָרן אַן עמעסער קריגער אפן פּראָנט. אונ אינגיכטן איז ער
 אויך געוואָרן א העלד. די גאַנצע דיוויזיע האָט וועגן אים גענומען רייזן. די געשעע־
 נישן זיינען פּאַרגעקומען שפּעט באַנאַכט, באַם אָנגריפּ, איבערגייענדיק א טיפּן אינ
 ברייטן טייך. בערעלע איז מיט די קוילנוואַרפער איבערגעשוואַמען אפ א פּליט צום
 אַנדער ברעג. נעבן אים איז געווען א קוילנוואַרפער, עס זיינען געווען קוילנ. בערעלע
 איז געוועסן אפן פּליט אונ האָט זיך צוגעהערט צו דער באַנאַכטיקער שטילקייט, צוגע־
 הערט זיך צום פּליעסק פּונ די וועסלעס, צו די שטימען, וואָס האָבן זיך קוים דערטראָגן
 איבערן טייך־דערנעבן זיינען געשוואַמען נאָך פּליטן. דאָרט זיינען אויך געווען רויט־
 ארמייער. אַן אָפּטע ביקסן־שיסעריי פּלעגט דורכרייסן די שטילקייט. דאָס האָבן געשאָסן

פונעם צווייטן ברעג די ווייטפאליאקן, זיי האבן געשאסן זלאט אין דער וועלט אריין,
ניט זענדיק און ניט וויסנדיק, או עס קליינט זיך צו זיי אן אוממארמלעכער אומ-
גליק. בערעלע האט זיך צוגעהערט צו יעדן שאס. דערמאנט זיך אן דער סאמען, אן
זיין היימלעכער בערנגארע, אן די זוניקע מאלינעס, אן דעם בערדיקן, וועלכער איז גע-
בליבן אין אַבאָן. ער האט זיך דערמאנט און האט זיך א ביסל פארהענקט. אָכער דער-
הערנדיק זשוקס בילערן, זיענער האט דאָ ערגעץ גאָר נאָענס אָנטיילגענומען אינעם
איבערשויםען, איז ער פריילעכער געוואָרן. בערעלע איז מוטיקער געוואָרן, געהאַלפן
די רודערער, פאטשנדיק איבערן וואסער מיט זיין ברייטער לאפע, חי מיט
א וועלע.

זיי זיינען שוין געווען ניט ווייט פון ברעג. און דאָ האָבן אומגעריכט באמערקט זיי
די פאליאקן. ס'האט זיך אָנגעהויבן א שרעקלעכע שיסערן. ארום האָבן זיך צעפליפט
קוילן, צעשפריצנדיק גאנצע פאנטאנען און צעשניידנדיק שווימיקע שטעגעלעך אפן ווא-
סער, ווען זיי פלעגן טרעפן אין טייך. אָט האט בערעלע באמערקט: עס שיפען אונסער
אים די שווימערס, וואָס זיינען דורכגעשאָסן געוואָרן מיט קוילן. די שווימערס האָבן
געשיפעט. ווייל פון זיי איז ארויס די לופט, און דער פליט האט זיך גענומען אלץ בייגן
מער און מער אין וואסער. בערעלעס לאפעס זיינען שוין אין וואסער—אין קאלטן, טיפן,
שטראַמיקן וואסער. נאָך א וויילע און עס קערט זיך איבער דער פליט, ס'וועט פליען
אפן זאפדיקן גרונט דער קוילנווארפער, ס'וועלן זיך אין וואסער פארקליינען די קוילן-
ווארפלער. און ניט לאנג געטראכט האט זיך בערעלע אריינגעוואָרפן אין וואסער, א
גרונטעווע געטאָן מיטן קאָפּ, ארויסגעשוומען, און אָנגעכאפט זיך מיט די ציינ פאר די
שטריקלעך, מיט וועלכע עס זיינען געווען צוגעבונדן די דורכגעשאָסענע שווימערלעך.
און ער איז אהעקגעשוומען, שלעפנדיק נאָך זיך דעם גאנצן פליט. ס'איז אים געווען
שווער צו שווימען איבערן טייך. דאָס וואסער ווארפט פון די פיס, שטויסט אוועק אָ-
אוינט, אָבער בערעלע שטרענגט זיך אָן מיט אלע קויכעס און שווימט, קלאפנדיק ברייט
מיט זיינע פיר לאפעס. די קוילנווארפלער העלפן אים, מוטיקן אים: שלעפ... בערעלע,
שלעפ... שלעפ, לאָז ניט אָפּ! בערעלע סטארעט זיך, ביז ער דערפילט א פעסטע ערד
אונטער די פיס. אפ א וויילע האט ער זיך אָפגעשטעלט אָפצוכאפן דעם אָטעט, אָפרוען.
פון פליט זיינען אראָפגעשפרונגען די קוילנווארפלער, אונטערגעכאפט דעם קוילנוואר-
פער מיט די קוילן אפ די הענט און זיינען אוועק איבער די קני אין וואסער צום ברעג,
העלפן דעם פארמאסערטן בערעלען ארויסצוקריכן אפ דער טריקעניש. איז א וויילע
ארום, איינמאָשטשענדיק זיך אונטער א גידעריקן סטויג היי, האט דער קוילנווארפער
א זעץ געטאָן מיט א בלישטשענדיקער פֿייערדיקער סטענגע און האט זיך שטרענג צע-

דונערט, ווארפנדיק איז דער פינצטערניש פון דער נאכט א ברענענדיקן בליענעם שטור-
רעם. דעז פֿייער פון די פֿאליאקן איז געוואָרן צעקלאפט, פארניכטעט. און איז דער
צייט, וואָס עס האָט געדונערט דער קוילנווארפער, האָבן זיך איבערן טיכ איבערגע-
קליבן נאָך עטלעכע הונדערט רויטארמייער, עס זיינען פארשטארקט געוואָרן די רייען
פון די רויטע, און דער ברעג איז איבערגעגאנגען אין אונדזערע הענט.

אוי האָט בערעלע מיטגעהאַלטן אונדזער זיג, ארויסראסעווענדיק צודערצייט דעם
קוילנווארפער און די קוילנווארפֿער. פון פיל פֿאָלקן זיינען געקומען רויטארמייער
און האָבן זיך געוונדערט, קוקנדיק אפ דעם זעלטענעם ארטיסט דעם קוילנווארפֿער. זיי
האָבן אים באגרייסט מיט דעם זיג און מיטן רום. דעם רום האָט מיט בערעלען געטיילט
בעשוטפעס אויך זיינע עמעסער כאווער זשוק, וועלכער האָט זיך דאָ געפונען מיט אים
צוזאמען אפ דעם אויסגעקעמפטן ברעג. אָבער זיי ביידע האָבן ניט פאריסן די נעזער
פון דעם רום, וואָס האָט זיי באוויסט געמאכט. זיי האָבן שטילערהייט געטאָן זייער
זאכ—אן ארטיסטישע און א קריגערישע—ס'האָט זיך געווענדט אָן די אומשטענדן. אויב
א שלאכט—פלעגט בערעלע טראָגן קוילן, זשוק פלעגט גיין מיט די אן שפירער. אויב
ס'איז געווען רוין—פלעגט זיי ביידע פֿאַרשטעלן פאר די רויטארמייער די אלוועלעלעכע
שלאנג' און אלערליי אנדערע פֿאַרשטעלונגען זייערע. איז צייט פון אָפן פֿלעגט זיי
שטיף בענקען נאָך זייער כאווער דעם בערדיקן, וועלכער האָט ניט געקענט שווימען און
האָט אלץ געווארט אפן אנדער ברעג, ווען ער וועט אוועקשטעלן איבערן טיכ א ברעג
טערדיקן בריק, ער זאל האָבן די מעגלעכקייט איבערפעקלען זיך צו זיינע כאוויירים. ער
איז אַפֿטמאָל געשטאנען אפן בערגל און, צעלאָונדיק אפן ווינט זיינ באַרד, פלעגט ער
טרויעריק ארויסשרייען זיינ איינציק ליד:

— בע'ע'ע'ע'ע'...

ווען בערעלע פלעגט עס דערהערן, פלעגט ער א ווונק טאָן צו זשוקן, און יענער
פלעגט זיך פארכלינגען מיט אזא פריילעכער און הייליכער בילדערן: האוון... האוון...
האוון... דאָס האָט געוואָלט הייסן: דייגע ניט, ליבער, פיר וועלן זיך אינגיכט באגעגע-
נען! און טאקע בעמעס, איז א פֿאַר טעג ארומ איז דער בערדיקער איבערגעגאנגען
דעם בריק און איז געקומען צו זיינע כאוויירים. ס'ארא פרייד ס'איז בא אים דעמלט
געווען: ער איז ארוםגעשפרונגען, געוואָרפן זיך מיט די הערנערלעך, געפרובירט אפילע
שטעלן זיך אפן קאָפּ, ס'האָט זיך אָבער בא אים בעשומיפן ניט באקומען. פון גרויס
פרייד האָט זייער באַק פֿאַשעט ניט געוויסט וואָס צו טאָן. ער האָט א כאפ געטאָן א
הויפּט היי און האָט עס ציגעטראָגן די כאוויירים אלס מאטאָנע. יענע האָבן זיך, עמעס,
זייער איידל אָפּגעזאָגט פון דער הארציקער מאטאָנע, נאָר דאָך האָבן זיי געפונען פאר

נייטיק יעדערער באזונדער א לעק צו וואָן דעם באַקס באַרד, אלס צייכנ פון גרויסער
כאווערשאפט. זיי האָבן א לעק געטאָן ווּן גענומען ניטן. ווייזט אויס, אז זייער ליבער
כאווער האָט נאָך אלץ ניט אוועקגעוואָרפן זינע שלעכטע געווינהייטן, גיט אומגעהערט
צו נאשן דעם טאבעק. דעריבער האָט פון זיין באַרד שטענדיק געשלאָנגן אזא שווערער
רייכ, אז זשוק פלעגט פארזיטן די נאָז הי ווייט מעגלעך העכער, קעדיי פאָטער צו
ווערן פונעם שלעכטן גערוכ. נאָר וואָס האָט מען געקענט מאכנ מיט דעם טאבעק־פרע-
סער. ער איז דאָך פאָרט א כאווער. דעריבער פלעגן זיי אים שטענדיק מויכל זיין אָט
די טאבעק־זינד.

וויאזוי מע האָט צוגעגאנוועט בערעלען און וואָס איז פֿונ דעם ארויסגעקומען

בערעלעס נאָמען איז מיט יעדן טאָג אלץ מער און מער באַרימט געוואָרן. און
בערעלעס קוילנוואַרפֿלער פֿלעגן אָפֿט באַמערקן פֿאַרדעכטיקע האַנדלונגען פֿון אייניקע
דעלעגאציעס, וועלכע פֿלעגן קומען, קלוימערשט, ווונדערן זיך פֿון דעם באַרימטן אַר-
טיסט. עפעס צופֿיל פֿלעגן זיי אים מעכאבעד זײַן מיט צוקער, פֿלעגן אים ברענגען
ספעציעלע פֿאַרציעס גוטע פֿלייש, פֿלעגן אים פֿויען מיט מילך. ס'איז געוואָרן קאָנטיק,
אז זיי ווילן אים אינטערקויפֿן, קעדיי אפֿ וואָסער ניט איז אויפֿן צונעמען אים פֿונעם
דריטן באַשאַליאָן. בערעלע האָט זיך באַצויגן גלײַכגילטיק צו די אלע הויכע געפֿילן,
וועלכע מע פֿלעגט אַרויסווייזן צו זײַן געשעצטער פֿערזאָן. אים פֿערזענלעך האָבן ניט
געריירט די איבעריקע באַגײַסטערונגען, וואָס פֿלעגן אַרויסגערופֿן ווערן דורך זײַנע העלדן-
טאטן, און די קאָמפֿלימענטן וועגן זײַנע אַרטיסטישע פֿיינקײטן. עפעס, אלץ, מיט וואָס
מע פֿלעגט אים מעכאבעד זײַן, פֿלעגט ער מיט כײַסעק און פֿינקטלעך אומעסן, ניט פֿאַר-
טיילנדיג אױך זײַנע איבערגעגעבענע כאַוויירן-דעם בערדיקן און זשוקן. אינ אָט די
קיבוצים איז געלעגן א געפֿאַר. אפֿ דעם האָט זיך בערעלע געקענט אויסגלייטשן און
באגײַן עפֿשער אָפֿטמאַל א טלעכטן טאט, ווײַל ער האָט פֿאַרט געהאַט א שוואַכע כאַראַק-
טער צו די זיסע זאַכען.

און אָט, איינמאַל באַנאַכט, פֿונקט פֿאַרן סאַמע אָנגריפֿ, איז בערעלע ניט געוואָרן.

געווען א בערעלע-און פלוזלינג-אויס בערעלע! און, דאכט זיך, ניט קיין קלייניקער,
 ניט קיין נאָזל, אָבער געפינען אים האָט מען בעשומיפן ניט געקענט. מע האָט ארום
 געזוכט אלע ביזגעיקע קוסטעס און גריבער, איבערגעקערט מיט די פיס ארום דעם
 גאנצן אָבאָז-עפּשער האָט ער זיך באהאלטן אינא א וואָגן-אָבער קיינע שפורן האָט מען
 ניט געקענט געפינען. מע האָט זיך נאָכגעטרעט באַם בערדיקן און באַ ושוקן, אָבער
 מע האָט פון זיי קיין טאָלק ניט געקענט דערגיין. זיי זיינען ביידע אומגעגאנגען, ווי
 פארסאמטע פלינג, און האָבן אויך געבענקט נאָך בערעלע. דער בערדיקער האָט אפילו
 אונטערהערט צו מאַנען באַ די רויטארמייער מאַכאַרקע, וועל אינ קאַפּ האָבן זיך באַ אים
 געטראָגן ניט קיין פריילעכע געדאנקען וועגן דעם כאווער, וואָס ס'איז ניט באוויסט, ווי
 ער איז אומגעקומען. ס'איז אדורך א סאָג, נאָך אים א צווייטער סאָג, א גאנצע וואָך
 איז אדורךגעלאָסן אומבאמערקט, און בערעלע איז אלץ ניטאָ און ניטאָ, מע זעט ניט
 און מע הערט ניט פונעם באטאליאָנעם ארטיסט. די רויטארמייער פונעם ערשטן און
 צווייטן באטאליאָן האָבן אָנגעהויבן כוועק מאַכן פונעם דריטן באטאליאָן. אהא! ניט
 געקענט איינהייטן דעם ליבלינג, ער האָט אייך פּינט געקראָגן אינא פון אייך אנט-
 לאָסן. איצט וועלן מיר צו אייך ניט צולאָזן ניט ושוקן און ניט די פריילעכע באַרד.
 איר זינט שלעכטע באלעבאטיכ!

נו, וויאזוי האָט מען געקענט אריבערטראָגן אזא באַלידיקונג?

— צי דען האָט ער פאראטן דעם באטאליאָן? צי דען איז ער אנטלאָסן צו איר
 דערע? און עפּשער האָט א צי געטאָן די כּניע צוריק אינא וואַלד אריין, צי די היימישע
 ביימער און קוסטעס?

וואָס האָבן שוין ניט איבערגעטראַכט די רויטארמייער, גאָר זיי האָבן זיך צו גאָר
 נישט ניט געקענט דערטראַכטן. און די טעג זיינען געווען ברענענדיקע: מאַרשן, יעדן
 טאָג שלאַכטן, און גאָר אינגיכט, אינא זיי זאָרונג ביים מאַרשן האָבן זיי ביסלעכווייז פאָר
 געסן אפּ בערעלע. און גאָר אומגעריי און צושעליק איז פאָרגעקומען די וואַרעמע
 באַגעגעניש מיט זייער ארטיסט. דער פאָלק האָט זיך אָפּגעשטעלט אפּ נאכטלעגער אינא
 וואַלד. מע האָט פאנאנדערגעפלייגט פּייער, דערוואַרעמט זיך, אָפּגעקענט וועטשערע און
 געלייגט זיך שלאָפּן. און פארטאָג האָבן די פאכרוֹלן גאָענט פונעם דריטן באטאליאָן זיך
 אָנגעשטויסן אפּ און אינטערעסאנטן בילד. אפּ א קליינער וואַלד-לאָנקעלע זיינען געזעסן:
 בערעלע, דער בערדיקער און זשוק און האָבן געפראוועט א פּייערלעכע וועטשערע אָדער
 א גאָר פּינעם באל. קאָלעריי עסנוואַרג איז דאָ געווען אָנגעוואַרפן הינטער א קוסט.
 דאָ זיינען געווען טרוקענע טאראנעס, קאנסערוון, א פאָלקע כאַוער-פלייש, א פאָר צענד-
 ליק העוינג. אַנדערזיט זיינען געלעבן עטלעכע פעקלעכ-מאכאַרקע. בערעלע, וועלכער

האָט געוויס אָנגעפירט מיט דעם אלעמען, איז געווען אפ א קורצן פניאָקל און האָט פליי-
סיק געקלאפט מיט א קעסטל קאָנסערוון איבער א שטיין. דאָס קעסטל האָט זיך צעבווינג
און האָט זיך בעשומיפן ניט געוואָלט עפענען, און בערעלע האָט פון מאָל צו מאָל אלץ
שטארקער געקלאפט מיט איר איבערן שטיין. ענדלעך האָט זיך אים איינגעגעבן צו צע-
ברעכן דאָס קעסטל און ער האָט מעכאבעד געווען זיך אליין, מעכאבעד געווען זיין פריינט
זשוקן. דער בערדיקער, העלכער האָט עס גיט גאָר ליב געהאט. האָט זיך בעסער געט-
מען צו די הערינג און צו די צוקער. נאָר פארוואָסדיק אן עק פין א הערינג, האָט ער
זיך געלאָזן לויטן אפ אלע פיר צום טיכל, קעדיי איינצושטילן דעם דאָרשט אינ טויל
פון די געוואלצענע הערינג. ענדלעך האָבן זיך די כאוויירן אָנגעגעסן און קרעכצנדיק
זיך גענומען איינלייגן אפ אָפּרו. נאָך אזא זאטן עסן האָט דער בערדיקער גענאשט א
ביסל מאכאָרקע און האָט עס לאנג געקויט, זיסלעך פארושמורענדיק די לינקע אויג און
חארפנדיק בליקן מיט דער רעכטער אפ זינע כאוויירן.
דאָ האָט מען זיי געפאקט. די רויטארמייער האָבן פון אָנהייב גיט געווסט וואָס צו
טאָן: צי פרייען זיך, צי קרינג זיך מיט בערעלען. דאָס עסנווארג, וואָס מע האָט דאָ גע-
פונען, האָט אידעס געוואָנט וועגן א בוילעסער גנייווע און דער שולדיקער פון דעם
אלעמען איז געוויס געווען גיט קיין אנדערער, ווי בערעלע. די קאפטענארמוסן, דער-
זענדיק בערעלעס עסנווארג-רעזערוון, האָבן זיך פון שרעק געלאָזט לויפן צו זייערע
וועגענער, אָבער דאָרט איז אלץ געווען אינ אַרדענונג, אלץ אפ אן אָרט, אָן קיין שום
גנייווע. אָבער פון הימל איז עס דאָך געוויס בערעלען גיט אראָפּגעפאלן.
און ערשט שפעטער, אינדערפרי, האָט זיך עס אלץ ארויסגעוויזן. פונעם שטיינעס-
דיקן פאָלק, וועלכער האָט גענעכטיקט גיט ווייט פון בערעלעס באטאָיאָן, זינען געק-
מען צו לויפן צעשראָקענע קאפטענארמוסן.
— שלעכט, ברידערלעך! אייער בערעלע איז א גאָלענע ער האָט א גאנצן זאק מיט
עסנווארג צוגעגאנוועט, אינמיטן דער נאכט באגאָלסט...
— אָבער וואווי האָט בערעלע געטראַפן צו אייך דעם וועג?— האָבן דאָ גלייך אפן
אָרט די רויטארמייער פון דריטן באטאָליאָן געמאכט א שטרענגע פאָרשונג בא די אָנגע-
קומענע קאפטענארמוסן. און די קאפטענארמוסן, קעדיי אויסלייזן די זאכן, וואָס בערעלע
האָט צוגעגאנוועט, האָבן געמוזט דערציילן דעם ריינעם עמעס וועגן דעם, וואווי זיי
האָבן אנומלט פארטראכט צוגאנווענען בערעלען און וואווי זיי האָט זיך איינגעגעבן
פאָרנארן אים אינ זייער פאָלק.
— מיט וואָס האָבן מיר אים נאָר גיט געפרוווט צוציען צו זיך... מיט פלייש-נאָר
בערעלע האָט קיין כיישעק גיט געהאט גיין מיט אונדו... מיט מילך-אויך גיט...

און נאָר ווען זיי האָבן געקראָגן א האַלבן קעסעלע האָניק, האָט זיך בערעלע אפּ
דעם געקוואַפּעט און איז אינדערפּינצטעך אוועקגעגאנגען נאָכ זיי. ער איז אזוי געגאנגן
גען ביזן סאַמע פּאָלק, און דאָרט האָט מען זיך א וואָרש געטאָג אפּ בערעלען און אים
צוגעבונדן מיט א שטריק צום וואָגן. אזוי האָט בערעלע געוואנדערט, א צוגעבונדענער
צום וואָגן, איז אן אנדער פּאָלק פון גאָר אן אנדער דיוויזיע. מע האָט אים ערשט אָפּ-
געבונדן איז וועג שוין איז א פּאָר סעג ארום, און ער האָט שוין אינגאנצן פארלאָרן
די האָפּענונג אומקערן זיך אינעם היימלעכן באַטאליאָג. אָבער פאַר דער צייט פונעם
מאַרש האָבן זיך די פּאָלקן חידער דערנענטערט, און ווי ס'איז צו זען, האָבן זיי אפּילע
גענעבטיקט נאָענט איינער פון דעם צווייטן איז דעם זעלבן וואַלד. דאָ האָט בערעלע
באנאכט דערהערט די שטימען פון זיינע כאַוויירימ-פון זשוקן און דעם בערדיקן און,
גייענדיק איז דער ריכטונג צו די שטימען, האָט ער געטראָפּן פונקט צו זיין אייגענעם
באַטאליאָג. און דערמאָנענדיק זיך דאָ וועגן אייניקע שטינדערערוון, וועלכע ער האָט
צוליב זיין אומבאווייניקייט געהאַלטן פאַר זיינע אייגענע, האָט ער עס געוואָלט אים
בערשעלען צו זיך איז באַטאליאָג און האָט טאַקע טיילערהייט אייניקע זאכן איבערגע-
פּעקלט צו זיך.

אזוי איז עס פאַרגעקומען מיט בערעלעס אנטלויפן און מיט זיינע גנייוועס.
די הויסארמייער האָבן געמוסערט און כויעק געמאַכט פון די פרעמדע קאַפּטע-
נאַרטוסן.

— דאָס איז אייך אן אַנלערנונג וואָזוי אַרויסצוגאנווענען פרעמדע ארטיסטן,
אונדזער בערעלע האָט זיך דערווייל אויסגעלערנט שלעכטע געווינהייטן...
סאָפּאָלסאָס זיינען זיי גוטפריינט געוואָרן. זיי האָבן גענומען פון די קאַפּטענאַר-
בוסן א געוויסע קאַנטריבוזיע-שפּיץ, אפּ אויסצוהאַלטן די ארטיסטן און, ניט אופּהערן-
דיק אַפּצולאָכן פון זיי, האָבן זיי אומגעקערט די שפּיץ, וואָס בערעלע האָט אָנגערא-
בירט.

אזוי האָט זיך בערעלע אומגעקערט איז זיין אייגענעם באַטאליאָג צו זיינע איבער-
געגעבענע כאַוויירימ און פּריינט.

יאָג זיכ ניט, בערעלע, נאָכ דעם האָג— וועסט זיכ אָנלעבן צאָרעס

די רויטארמייער זיינען געווען גערעכט, ווען זיי האָבן געמוסערט די קאפּטענאר-
מוסן פון יענעם פּאָלק אינ ניט גאָר קיין גוטער באציונג צו בערעלען און וואָס זיי האָבן
אימ אזוי שלעכט דערצויגן. בערעלעס אנטלויפן האָט געהאט ניט גאָר קיין גוטע רעזול-
טאטן אפּ זיינ כאראקטער און זיינע געווינהייטן. און מיר וועלן דאָ דערציילן, וויאזוי
אונדזער פיייקער ארטיסט איז צוליב זיינ גוואלדיקער אומבאווסטזיניקייט שיר ניט אומ-
געקומען, ווען ער האָט געוואָלט ווערן א שווינדלער, און וואָס איז נאָכ ערגער—ער
האָט נאָכ צוגערעדט צו שלעכטע טאטן זיינ לייכטזיניקן כאווער—דעם בערדיקן. זשוק,
זעט איר, איז ניט געווען פארינטערעסירט אינ בערעלעס געשעפטן, ער האָט ניט אויס-
געקליבן דעם ווען פון גזילע און איז געבליבן אָנאווייט פון די אלע געשעענישן.
און די געשעענישן האָבן זיכ צעוויקלט אָט וויאזוי.

די באטאליאָנען האָבן באקומען אן אופגאבע ארויסצושטויסן די פּאָליאקן פון איין
דאָרפ. ס'האָט זיכ אָנגעהויבן דער אָנגריפ. עטלעכע ראָטעס האָט זיכ גיכ איינגעגעבן
פארנעמען דעם ארום פון דעם זאָרפ—די גערטנער און דערבייקע שייערס. אינ דער
צייט האָט מיט בערעלען געטראָפּן אזא מינ געשעעניש. קומענדיק אפּ די גערטנער, האָט
ער זיכ אָנגעשטויסן אפּ א האָג און, מיינענדיק, ווייזט אויס, אז דאָס איז א וואלד-

פויגל, האָט ער זיך פלינק געלאָזט לויפן נאָך אים איבער די גערטנער, ברעכנדיק די פלייסן. אין דער ערנסטער ארבעט האָט אים אקטיוו מיטגעהאַלפן דער בערדיקער, האָט גאט ער האָט זיך בעסער פונד בערעלען פאנאנדערגעקליבן אין הענער און האָט אין זיי ניט געהאט קיין וואָסער ניט אין באזונדער גרויסן אינטערעס. וואָס טויג פאר א באַק א האָנז וואָס פאר א טאמ קעגן ער צו אים האָבן? אָבער ווי די מיכע זאָל גיט זיין, האָט דער בערדיקער בעמעס געוואָלט העלפן זיין כאווער אָנכאפן דעם גארטן וויסנן פויגל און אין מיט כישעק געפלוניג און געשפרונגען, נאָכאָנדיק זיך נאָך דעם האָנז און וועלנדיק פארלויפן אים דעם וועג אפדער, ער זאָל גיט האָבן קיין שום מעגלעכקייט אָפצוטרעטן. זיי האָבן אופגעהויבן און טארארא, און קלאפערן און סופער גיט, אז די פאָליאקן האָט זיך אויסגעוויזן. פינקט ווי א גאנצע דיוויזיע קאוואלעריע וואָלט פארפאָרן אין זייער טייל, און זיי האָבן זיך ציגעלעט וואָס גיכער אָפצוטרעטן און איבערלאָזן דעם דאָרפ. אָט די פאסירונג האָט ארויסגעראסעוועט בערעלען נאָכדעם, וועגן בע האָט געדארפט פאנאנדערקליבן זיין שולד און ארויסטראָגן די שטראָפ פאר זיין און דעם בערדיקנס פארברעכן. בערעלע האָט אלציינס גיט געכאפט דעם האָנז יענער האָט פלינק א שפרונג געטאָן סאמע איבער בערעלעס נאָו אין, איבערקוועצנדיק זיך אפ א הויכן בארנבוים, האָט ער זיך אעוונגען מיט און היילטיקן און אומבאוויגבארן, קורקאר רעיע-קוררוו, אז בערעלען אין אויסגעקומען נאָר צו באלעקן זיך און שעמעוודיק גלאַצן מיט די אויגן. דער בערדיקער האָט אויך שעמעוודיק עפעס א בעקע געטאָן, און ס'איז שווער געווען צו פארשטיין, וואָס ער מיינט מיט דעם.

אפ דעם וואָלט זיך געענדיקט בערעלעס פארברעכן, וועגן יאָנדיק זיך נאָכן האָנז, וואָלט ער גיט צוגעקומען צו די בינשטאָקן. אין דאָ האָט בערעלע אינגאנצן פארלאָרן דעם פארשטאנד. ער האָט זיך פארגעסן אפ אלע זינען פליכטן און גיט לאנג געטראכט האָט ער זיך א געטאָן צו די בינשטאָקן, דער בערדיקער האָט זיך אויך געוואָלט פארנעמען מיט די בינשטאָקן, האָט אים אָבער באַה ארוםגערינגלט די בינען, געדיכט אוועקגעוועזט זיך אפ זיין קאלטעוואטער באַרד, און ער האָט זיך געלאָזט לויפן אָן אן אַטעם—בליצשנעל צום באטאליאָן, אַנטרעקנדיק אפ טויט דעם שטייג זשוקן.

בערעלע האָט זיך געסטארעט בא די בינשטאָקן. ער האָט אָנגעשטרענגט די קויכעס אויפצוריסן די קליינע טירלעך פונד די בינשטאָק-קלעצער, קערי צו האָבן די מעגלעכ-קייט דורכצושטופן די לאפע צום האָניק. אָבער די טירלעך זינען גשווען שטארק צוגע-קלאפט, און בערעלעס אַנטערענגונגען האָבן אלציינס געבראכט צו גיט קיין געלונגענעם סאָפ. ער האָט זיך געביזערט, געקלאפט מיט די לאפעס איבערן בינשטאָק, געהיזעט מיט די צייגן די טירלעך-אָבער ס'האָט גאַרנישט גיט געהאַלפן. די בינען האָבן אקשאַ-

בעסדיק פארטידיקט זייער ווינונג—געביסן בערעלען איז די נאָלעכער, די אויגן, דעם צונג, געקראַכן איז דער קודלאטער פעל. אָבער דער רייעכ פונ האַניק האָט בערעלען זיט געלאָזט רוען, און ער האָט אפילע ניט געטראכט אָפצוטערעטן, ווי ער וועט ניט פאר- זוכן די זיסקייט. אָבער או ער האָט דערוען, או זיין גאנצע אָנשטרענונג ברענגט צו גאָרנישט, איז אים דענסטמאָל אופגעקומען איז קאָפּ א געניאלער געדאנק. ער האָט טאקע גלייכ א כאַפּ געטאָן איז זינע לאפעס א בינשטאָק און האָט זיכ מיט אים גע- לאָזט לויפן אהיין, ווי עס איז געשטאנען דער דריטער באטאליאָן. פארשטייט זיכ, או זשוך און דער בערדיקער זינען גלייכ אנטרונען געוואָרן—באהאלטן זיכ פון די בינען איז די קוסטעס. און בערעלע אריין האָט זיכ אויב סאָסקאָלסאָפּ אונטערגעגעבן. און ארומגעוועזענער מיט בינען, האָט ער זיכ געלאָזט לויפן צום טיכל און ערשט דאָרט איז ער פון זיי פאָטער געוואָרן און איז א ביסל געקומען צו זיכ פון זינע פארברעכערישע מייסימ. דאָ האָבן אים די רויטארמייער געפאקט, קעדיי צו באשטרעפן אים פאר אלע זינע פארברעכנס: פארן האָן און סאר די בינען. דעם בינשטאָק האָט מען א ביסל דורכגערויכערט, קעדיי די בינען זאָלן זיכ ניט שטארק בייסן, אחעקגעטראָגן אים צוריק אפן אָרט און בערעלען האָט מען צוגעצויגן צו שטרענגער פאראנטוואָרטלעכקייט צווא- מען מיט זיין אקטיוון מיטהעלפער איז די פארברעכנס—דעם בערדיקן באַק.

לאנג האָבן זיי געמוסערט בערעלען פאר אלע זינע זינד, וועלכע זינען נאָך פאר- שווערט געוואָרן מיט דעם, וואָס ער האָט איז אלע פארברעכנס אריינגעצויגן אויב דעם יונג און אומבאוויסטיניקן בערדיקן. און די רויטארמייער האָבן באשטימט: פאר די אלע מיטע זינד באפרייען זיי פון זייערע ארטיטישע פליכטן און ארויסטרייבן פון פאָלק. בערעלע איז געוועסן ניט טויט, ניט לעבעדיק און האָט נאָר געסאָפעס, קראצנדיק די ערטער, ווי די בינען האָבן אים צעביסן. דער מויל איז בא אים אינגאנצן פאר- שוואָלן געוואָרן פון דעם, וואָס די בינען האָבן אים צעביסן. עס זינען פארשוואָלן געוואָרן די אויגן, די נאָז און ביכלאל איז ער געוועסן, א פארלאָרענער און א דער- שלאָגענער, און איינגעריכטער איז שטרויעלעך און איז מיסט וואָס איז אפ אים איבער- געבליבן, ווען ער האָט זיכ געיאָגט נאָכן האָן. דער בערדיקער האָט פון שרעק ניט גע- וויסט ווי צו ליגן זיכ און האָט אלץ נאָר געשאַקלט מיט דער באַרד, אָנשטרענגענדיק זיכ צו זאָגן עפעס איז זיין פארטידיקונג, אָבער ס'האָט זיכ עפעס אלץ בא אים גאָר- נישט באקומען. מע האָט נאָר געקענט הערן א מאַנאָטאָנעם, צעשראָקענעם:

— בע-בע-בע-בע...

זשוך האָט זיכ צוגעהערט צום איניען מיט א פילאָזאָמישער רויקייט: ער האָט שטענ- דיק געאכטעס די געזעצן און אָרדענונג.

די רויטארמייער האָבן א קוק געטאָן אפ זייערע אקטיאָרן און האָבן אפ זיי ראכטמאָך
נעם געהאט. ווי ניט ווי האָבן דאָך בערעלע און די פריילעכע באָרד געמאכט זייערע
פעלערן נאָר צוליב זייער אויסערגעוויינלעכער אומבאווסטזיניקייט. דאָס איז ערשטנס.
און, צווייטנס, זיינען זייערע זינד קאָמפּענסירט געוואָרן מיט דעם, וואָס, יאָגנדיק זיך
נאָך דעם האָבן, האָבן זיי שטארק אָנגעשראָקן דעם סוינע־די וויספּאָליאָקן. און די
רויטארמייער האָבן געפונען פאר מעגלעך צו שטראַפּן ביידע זינדיקע ביטנען און איבער־
לאָזן זיי אויך אפ ווייטער אין פּאָל־זאָלן זיי האָבן א מעגלעכקייט, הייסט עס, אפ
ווייטער צו דערווייזן זייער פלייסיקייט.

דאָ האָט שוין זשוק אויך ניט אויסגעהאלטן. ער האָט זיך א לאָז געטאָן אפ אלע
פיר צו די שולדיקע, איינע א לעק געטאָן די געשוואָלענע נאָז, דעם צווייטן־די טא־
בעק־באָרד, און באלד זיינען אלע דרייען געלאָפּן און געשפרונגען פונ פרייד. מע האָט
זיי באגריסט, געוונטשן אלדאָס גוטס און געוואָרנט:

— זאָלט איר וויסן זיין, שיינע, מער זאָלן זיך אזוינע זאכן ניט איבערכאָזערן!
אזוי האָט זיך פארענדיקט דער איינען מיט בערעלעס גרויסע פארברעכנס, וועלכע
ער האָט אזוי לייכטזיניק געטאָן. און טאקע דאָ אפן אָרט זיינען אונדזערע ארטיסטן
צוגעטראַטן צו דער פּאַרשטעלונג, צו ווייזן די „אלוועלטלעכע שלאנג". די „שלאנג",
וועלכע בערעלע האָט אליין געוויזן, האָט אין דעם טאָג בעעמעס געהאט אזא אומעטיקן
און קאָמישן אויסזען, אז אלע רויטארמייער האָבן געקלעבט פון געלעכטער. און טאקע,
וויאזוי האָט מען געקענט ניט לאָבן, אז בערעלע אליין איז געווען אזוי ארומגעוויקלט
צוליב דעם, וואָס די בינען האָבן אים צעביסן, אזוי ארומגעשמירט מיט יאָד, אז ער איז
געוואָרן ענלעך אפ א גאַרטן־פודעלע, וועלכע מע שטעלט צו שרעקן די שפּערינגען.
אן אויסזען האָט ער געהאט ווייט ניט קיינ קריגערישן.
אַבער די זאך איז ניט אינעם אויסזען. די זאך איז אין דער שטימונג. און בערעלע
האָט אין דעם טאָג געהאט א גוואלדיקע שטימונג־ער האָט געשפילט מיט גרויס ליבע
און אופוויכטיקייט.

אנדערש האָט ניט געקענט זיין נאָך אועלכע רעגנדיקע איבערלעבונגען. בערעלע
האָט פארגעדענקט אפ שטענדיק דעם האָבן און די בינען. א היפשע צייט נאָך דעם
פלעגט ער ארומגיין פאר א וואָרט די ערטער, ווו עס האָט געשמעקט מיט האָניק צי
מיט הענער.

בערעלע ווערט א פליער און נאָכדעם א קאוואלעריסט

ווי ס'איז אונדז שוין באוואוסט, האָט מען געלערנט בערעלענ זײַן א ספעצײַאליסט איבער פוסגייערישע איניאַנימ. ער האָט גוט געוואוסט די מאַרשירונג, אייניקע נומערן מיט דער ביקס-נעמען אפ קאראול, אפּן רימען, אפּן אקסל, ער האָט געקענט צוטראָגן קוילנ צו די קוילנווארפערס. און מער האָט ער גאַרנישט ניט געקענט. נאָר אָט האָט געטראָסן אוי, אז בערעלע איז שיר ניט געוואָרן א פליער, און שפעטער אפילע אפ א קורצער צײַט ניט קײַן שלעכטער קאוואלעריסט. דאָס אלץ איז פאַרגעקומען אזוי. איינמאָל אינדערפרי האָבן די רויטאַרמײער באַמערקט איבער די קעפּ א פוילישן אַעראָ-פלאַן. ער איז געפלוּיגן גאָר נידעריק-אַט-אַט וועט ער, דאכט זיך, אַנרירן מיט א פליגל די שפיצן פון די ביימער אָדער די שטרויענע דעכער פון דעם דערבײַקן דאָרס. ס'איז געווען קאַנטיק, אז דער פליער זוכט עפעס אָדער שפירט עפעס אויס.

— ווייזט אויס, אינ אויסשפיר געקומען צו פליען, האָבן די רויטאַרמײער געטראכט און האָבן זיך באהאַלטן אין וואַלד און אין די גריבער פאזע די וועגן, קעדיי מע זאָל זיי ניט באַמערקן פונעם אַעראָפלאַן, ווייל פון דאָרטן האָבן געקענט אויך פליען באַמ-בעס, ווי עס פלעגט זיך אָפּט טרעפן. אָבער ניט קײַן באַמבעס און ניט קײַן קוילנוואַר-פער-פליער האָט זיך פונעם אַעראָפלאַן ניט דערטראָגן. מע האָט געפרוּווט באַשיסן דעם

אערפאלאן, איז ער אפגיכ נעלעם געוואָרן ערגעץ הינטערן וועלדל און האָט זיך מער
ניט אומגעקערט.

— ניט אנדערש, אז ער איז אוועקגעפלוּיגן צוריק צו זײַנע-האַבן א טראכט געטאָן
די רויטארמייער און האָבן פארגעסן אמט אערפאלאן.

בערעלע אָבער האָט מאָדנע געקענט אָנשמעקן זאכנ. ער האָט א פאָר מאָל א שמעק
געטאָן מיט דער נאָז די לופט און האָט זיך געלעָזט לויטן אינ דער ריכטונג פונעם
רייעכ, וואָס האָט זיך געטראַגן פון וואַלד. איבער וואָסערע צוויי-דרײַ הונדערט טריט
איז ער ארויסגעקומען אָפ א קליין פעלדל, ניט ווייט פון זײַן באטאליאָן. און דאָס,
וואָס ער האָט דאָרטן דערזען, האָט אים געצווונגען זיך אָנצושפּיצן און לאנג ארויס-
קוקן פון די קוסטעס, באהאלטנדיק זיך הינטער זייערע בלעטער. אפ דעם פעלדל איז
געשטאנען א מאשינ, וועלכע בערעלען איז קיינמאָל ניט אויסגעקומען צו זען פון נאָ-
ענט. נעבן דער מאשינ האָט זיך באוועגט א מענטש אינ א פרעמדער פאָרם, גאָר אן
אומבאקאנטע פאר בערעלען. לאנג איז אונדזער ארטיסט געשטאנען אינ די קוסטעס, ער
האָט זיך סאָטקאַלסאָפ ניט איינגעהאלטן און האָט געוואגט צוגיין נעענטער, קעדיי צו
באקאנען זיך מיט דער מאשינ און מיט דעם אומבאוויסטן מענטשן. שטילערהייט, בא-
האלטנדיק זיך הינטער די קוסטעס, איז בערעלע אלץ נעענטער און נעענטער צוגעגא-
גען צו דער מאשינ, ניט אָפּווענדנדיק דעם בליק פונעם מענטשן, וועלכער האָט זיך גע-
ייסעקט מיט בלעכענע קעסטלעך און, ארופקלעטערנדיק אפ א פליגל פון דער מאשינ,
האָט ער עפעס איבערגעגאָסן פון אן עמער. קעדיי בעסער קענען ארבעטן באמ מאָטאָר,
האָט דער מענטש אויסגעטאָן דעם מונדיר און דעם פאס מיטן רעוואָלווער דערווארטן-
דיק זיך אפ א גינסטיקער מינוט, האָט בערעלע צוגעשלעפט דעם נייער און הינטערן
עק פונעם אערפאלאן האָט ער אים אפ זיך גענומען אָנטאָן. ווי ס'וועט זיין באַוויסן,
איז בערעלע גיט געווען קעגן מונדירן: זיי האָבן אים ניט געשטערט אָן גאנג, און אינ
א רעגן איז זיי געווען אסאך באקוועמער. פון דעם אלטן גענעראלישן מונדיר איז
פארבליבן בלויז דער קאַלנער און די ארבל. דעריבער האָט בערעלע באשטימט באַנענען
זײַן אמוניציע. דעם פאס מיטן רעוואָלווער האָט ער אוועקגעשליידערט אָנאזײַט, ווייל
ער האָט זיך גוט ניט פאנאנדערגעקליבן אינ דער גייטיקייט פון אָט די זאכנ. דער מענטש,
ווייזט אויס, איז געווען אזוי שטארק פארטאָן ארום דעם מאָטאָר און האָט זיך אזוי
געניילט, אז ער האָט לאכלוטן ניט באמערקט בערעלעס שפורן און דאָס, וואָס ער איז
דאָ. דער מענטש האָט פאריכט דעם קאליע געוואָרענעם אערפאלאן, וועלכער האָט אים
געצווונגען אראָפּנידערן אפ אונדזער טעריטאָריע. בערעלע איז אזוי דרייסט געוואָרן,
אז ער האָט גוט ארומגעטאָפּט דעם עק פון דעם אערפאלאן, נאָכדעם פלינק ארומגע-

קראַכנ אפּן אַראָפּלאַן אונג האָט זיך באַקוועם אײַנגעאַרדנט אין דער הינטערשטער קאַ-
 בינע. דאָרט האָט ער געפונען עטלעכע פּעקלעך ביסקוויטן און האָט באשטימט אונטער-
 צוהאלטן אַ ביסל די נעשאַמע. ער האָט זיך ביכלאל קײנמאָל נישט אָפּגעזאָגט, ווען
 ס׳פּלעגט זיך אים מאַכן עפעס איבערצובײַסן, נעמען עפעס אין מויל, ווי ס׳פּלעגט זאָגן
 די רויטאַרמײער. בערעלע האָט נאָך באוויזן ספּראַווען זיך מיט אַ פּעקל ביסקוויטן, ווי
 אפּן פּעלד האָט זיך אופּגעהויבן אַזאַ טומל, אַזוינע געשרײען, אַז ער האָט זיך אַזש
 אײַנגעבויגן, באַהאַלטנדיק דעם קאַפּ אין קאַבינע.

— שטיי! שטיי! נישט פון אָרט!

דאָס זײַנען געלאָפּן די רויטאַרמײער, באַמערקנדיק, ווי עס האָט זיך אַראָפּגעלאָזט
 דער אונטערגעשאַסענער פּוילישער אַראָפּלאַן. דער מענטש, וואָס האָט זיך געײטעקט
 באַם מאַטאָר, האָט זיך איםפּעדיק אַ וואָרפּ געטאָן צום פּראָפּעלער פּונ. אַראָפּלאַן און
 האָט אים גענומען אפּגיכ פּאַנאַנדערוויגן. בערעלע האָט נישט באוויזן אופּצוהייבן דעם
 קאַפּ אַ קוק צו טאָן, וואָס האָט פּאַסירט, ווי מיט דער מאַשינ האָט זיך אָפּגעטאָן אַזאַ
 ווילדע זאַך, וואָס בערעלע וואָלט קײנמאָל נישט געקומען אפּן סײַכל, אַז דאָס קען פּאַר-
 קומען. די מאַשינ האָט גענומען שרעקלעך ציטערן, נאָכדעם זיך אַ ווילדן רײס געטאָן
 פּונ אָרט און זיך אַ לאָז געטאָן איבערן פּעלד ווי אַ בליצ. ווען בערעלע, אַן איבערגע-
 שראַקענער נישט אפּ צוקלוימערשט, האָט אַרויסגעשטעקט דעם קאַפּ פּונ דער קאַבינע, אַז
 ער שיר נישט געפּאַלן אין כאַלאַשעס. די מאַשינ האָט געיאָגט איבערן וואַלד אַזוי, אַז
 עס איז געזען אפּילע שווער צו זען און אונטערשיידן באַזונדערע בײַמער—אַלץ איז
 געפּלויגן אַנטקעגן עפעס מאָדנע גרוי-גרינע ווינטן. בערעלע האָט זיך נאָך מער אַרויס-
 גערוקט פּונ דער קאַבינע און האָט דערזען, אַז די ערד האָט זיך אַראָפּגעלאָזט נאָך נײ-
 דעריקער, איבער איר לויפּן אומ קלײנינקע מענטשן—ענלעך אפּ מוראַשקעס, און וואַרפּן
 אונטער אינדערהויכ די היטלען. דאָס איז געווען דאָס פּוילישע מיליטער, וואָס האָט באַ-
 גריסט זײַער אַראָפּלאַן, וועלכע מע האָט געקענט דערקענען לויט די צײַכנס אפּ די
 פּליגלען. און דער אַראָפּלאַן איז געפּלויגן, ס׳האַבן געפּײפּט אפּן ווינט די פּליגלען,
 און ס׳האַט שטאַרק געהויעט דער מאַטאָר. בערעלע האָט ווידעראַמאָל אַ קוק געטאָן אפּ
 אַראָפּ און ס׳איז אים נישט גוט געוואָרן—ס׳איז שווער צו זײַן אַ פּליער אָן געווינשאפּט.
 ס׳האַט זיך אים פּאַרוואָלט וואָס גיכער אפּ דער ערד. ס׳האַט זיך אים אַזוי שטאַרק פּאַר-
 וואָלט, אַז ער האָט פּאַשעט קײן אָרט נישט געפונען. ער איז פּאַשעט אינקאַעס געוואָרן
 און גענומען אַרויסוואַרפּן קאַלערלײ זאַכען, וועלכע זײַנען דאָרט געשטאַנען. ערשטנס,
 האָט ער זיך גענומען פּאַר די לײדיקע בלעכען פּונ בענוי און זײ אַרויסגעשלײדערט
 אַראָפּ. די פּאַליאַקן האָט זיך געדאַכט, אַז דאָס פּליען באַמבעס. זײ האָבן געמײנט, אַז

דאָס פליט א רויטער אערפלאַן, האָבן זיי גענומען אזוי שטארק שיסן פון הארמאטן און ביקסן, אז דער פלייער האָט זיך פאָשעט צעטומלט און האָט א קערעווע געטאָן דעם אערפלאַן צוריק צו דער רויטער טעריטאָריע. דער פלייער האָט געקערעוועט מיט דער מאַשין און א צעשראָקענער זיך ארומגעקוקט אינ אלע זייטן, ניט פארשטייענדיק, פאַר-וואָס אפּ אים, אפּ א פוילישן אערפלאַן, שיסן אזוי די פאָליאָקן.

ער האָט א קוק געטאָן אפּ הינטער, צו דער הינטערשטער קאבינע. א קוק געטאָן— און די אויגן זיינען אים ארויסגעקראָכן אפּן שטערן: פאָשעט אפּ אים האָט געקוקט ניט קיינ אנדערער, ווי נאָר אן עמעסער בער, און צו דעם אלעמען, נאָך אינ א מונדיר פון א פלייער. א שלעכטער כאַלעם, א שרעקלעכער כאַלעם—האָט דער פלייער א טראכט געטאָן און האָט זיך א פאָר מאָל ביז בלוט א קניפּ געטאָן—עפּשער וועט ער אופוואַכן פון שלאָפּ. ס'האָט אָבער גאָרנישט גיט געהאָלפּן. דער כאַלעם האָט געדויערט. דער בער איז געוועסן אינ דער קאבינע ווי געווען און האָט זיך נאָך געסטארעט א שטעל טאָן זיך אפּ די הינטערשטע פּיס. דער פלייער איז בלאס געוואָרן און האָט געוואָלט אנטלויפּן פון דער קאבינע, וואָס ווייטער פון אזא גאסט. ער האָט זיך אופגעהויבן פון אָרט. אָבער בערעלע האָט זיך אויך אופגעשטעלט אינ קאבינע און האָט אזא קוועטש געטאָן מיט דער פאָדערשטער לאפּע דעם פלייערס אקסל, אז יענער האָט שוין מער ניט גע-וואגט זיך א ריר צו טאָן פון אָרט. דער אערפלאַן איז ווידער געפלוויגן סאמע איבערן וואַלד, און דער צעשראָקענער פלייער האָט שוין געזוכט אן אָרט, וווּ בעסער אראַפּצו-נידערן מיט דער מאַשין, נאָר ער האָט גיט באוויזן אויסצוקלייבן אן אָרט, ווי פלוצלינג האָט זיך אלץ צעמישט אינ א בונטער קופּע, און אונדזערע ביידע פלייער—דער עמעסער פלייער און דער פלייער, נעבעך, צוליב צאָרעס—בערעלע—האָבן פארלאָרן דעם באוויסט-זיינ. זיי זיינען דורכגעפלוויגן עטלעכע קלאפטער אינדערלופטן, אראַפּגעהאקט א גאנצן בארג צווייגן פון די ביימער און, עטלעכע מאָל איבערקוליענדיק זיך אפּן ברעג פונעם פעלד, זיינען זיי געבליבן ליגן, ניט ווייט איינער פונעם צווייטן, קוים באוועגנדיק מיט די הענט און מיט די פּיס. דער איבערגעקערטער אערפלאַן איז געבליבן הענגען אפּ די הויכע יונגע ביימלעך פון געדיכטן וואַלד. מע האָט זיך אראַפּגעלאָזט אַז דעם זעלבן פעלד, פון וועלכן מע האָט זיך אופגעהויבן.

ס'זיינען אָנגעלאָפּן די רויטארמייער. זיי האָבן אויסגעגאָסן אפּ די פלייער א פאָר עמער וואסער, געבראכט א דאָקטער. ער האָט זיי געגעבן נאשאטיר, אריינגעגאָסן אינ סויל צו קעלעשעקלעך ספּירט. די פלייער זיינען געקומען צו זיך, האָבן גענומען לעבע-דיקער באוועגן זיך. דער ערשטער האָט זיך אופגעכאפט בערעלע. ער האָט זיך א שטעל געטאָן אפּ די פאָדערשטע לאפּעס און מיט אן אויסעמאלאָפּעטער אויג—די צווייטע איז

בא אימ געווען צעשלאָגן און געשוואָלן—האַט ער געקוקט אפּ אלעמען און האָט אלץ
ניט סארשטאנען, וואָס דאָ האָט פאסירט. און ארום אימ האָבן געלאכט און געוויצלט זיך
די רויטארמייער. זיי האָבן באַגריסט בערעלען.

— ביסט אַ העלד, בערעלע! און מיר האָבן שוין געמיינט, אז דו ביסט אַ פאַרע-
טער. דאָס דארף מען דאָך קענען, גאָר ווערן אַ פּוילישער פּלייער... אַ מונדיר אפּילע
אַנגעטאַן, פארטראכט צו אנטלויפן אינ פוילן... ערשט מיר גיבן אַ קוק, בערעלע פליט
צוריק און שלעפט נאָך אַ גאנצן אַראָפּלאַן!.. ביסט אַ בראווער, בערעלע, וואָס דו האָסט
אימ געצווינגען פליען צוריק...

און נאָר דענסטמאָל, ווען בערעלע האָט באַמערקט זשוקן און דעם בערדיקן, וועלכע
זיינען געקומען ווונדערן זיך אפּ דער געשעעניש, איז ער ערשט געקומען צו זיך און,
קושנדיק זיך מיט זיינע כאוויירימ, האָט ער אומעטיק געשאַקלט מיטן קאַפּ. דאָס האָבן
באטייט זיינע געדאַנקען צו די כאוויירימ, צום בערדיקן:

— ווען דו, פריילעכע באַרד, גיסט אזא פלי ווי איך, וואָלטו שוין ניט געוויסט,
אפּ וואָסער וועלסט דו ביסט. דיין באַרד וואָלט שוין געבליבן הענגען ערגעץ אפּ אַ צווייג...

באַרד איז געקומען צו זיך אויך דער פלייער. באַ אימ איז געווען אויסגעלונקען אַ
פּוס און ער האָט ווייטעקדיק געקרעכצט, ווען דער דאָקטער האָט זיך געייסעקט ארום
אימ. אָבער נאָכדעם איז אימ ליכטער געוואָרן און ער האָט זיך אליין געווינדערט, ווי
אזוי האָט עס געקענט פאסירן, אז זיינע אייגענע זאָלן שיסן אפּ אימ. און נאָכמער האָט
ער זיך געווינדערט, קוקנדיק אפּ בערעלען אינעם מונדיר, וועלכער האָט אַנטהילגענומען
אינ זיינע לעצטן שרעקלעכען איבערפליי. דעם פלייער האָט מען גענומען אינ געפענקעניש,
דעם אַראָפּלאַן האָט מען אַראָפּגעשלעפט פונ די ביימער, פאריכט אימ, איבערגעפארבט
און אָפּגעשיקט אינ אונדזער עסקאדרייע.

אזוי האָט בערעלע אָנגעהויבן און פארענדיקט זיינ קאריערע פונ אַ פלייער, וועלכע
איז געווען באַגרענעצט. ווי מיר זעען, מיט איין פליי, וואָס האָט זיך געענדיקט פאר
אימ מיט ניט גאָר קיין פריילעכע רעזולטאטן—ער האָט אונטערגעקלאַפט אַן אויג, צע-
שעדיקט אַ ביסל די לאפעס און האָט וווּ—ניט—וווּ צעקלאַפט די ביינער. מיט איין וואָרט,
גיין מיט די פיס איז געווען זייער שווער פאר בערעלען נאָך דער אוואַריע. דעריבער
האָט מען באַשלאָסן, ביזוואנען בערעלע וועט זיך ניט פאריכטן, מאכט אימ פאר אַ קא-
וואַלעריסט, אפּ וויפּל עס איז ניט געווען קיין לידיקער וואָגן, אפּ וועלכע מע זאָל אימ
קענען פירן. מעגלעכקייטן פארן קאוואַלערישן איינען זיינען געווען אינ געשטאלט פונ
דעם גרויסן אלטן מויל-אייזל, וועלכען ס'איז ניט געווען באַקוועם אַינצושפאנען אינ

וואָגן, און רייטנדיק פאָר אפּ אים האָט קיין איין רויטארמייער קיין כיישעק ניט גע-
האט, וויל ער האָט זיך אומגעפירט ניט גוט, אזוי ווי עס פאסט זיך אומצושירן איינעם
פונעם דאָר פון א פאָשעטן אייזל. דער מויל-אייזל איז געווען אינגאנצן א פרייער, ארום-
געוואנגען אָן קיינע שום פליכטן און האָט אומזיסט געפאטערט שפּיזן. דעריבער איז א?
אימ אומגעפאלן דער גוירל ארוםצופירן אפּ זיך בערעלען, ביזוואנען דער ניט גערקאטע-
נער פלייער וועט זיך אינגאנצן ניט אויסהיילן. די רויטארמייער האָבן צוגעבונדן צום
מויל-אייזל עטלעכע פארבונדענע זעקלעך מיט היי, און עס האָט זיך באקומען ניט קיין
זאָט, נאָר א גאנצער בערישער ווילטעק. בערעלע האָט געקענט זיצן, געקענט ליגן, גע-
קענט אפילע אפּ דעם זאָטל שטעלן זיך אפּ זי הינטערשטע פיס. מיט איין וואָרט, ער האָט
זיך געקענט איינארדענען אזוי, ווי ס'איז געווען גייטיק זיין גענעראלישן ווילן.
און בערעלע איז מעיוכעסדיק געזעסן אפּ הויכע מויל-אייזל און האָט פרייערלעך גע-
קוקט אפּ אראָפּ, ווי ס'זיינען גאָנגעוואנגען זשוק און די פרייעלעכע באָרד. מיט דעם
מויל-אייזל איז געווען אסאך צאָרעס. ער איז געווען מאָדנע איינגעשפארט און נאָרע-
וויסטע. פלעגט ער זיך אמאָל איינגעשפארן—איז ניט פון אָרט. און וויסל זשוק פלעגט זיך
ניט אָנשטרענגען, אים האָט מען געהייסן פירן דעם מויל-אייזל נאָך זיך אפּ א שטריקל,
וויסל ס'פלעגט ניט ארוםשפרינגען דער בערדיקער, אונטערטרייבנדיק די קאחאלעריע—
האָט זיך אָבער דער מויל-אייזל ניט געוואָלט רירן פון אָרט. דעמלט האָט דער פלינקער
זשוק אומגעביטן די טאקטיק. ער פלעגט אָפּלאָזן דאָס שטריקל, מיט וועלכן ער פלעגט
שלעפּן נאָך זיך די קאחאלעריע, און אָפּלויפּן אפּ צוריק, קעריי אָנצוכאפּן דעם מויל-
אייזל פארן עק און אָפּשלעפּן אים אפּ הינטער. דער איינגעשפארטער מויל-אייזל פלעגט
זיך, פארשטייט זיך, ניט אונטערגעבן זשוקס אָנשטרענגונגען אָפּצושלעפּן אים אפּ הינטער
און פלעגט בעסער לאָזן זיך גיין דרייסט פאָרויס. אפּ דעם האָט טאקע געווארט זשוק
און אונדזער גאנצע קאפּלע—ווי די רויטארמייער האָבן א נאָמען געגעבן בערעלען,
זשוקן און די פרייעלעכע באָרד. די קאפּלע האָט געשפּרייט איבערן וועג און פלעגט
זיך אָפּשטעלן נאָר דאן, ווען מע פלעגט דארפן ווייזן די אלעלעלעכע שלאנגן אָדער
א וואָסער ניט איז אנדער „פאָרשטעלונג“. דאָ טאקע אפּן זאָטל, ווי אפּ א גוטער בריי-
טער בינע, פלעגט בערעלע ווייזן די „שלאנגן“. אָבער דאָ פלעגט זיך אָפּ טרעפּן בא-
בערעלען גרויסע מיספארשטייענישן מיטן מויל-אייזל. ווי נאָר בערעלע פלעגט זיך אוועק-
לייגן אפּן פלייצע און נעמען דארפן מיט די פיס, ווייזנדיק דעם טויט פון דער „אל-
וועלטלעכער שלאנג“, פלעגט זיך דער מויל-אייזל צערעווען מיט אזא קאָל, און ס'האָט גע-
מוזט נעמען א סאָם צו אלע פאָרשטעלונגען. וואָס פאר א גוואלדיקער מיססער ער איז
געווען צו שרייען, און וואָס פאר אן איימעדיקע שטימ ער האָט געהאט, קען מען זיך

פאָרשטעלן כאָטשבי פון דעם, וואָס אפילע דער בערדיקער, וועלכער איז געווען בעסער-
ווע א באשיידענער באַק און האָט ניט געהאט קיין באזונדערן מוזיקאלן געהער, פלעגט
אויב אנטלויפן ערגעץ וווּ איז די קוסטעס, קעדיי וואָס זייטער צו באהאלטן זיך פונעם
מיל-אייזלס שטימ-פראקטיקירונגען. בערעלע האָט, ווי אן ארטיסט, ניט געקענט ליירן
דעם מיל-אייזלס באציאונג. ער פלעגט אופהערן צו באווייזן די „שלאנג“ און פלעגט אָנ-
הייבן לערנען גוטע מאנירן דעם דאָזיקן מיל-אייזל. אָבער ניט אזוי ליכט איז אים גע-
ווען צוגעווינען צו גוטע מאנירן. דער מיל-אייזל האָט נאָר געדארפט כאפן א פאָר
מאָל פון בערעלען איבערן קארק, ווי ער פלעגט פאָשעט מעשווע ווערן און פלעגט נע-
מען ווייזן אזוינע נומערן, אז בערעלע פלעגט זיך דערפילן פונקט ווי אפ אן אערפלאַנ:
דער מיל-אייזל האָט זיך געבריקעט, געשטעלט זיך אפ די פאָדערשטע פיס, וועלנדיק
אראָפּווארסן דעם ארטיסט פון דער ערד, אָדער ער פלעגט זיך גאָר לאָזן לויטן איז אזא
מעשווענעם גאלאָפּ, אז בא בערעלען פלעגט פארכאפן דער אָטעם.

פארשטייט זיך, אז איז אזוינע מינוטן פלעגט די קאפעלע האָבן א גוואלדיק טראָ-
גישן אויסזען. דער מיל-אייזל פלעגט שפרינגען ווי א מעשווענער, סטארענדיק זיך
אופהייבן וואָס העכער די הינטערשטע פיס. בערעלע פלעגט זיך איינשטעלען מיט ביידע
לאפעס פארן זאָטל און, אראָפּגלייטשנדיק זיך צוזאמען מיט אים אראָפּ, פלעגט ער זיך
אזוי איימעדיק צערעווען, אז ער פלעגט אָנווארפן א שרעק און א פאניק אפ דעם
שפרינגער. פאזע דער „קאוואלעריע“ איז געטלוינגן זשוק, סטארענדיק זיך אָנכאפן די
„קאוואלעריע“ פארן שטריקל, קעדיי אָפּצושטעלן זי. פארשטייט זיך, אז ער איז אויב
ניט אָפּגעשטאנען פונעם אלגעמיינעם קאָנצערט, אָנטיילנעמענדיק איז אים מיט זיין
באסאָווער בילעריי. הינטער דער קאפעלע איז גאָנעלאָפן מיט אן ארויסגעשטעקטער צונג
דער בערדיקער און האָט געשרייען אפ זיין גאנצער ציטערנדיקער און כליפענדיקער שטימ:

— בע-בע-בע-בע-בע-... —

— די ארטיסטן האָבן ווידער אוועקגעיאָגט מיטן קורירסקן!— האָבן די רויטארמייער
געשפאסט פון זייער קאפעלע. בערעלעס קאוואלערישע קורסן האָבן זיך געענדיקט
גאנצ טראגיש פאר דעם שפרינגער, ווען זשוק האָט דעם צעקאעסדיקן מיל-אייזל גע-
פירט איז דער בלאָטיקער קאנאווע אָנטרינקען זיך, האָט ער בעשומיטן ניט געוואָלט
אומקערן זיך צוריק און האָט זיך אלץ געסטארעט גיין ווייטער דורך דער בלאָטע. ער
האָט זיך אזוי לאנג איינגעשפארט, ביזוואנען ער איז איינגעוונקען געוואָרן מיט אלע פיר פיס.
בשרעלען איז אויסגעקומען זיך צעשיידן מיטן מיל-אייזל. ס'איז נאָך גוט געווען,
וואָס צו דער צייט האָבן זיך שוין פארהיילט די לאפעס און ער האָט שוין געקענט גיין
צופוס, ווי ער איז געגאנגען ביזאהער.

בערעלע איז א העלד

אזוי האָט געלעבט און מילכאָמע געהאלטן בערעלע-געווען אן ארטיסט, און אז ס'פלעגט אויסקומען, פלעגט ער ווערן א קריגער. זײַנ לעבן איז געווען פול מיט קאָמיזם, ווײַל ער אליין איז געווען זייער א פריילעכער. ער האָט ליב געהאט זיך נאָכגעבן און יענעם פריילעכ מאכן, און דעריבער האָט מען אים ליב געהאט אזוי, ווי מע האָט בער-מעס ליב א פריילעכע אינע אַזוינע שווערע אומשטענדן, ווי א מילכאָמע און ווי לאנג-דויערנדיקע מארשן.

אינ בערעלעס לעבן זײַנען אויך געווען גענוג העלדנטאטן. אָבער ער אליין האָט קיינמאָל נישט געטראכט וועגן דעם, ווי אזוי מע ווערט א העלד, אָדער ספעציעל ארויס-ווײַזן עפעס א העלדישן טאט. דאָס העלדישע פלעגט קומען אליין פון זיך, פלעגט קומען אומבאמערקט, אומדערווארט, ווי עס פאסירט שטענדיק מיט יעדן העלדנטאט. אונדז איז נאָר געבליבן צו דערציילן וועגן בערעלעס לעצטן טאט, ווען ער איז גע-וואָרן דער עמעסער און פולשטענדיקער העלד.

די מילכאָמע האָט שוין געהאלטן באַם ענדע. מענטשן האָבן גענומען שמועסן וועגן דעם נאָענטן שאָלעם, אָבער די שלאכטן פלעגן זיך נישט איינשטיילן און פלעגן זיך אָנ-הייבן אָפּטמאָל מיט א גרעסערער אקשאָנעס, ווי פון אָנהייב מילכאָמע. ס'איז שוין גע-ווען גאנץ סיפ אינ האַרבסט. בערעלעס באטאליאָן איז געשטאנען אין טיל, אָפּגערוט פון די שלאכטן, האגאם אויך דאָרט איז ער געווען גרייט יעדער ווײַלע באגעגענען דעם סוינע. דער ערשטער און צווייטער באטאליאָנען זײַנען געווען אַם דער פאָדערשטער ליניע פון פּראָנט. די רויטארמייער פון דריטן באטאליאָן האָבן גענעכטיקט אין א גע-דיכטן וואלד. זיי פלעגן זיך אויסבאהאלטן פונעם האַרבסטיקן רעגן אונטער די הויכע

אָדלעס, אונטער די קוסטעס. אינ אייניקע ערטער האָט מען אונטער די ביימער צע-
לייגט פֿיערן, געווארעמט זיך, געטריקנט די נאסע העמדלעך, די נאסע שינעלען. ס'איז
ניט באקוועם אינ וואָר שפּעט אינ האַרבסט. ס'איז ניט באקוועם אונ ס'איז קאלט.
בערעלע האָט זיך אויך געווארעמט באַם פֿיער, ער האָט אפּילע אָפּגעסמאליעט אַ לאפּע,
סטארענדיק זיך צורוק צום פֿיער אַ סבאַלע-קאַרטש. בערעלע האָט זיך אָנגעווארעמט
אונ איז אַנשלאָפּן געוואָרן געבן פֿיער. ווען ער האָט אופּגעוואכט, האָט שוין עסוואָס
גענומען סאָגן. די רויטארמייער האָבן נאָך געשלאָפּן, נאָר ווי-ניט-וווּ זיינען געשטאנען
צווישן די ביימער די קאראולנע. דער רעגן האָט ניט אופּגעהערט. ער האָט זיך געזויגט,
ווי דורך אַ זיפּ, אונ זיך פאַרשפּרייט מיט אַ ווילגאַטש-טונקליקייט איבער די ביימער, איז
בערן נידעריקן האַרבסטיקן הימל איז ביו די סאַמע ביינער דורכגענומען אפּ דורך אונ
דורך בערעלען, וועלכער איז אינ שלאָפּ פאַרגליחערט געוואָרן. קעדיי אָנצווארעמען זיך
אונ קענען באוועגן ווי עס באַדאַרף צו זיין מיט די פאַרגליחערטע פּיס, האָט בערעלע
אַרופּגעקלעפּערט אפּ אַ הויכן בוימ. אזוי פלעגט ער סאָגן יעדן פרימאַרגן, אונ דאָס איז
געווען זיין גימנאַסטיק, זיין פיזיקלער-איבונג.

לאנג האָט בערעלע געקלעפּערט אַזן בוימ. ס'האָבן זיך גענליטשט די פּיס אפּ
דער קאָרע, וואָס איז נאָס געוואָרן פּונ רעגן, אונ באַ בערעלען איז אויך ניט גע-
ווען קיינ באַזונדער פלינקייט אינ אזוינע כּמורנע, גרויע טעג. מיט מאַטערניש האָט
ער זיך אַרופּגעקאַראַבקעט אפּן סאַמע שפּיצ בוימ, פּונוואַנען ער האָט גוט געקענט
אַכטונג געבן אַזן גאַנצן וואָר, אפּ די וועגן פּונ וואָר, אפּ דעם ווייטן פּעלד, וואָס
האָט זיך קוימ-קוימ געטונקלט דורכן נעפּל פּונעם רעגן. בערעלע האָט זיך געזעצט
אפּ אַ סוק אונ האָט זיך גענומען אַרומקוקן דעם אַרום. אונ דאָ האָט ער באַמערקט
עפּעס זייער אינטערעסאַנטעס פאַר זיך, וואָס ער האָט עס באַטאָג ניט געזען אונ
ניט באַמערקט. גאָר נאָענט פּונ זיין באַטאליאָן האָבן זיך צווישן די ביימער באַ-
זיזן אומבאַקאַנטע רייטער, גאַנצע גרופּעס רייטער. זיי האָבן זיך אַלץ דערנעענ-
טערס צום באַטאליאָן אונ זיינען פּאָרויכטיק געגאַנגען. דורכלויפּנדיק גרופּעסווייז
צווישן די ביימער, פלעגן זיי זיך וואַכזאַם צוקוקן פּאָרויס.

— פּונוואַנען נעמען זיי זיכר באַ אונדו אינ פּאַלק איז דאָך קימאַט ניטאָ קיינ
פּערד, וואָס זאָל עס באַטייטן?—אונ ווי נאָר בערעלע האָט וועגן דעם אַ טראַכט
געטאָן, האָבן זיך גלייך דערהערט איינער נאָך דעם אַנדערן עסלעכע טויבע שאַסן,
נאָכדעם האָבן זיי זיך גענומען הערן אָפּטער, אונ באַלד האָט זיך אָנגעהויבן אַזאַ
שיסעריי, כּאַטש געם אונ פאַרשטעק די אויערן. זיין אָנפּראַקטיקירטער אויער
האָט שוין דערהערט די שיסעריי פּונ קיילנזאַרפּערס אונ פּונ ביקסן, אונ ווען ער

האָט דערהערט, אז עס האָט ערגעץ גאָר נאָענט א דונער געטאָג א האַרמאט, איז
ער שיר ניט אַראָפּגעפּאַלן פּונ בוימ. סונעם האַרמאטנ־שאַס האָט א ציטער געטאָג
דער אַרום. ס'האָבן זיכ א שאַקל געטאָג די צווייג פונ די בימער, פונ וועלכע עס
האָבן זיכ א גאָס געטאָג גאַנצע ריטשקעס וואסער אפּן געלן זאַמד, אפּ זי נאַסע
סעלד־בלומען. בערעלע האָט זייער פּינט געהאַט האַרמאטן, מעגלעכ דערפאַר, וואָס
ער איז ניט געווען באַקאַנט מיט אַרטילערישע איניאַנימ, און עפּשער דערפאַר, וואָס
זיי האָבן זייער הילכיק געשאַסן און יעדער שאָס פּלעגט זיכ לאַנג קיַקלען איבערן
זואלד און איבערן סעלד, אַנוואַרפּנדיק אן איימע און א שרעק אפּ בערעלעס
האַרצ. ווי דאָס זאָל ניט זיינ, האָט בערעלע געפרוּחט איבערלאָזן זיין באַבאַכטונג־
פונקט און אַראַפּקלעטערן אפּ דער ערד צו זיינע. אָבער אַראַפּקלעטערנדיק שוין
קימאַט אפּ דער לעצטער צווייג, האָט ער דערזען, אז פונ זיינע איז קיינער ניט
פאַרבליבן. אלע זיינען שוין לאַנג אָפּגעלאָפּן ערגעץ אַנאַזיט, אינ טאָל, פונחאַנען
עס האָט זיכ שוין דערטראַגן אן אָפּטע שייסער. ער האָט באַמערקט אַרום די ביי־
מער עפּשער איבער הונדערט רייטער. פאַרויס איז געזעסן אפּ א פּערד גאָר אן
אומבאַקאַנטער מענטש און האָט עפעס אַייליק און גיכ גערעדט צו זיי. ער האָט
גערעדט, שטרענג אויסשרייַענדיק עפעס, און האָט אָנגעוויזן מיט דער האַנט צום
טאָל. דאָ האָט בערעלע באַמערקט, אז ער טראָגט בלויע הויזן, ניט אַנדערש ווי
יענע הויזן, וועלכע מע האָט אַמאָל בערעלען מיט גוואלד אָנגעטאָג און וועלכע ער
האָט דעמלט מיט אוא קאַעס צעריסן אפּ פּיצלעכ.

— צי דען זיינען עס חידער יענע הויזן?— האָט בערעלע א טראַכט געטאָג מיט
פאַרדראַס. — צי דען וויל מען מיכ חידעראַמאָל אָנטאָג אינ דעם מאַלבוש? און איכ
זאָל נאָך לייַדן?

בערעלע האָט, פאַרשטייט זיכ, ניט געקענט פאַרליידן אוא באַליידיקונג. ער מוז
דאָך סאָפּקאָלסטאָם זיכ צעוועגענען מיט דער אמוניציע, און אזוי צעזעגענען זיכ, אז
עס זאָל ניט בלייבן א פּאָדעם אפּ א פּאָדעם פונעם עקלעאפּחן מאַלבוש. און ווי גאָר דער
מענטש האָט א פּאָך געטאָג מיטן שווערד און עפעס א קאָמאַנדעווע געטאָג, ווי בערעלע
האָט, ניט לאַנג טראַכטנדיק און ניט האָבנדיק אינ זיינען קיינע פאַראשוטן, זיכ א
שליידער געטאָג פונ בוימ און איז קונציק אַרומגעשפּרונגען גלייכ אפּן סעלד הינטער
דעם רייטער, וואָס האָט געטראָגן די בלויע הויזן. און ווי גאָר ער האָט זיכ גע־
זעצט, האָט ער מיט זיינע לאַפעס זיכ אָנגעכאַפּט אָן די הויזן און האָט זיי גענו־
מען אזוי פליקן, אז ס'איז אַוועק א שטויב. וואָס דאָ איז סאָרגעקומען, האָט נאָכ־
דעם בערעלע אליין זיכ ניט געקענט סאָרשטעלן. ער געדענקט גאָר, ווי ער האָט

זיכ צערעוועט אפ זיין בערישן האלדן, ווען ער איז אראפגעשפרונגען פון בוים.
די רייטער האָבן זיך מעשוגענערווייז געלאָזט פליען ווער ווהיגן, אראָפּשפּרינגענ-
דיק פון שרעק אפ דער ערד און אוועקפויזענדיק ערגעץ צווישן די ביימער. אלע
פערד, סײַ די, וואָס זײַנען געשטאנען אונטער די ביימער, סײַ די, וואָס זײַנען
געווען נעבן די קוילנזוארפערס און נעבן די האַרמאטן, האָבן פּלוצלינג גענומען
כראָפּען און שפּריצן מיט שוים פון מויל, ווי זיי וואָלטן מעשוגע געוואָרן פון זײַן
שטימ. זיי זײַנען געפּלוינג אזוי גיך, אז זיי האָבן ניט געזען פאר די אויגן ניט
דעם וואַלד, ניט דעם חעג און ניט די פּאַרפּלאַנטערטע וואַלד־שטעגעלעך. און פון
טאָל, ווהיגן עס האָט געמוזט אָפּטרעטן בערעלעס דריטער באַטאליאָן, ווען עס זײַ-
נען אומגעריכט אָנגעשפרונגען די פּוילישע אולאנען, האָט זיך שוין דערטראַגן א
הילכיקער „הורא“ און די רויטארמייער מיט די באַנגעטן פּאַרויס, האָבן זיך אומ-
געקערט צוריק אפ זייער אָרט, אופּקלייבנדיק הינטער זיך די פּוילישע קוילנזוארפערס
און האַרמאטן, כאַפּנדיק די צעשראַקענע פּוילישע פּערד און נעמענדיק אינ געפּענ-
קעניש די רייטער. בערעלע איז נאָך אלץ געווען אַזן פּערד, פון וועלכן עס איז
שוין לאַנג אראָפּגעפּאלן דער רייטער, וועלכער האָט געטראַגן די פּיינטלעכע פּאר
בערעלען בלויז קליידונג. דער פּערד האָט זיך ווי אַ מעשוגענער געטראַגן איבערן
וואַלד, און קעדיי ניט אראָפּצופּאלן פון אים, האָט זיך בערעלע אָנגעכאַפּט פאר דער
גרינע און האָט זיך איינגעקלעמט מיט די פּאַדערשטע לאַפּעס אינעם פּערדס האַלדן.
נאָך סאָפּאָקאַלסאָפּ האָט זיך דער פּאַרמאטערטער פּערד אָפּגעשטעלט אַז אַ וויילע,
און דער פּלינקער בערעלע איז שנעל אראָפּגעשפרונגען אפ דער ערד, ניט האָבן-
דיק קיינ באַזונדער כיישעק מעשוגענערהייט ארומשפּרינגען אפּן פּערד איבערן וואַלד.
צו בערעלען זײַנען צוגעלאָפּן די רויטארמייער.

— ביסט א העלד, בערעלע! ביסט אן עמעסער העלד!

בערעלע איז געווען באַפּרידיקט. ער האָט זיך נאָר עטוואָס געשעמט און האָט
אלץ ניט געקענט פּאַרשטיין ווי עס באַדאַרף צו זײַן, פּאַרוואָס האָט עס פּאַסירט,
וואָס צוליב זײַן טיפּער סינע צו דער אולאַנישער פּאַרם, זײַנען פּאַרגעקומען פּאר
אים אזוינע אומפּאַרשטענדלעכע זאַכן און ס'איז פּאַרניכטעט געוואָרן אַ גאַנצער
רייטער־אַטריאַד.

אזא איז געווען דער לעצטער העלדישער טאַט פון אונדזער בערעלען. דער
לעצטער דערפּאַר, ווייל באַלד האָט זיך געענדיקט די מילכאַמע, און בערעלע האָט
זיך אומגעקערט צו זײַן פּרידלעכן לעבן, צו די טיפּע וועלדער, אינ בערן־נאָרע, צו
די וואַלד־סטעזשקעס און צו די מיט זון אָנגעגאַסענע מאַלינעס.

וואָס איז געבליבן מיט די אקטיאָרן?

וואָס איז געבליבן מיט אונדזערע העלדן: מיט זשוקן, מיט בערעלענע און מיט דער פריילעכער באָרד? וווּ זיינען זיי איצט? וואָס טוען זיי און ווי לעבן זיי? זשוק איז זייער אלט געוואָרן פאר די יאָרן, ער איז גראָ געוואָרן און איז טויב געוואָרן אפ אײַן אויער. פארשטייט זיך, אפ דער עלטער... אָבער אויב אדהאיעם היט ער אָפּ פינקטלעך די קאָלירטישע שנייערן און שטאלן. און אויב דער אלטער דערהערט עטוואָס ניט, העלפט אים אונטער זײַן גרויסער דאָר: זײַן און אייניקלעך—זײַ הייבן אָן אזוי שטארק צו בילן, אז דער פײַנט פון קאָלירטישן פארמעגן לאָזט זיך לויפן אפ אלע סיר וואָס ווייטער פון די שנייערן, אבֿי ניט אָנצוטראַפן אפ די צײַן פון זשוקס זײַן און אייניקלעך. און אייניקע פון זשוקס דאָר, דערוויסנדיק זיך וועגן זײַנע אמאָליקע פאסירונגען אפ מילכאָמע, זײַנען אוועק אפן גרענעץ און העלפן דאָרט די רויטארמייער די גרענעץ-וועכטער אָפּצוהיטן אונדזער גרענעץ פון פּײַנט. א גוטער דאָר איז בא זשוקן. דער דאָר איז הערט דער רום פונעם געוועזענעם אקטיאָר פון פאָלק. און וואָס הערט זיך וועגן דעם בערדיקן? וועגן אים הערט זיך שײַן גאָרנישט. דער אקטיאָר איז שײַן לאנג אומגעקומען, נאָך אפ מילכאָמע. און אומגעקומען איז ער צוליב זײַן ניט סאָרויכטיקייט. מע קען זאָגן: ער האָט זיך אליין אָנגעטאָן א כאַראַקירי. און דאָס האָט זיך אלץ באקומען אָט ווי אַ: אויב איר געדענקט—האָט דער בערדיקער ליב

געהאט שטענדיק איבערצושפרינגען איבער עפעס: איבער א פארקאן, איבער אן ארץ-
געהאקטן בוים אָדער איבער א קאנאווע. איז אָט, ווען איינמאָל האָבן זיך די רויטאר-
מייער אָפגעשטעלט אפ אָפּרו און האָבן געקאָכט א קאשע, האָט זיך דער בערדיקער
אזוי צעלאָזט, אז ער האָט גענומען שפרינגען איבער די ביקסן, וועלכע זיינען געווען
צונויפגעשטעלט מיט די באַגעטן אפ ארום. דער בערדיקער האָט, ווייזט אויס, ניט אויס-
גערעכנט דעם שפּרונג, און עפּשער האָט ער זיך א גליטש געטאָן מיט די קאָפיטקעלעך
אפ דער נאָסער ערד און האָט זיך שלעכט צעיאָגט אינ געלויפ, נאָר ס'האָט זיך אים
ניט אַינגעגעבן איבערשפרינגען איבער די שפיזן, און דער אָרעמער אקטיאָר איז, נע-
בעך, געבליבן אפ זי הענגען און איז אומגעקומען.

דער באַטאליאָנער קאפּטענארמוס האָט געהאט פּאָרגעלייגט לאָזן זעם אקטיאָר אין
קעסל-פּאַרברויכן זיינ פלייש-ער האָט אמאָל ניט גאָר ליב געהאט דעם באָק, אגעו,
האָט פּאַרן פּאָק אויסגעפּעלט פלייש. אָבער די רויטארמייער האָבן ניט דערלאָזן דעם
קאפּטענארמוס אויספילן זיינ פּאַרלאַנג בענענייע צו זייער אמאָליקן ליבלינג:
— ווי קען מען זיך עס אזוי נויקעם זיינ איבערן רומפולן אקטיאָר? און ביכלאל
וואָס שטעלט ער מיט זיך פּאָר פּאַר א מיכל, מער ניט ווי די באָרד און די אלטע
ביינער...

און מע האָט דעם בערדיקן פּייערלעך מעקאבער געווען אונטער א הויכער יאָדלע.
דעם קייזער האָט מען פּאַרשאַטן מיט געלן זאַמד, שיינ ארומגעצאַמט און ארומגעפּוצט
מיט בלומען און אפ א קליין ברעטל האָט מען איבערגעלאָזט אזא אופשריפט: „דאָ איז
באָרגאָבן דער איינציקער אין דער וועלט, אונדזער ליבער בערדיקער“.
און עטוואָס נידעריקער האָט מען צוגעשריבן:

„זאָל רויק שלאַפּן אין געלן זאַמד

די פּריילעכע באָרד...“

און זאָל זיך איר כּאַלעמען א ביסל שמעקעדיקע היי

און א פּעקל גרינע מאכאַרקע...“

ס'האָבן די יאסן געדענקט וועגן דער שוואַכקייט פונעם אקטיאָר.
אזוי איז אומגעקומען דער בערדיקער. די יאסן האָבן נאָך אים געדייגעט, אָבער
וואָס קען מען מאַכן? אין לעבן קען זיך אלץ טרעפּן-ביפּראַט נאָך אפ מילכאַמע.
און וואָס איז געשען מיט אונדזער הויפּט-העלד, מיט בערעלען, דעם אויסערגעוויינ-
לעכען קריגער? מע זאָגט, אז ער לעבט נאָך, האַגאַם ער איז אויך גוט אלס געוואָרן,
גראָ און פליכעוואטע, שלעפּט זיך ערגעץ אום איבער די פּוילישע וועלדער. ער גייט

ארום א פארדייגעטער און א קאעסדיקער. עפשער פון אלטקייט און עמשער פון צאָרעס
מע זאָגט, אז ער האָט נאָכ אלץ פּיינט די אולאנישע פּאַרמעס. און ניט נאָר די אולא-
נישע. ער האָט פּיינט דאָס אלץ, וואָס גייט מיט העלע קנעפּ איבער דער פּוילישער ערד,
און דעריבער האָבן מוירע די דאָזיקע קנעפּ מיט אימ צו באגעגענען זיכ.

דאָס קען מען גלויבן.

דאָס איז אינ בערעלעס כאראקטער...

איז אָט וואָס פארא ווילע אקטיאָרן עס זיינען געווען אינ אונדזער פּאָלק. וועגן זיי
האָבן מיר דאָ דערציילט, דערמאָנט זייערע מייסימ און זייערע טאטן—געוויינלעכע און
אומגעוויינלעכע, קאָמישע און ניט קיינ קאָמישע, הערדישע און פּאַשעטע, וואָס פלעגט
מיט זיי פאסירן יעדן טאָג.

מיר האָבן דערמאָנט זייער עלטער, דערמאָנט מיט ווארעמע ווערטער.

און אפּ דעם וועלן מיר פארענדיקן.

רעדאקטאָר פֿון דער איבערזעצונג — ז. צירלינג	טעכרעדאקטאָר — קארפֿינגאָוויטש
ליטקאַרעקטור — גאַלדשטייג	
אַפגעגעבן אין דרוק 26/VII—37 י.	אונטערגעשריבן צום דרוק—24/I—38 י.
פּאַפּיר $94 \frac{1}{16} \times 72$.	צאָל צייכנס אין א דרוקבוֹיג 48.000.
פּראָדזשן 2.000 באַט. נומ. 1394.	באַט. מ.פּ.ו. נומ. 311.
פּראָדזשן פֿאַר דרוקער — קאַראַסיק.	
דרוקער א. נ. סטאלין, מינסק.	

פרויקט 100
HABA 1 p. 50 k.

מחבר: מיכאל ליינר

מיכאל ליינר

פרא סמלאג באַנק מיטשע
י אָס סלאַנען טאַרענען

מחבר: מיכאל ליינר

מחבר: מיכאל ליינר

מחבר: מיכאל ליינר

★

מחבר: מיכאל ליינר

מ. ליינר

פרא סמלאג באַנק מיטשע
י אָס סלאַנען טאַרענען

מחבר: מיכאל ליינר

מחבר: מיכאל ליינר

מחבר: מיכאל ליינר